ಮೈಸೂರು ವಿಧಾನಸಭೆ

MYSORE LEGISLATIVE ASSEMBLY

Wednesday, 22nd January 1969

The House met in the Assembly Chamber, Vidhana Soudha, Bangalore, at Thirty Minutes past Eight of the Clock.

Mr. SPEAKER (SRI S. D. KOTHAVALE) in the Chair.

Obituary reference *re*: Death of Sri Ganga Nayak

Mr. SPEAKER.—I regret to announce the sad demise of Sri Ganga Nayak, a former Member of the Legislative Assembly, on 17th January 1969. He was a member of the Assembly during the period 1950–56.

On behalf of the Members I express our deep sense of sorrow at the demise of the member and convey the same to the members of the bereaved family.

May I request the members to stand in silence for a minute as a mark of respect to the deceased ?

(*Members stood in silence for one minute*).

Motion of No-Confidence in the Council of Ministers

(*Debate Continued.*)

†ಶ್ರೀ ಜಿ. ದುಗ್ಗಪ್ಪ (ಧರಮಸಾಗರ).—ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಸಭಾಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಮಂಡಿಸಿರುವ ಅವಿಶ್ವಾಸನ ನಿರ್ಣಯದ ಬಗ್ಗೆ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಚರ್ಚೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಚರ್ಚೆಯ ಮೇಲೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಾಗಪ್ಪನವರು ಅಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಈ ಸಭೆಯ ವಿರೋಧಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶಿವಪ್ಪನವರು ಹೇಳಿದಮೇಲೆ ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮನವರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಹೆಚ್ಚು ಗೊತ್ತಾಗತಕ್ಕದ್ದು ಏನೂ ಅಲ್ಲ. ನಾನು ಒಂದು ವಿಷಯ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇವರು ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಉಪಯೋಗ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ದೃಷ್ಟಾಂತ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. The Circulars issued by the Divisional Commissioner ran

†Indicates that the remarks or speeches have not been revised by the member concerned.

(ಶ್ರೀ ಜಿ. ದೊಗ್ಗಪ್ಪ)

counter to the rules. ಯಾವ ಪ್ರಭೃತಿ ಡಿವಿಜನರ್ ಕಮೀಷನರಿಗೆ ಇನ್‌ಸ್ಟ್ರಕ್ಷನ್ ಕೊಟ್ಟರು! ಇವರಿಗೆ ಸರ್‌ಕ್ಯುಲರ್ ಇಷ್ಯೂ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರವೇ ಇಲ್ಲ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಅವರು ಆ ರೀತಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಯಾರು ಅವರಿಗೆ ಬೆಂಬಲ ಕೊಟ್ಟರು? ಈ ಆಬ್ಕಾರಿ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಅಗತ್ಯ ಎನಿಸುವುದಾದರೆ ಈ ಸಭೆಗೆ ಕರೆಸಿ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಿ.

ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಅಸಿಸ್ಟೆಂಟ್ ಕಮೀಷನರಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ತಾಲ್ಲೂಕು ಬೋರ್ಡಿನ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಇನ್‌ಸ್ಟ್ರಕ್ಷನ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಪಾಪ ಅವರು ಇನ್ನೂ ಹುಡುಗರು, 25 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಾಗಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇವರಿಗೆ ಅಂಜಿಕೊಂಡು ಇವರು ಹೇಳಿದಹಾಗೆ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವಾಮಿ, ಈವೊತ್ತು ಈ ಆಬ್ಕಾರಿ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಪ್ರಕರಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ವಿಷಯವನ್ನು ಈ ಮಹಾ ಸಭೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಫೈಲು ಏನಿವೆ ಅದನ್ನು ಈ ಸಭೆಯಮುಂದೆ ಇಡಿ. ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾರು ಯಾರು ಇನ್‌ವಾಲ್ವ್ ಆಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಎನ್‌ಕ್ವೈರಿ ಕಮಿಷನ್ ನೇಮಕ ಮಾಡಿ. ಯಾರು ಯಾರು ಈ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ ಅವರನ್ನು ಬೇಕಾದರೆ ಈ ಸಭೆಗೆ ಕರೆಸಿ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಿ. ಆ ರೀತಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಈ ಸಭೆಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಇದೆ. ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ವಿಸ್ಪ್ಹರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದು ಜನಗಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಬೇಕು ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಆಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಕರೆಸಿ ಅವರ ಎವಿಡೆನ್ಸ್ ಕೇಳಿ. I suspect the bona fides of the Government. You disprove it. ಸ್ವಜನ ಪಕ್ಷಪಾತ ಏನಿದೆ ಅದನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಬಾಯಿಂದಲೇ ಹೇಳಿಸುತ್ತೇವೆ. ಮೂಗು ಹಿಡಿದರೆ ಬಾಯಿ ತಾನಾಗಿಯೇ ಬಿಡುತ್ತದೆ. ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿಮಗೆ ಬೇಕಾಗಿರತಕ್ಕವರಿಗೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಯಾವ ರೂಲ್ಸ್ ಇರ್ಲಾ, ಯಾವ ಕಾನೂನು ಇಲ್ಲ. ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಯ ಆಕ್ಟ್ ಏನೋ ಇವೆ. ಆದರೆ ನಿಮಗೆ ಯಾವುದೂ ರಾ ಇಲ್ಲ. ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು ಆರ್ಡರ್ ಮಾಡುತ್ತೀರಿ, ಈ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಏನಿದೆ ಇದು ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್. ನುಮಾರು 8 ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವಧಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಹರಿಹರ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಯ ಟರ್ಮ್ 9-12-68ಕ್ಕೆ ಮುಕ್ತಾಯವಾಯಿತು. 31-12-68ಕ್ಕೆ ಪ್ರೆಸಿಡೆಂಟ್ ಎಲೆಕ್ಷನ್ ಆಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಡಿಸೆಂಬರ್ 30ನೇ ತಾರೀಖು ಎಕ್ಸ್‌ಟ್ರಾ ರ್ಡಿನರಿ ಗೆಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ನೋಟಿಫಿಕೇಷನ್ ಹೊರಡಿಸಿ ಆ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಯ ಅವಧಿಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಾರೆ. In Notification dated 30th December published in Extraordinary Gazette on December 31, the Ex. Municipal Administration Minister has extended the life of the Municipal Council. ಆಮೇಲೆ ಹಾಗೆಯೇ ಹಿರಿಯೂರು ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಯ ಅವಧಿಯು 5-12-68 ಕ್ಕೆ ಮುಕ್ತಾಯವಾಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅದರ ಅವಧಿಯನ್ನು ಎಕ್ಸ್‌ಟೆಂಡ್ ಮಾಡಿದರು. ಇದೇ ರೀತಿ ಹೊನ್ನಾವರ್ಗ, ಹೊಳಲ್ಕೆರೆ ಮತ್ತು ಹೊಳಕಾಲ್ಮೂರು ಇತ್ಯಾದಿ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಗಳ ಅವಧಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಣೆ ಮಾಡಿದರು. ಅವುಗಳ ಚುನಾವಣೆ ನಡೆದರೆ ನಮಗೆ ಮೆಜಾರಿಟಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಕೊಂಡು ಅವುಗಳ ಅವಧಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಣೆ ಮಾಡಿದರು. ಇಲ್ಲದೇ ಹೋದರೆ ಆ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಗಳ ಅವಧಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಬಲವಾದ ಕಾರಣವೇನಿತ್ತು! Under the powers conferred by the proviso to sub-section (1) of section 18 of the Mysore Municipalities Act. ಇದನ್ನು ಎರಡು ಕನ್ನಡಕ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಓದಿ. ಇದು ಏನು ಹೇಳುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿ. ಯಾವ ಪ್ರಬಲವಾದ ಕಾರಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಈ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಗಳ ಅವಧಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಣೆ ಮಾಡಿದಿರಿ!

ಇನ್ನು ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ ಬರುತ್ತೇನೆ. ಇದು ಬಹಳ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿದೆ. ಚಿತ್ರದುರ್ಗ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಯ ಚುನಾವಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಕ್ಯಾಲೆಂಡರ್ ಆಫ್ ಇವೆಂಟ್ಸ್ ಹಾಕಿ ಸೆಕ್ಕೆ ಟರಿಯವರು ಸರಕಾರದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಆ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಬಹಳ ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕ್ಯಾಲೆಂಡರ್ ಆಫ್ ಇವೆಂಟ್ಸ್ ಹಾಕಿ ನಾಮಿನೇಷನ್ ಪೇಪರ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಸಹ, ಹೈಕೋರ್ಟಿನವರು ಸ್ಟೇ ಆರ್ಡರ್ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಯ ಚುನಾವಣೆಯನ್ನು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರದವರು ಆದೇಶ ಕೊಟ್ಟರು. ಇದು ಸರ್ಕಾರವೇ! ಡಿಸೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳು 28ನೇ ತಾರೀಖು ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರಾದ ಹಿಂದಿನ ಮುನಿಸಿಪಲ್ ಅಡ್ಮಿನಿಸ್ಟ್ರೇಷನ್ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಆ ಪೋರ್ಟ್‌ಫೋಲಿಯೋವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಸಹ ಚಿತ್ರದುರ್ಗ

ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಯ ಅವಧಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಣೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಶ್ರೀ ಬಿ. ಎಂ. ಪಾಟೀಲರಿಂದ ರುಜು ಹಾಕಿಸಿ ಈ ಮುನಿಸಿಪಾಲಿಟಿಯ ಅವಧಿಯನ್ನು ಜೂನ್ ತಿಂಗಳ ವರೆಗೂ ವಿಸ್ತರಣೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. For the second time they have extended the term of Chitradurga Town Municipal Council. ಇದಕ್ಕೆ ಏನು ಪ್ರಬಲವಾದ ಕಾರಣ ಎಂದು ನಾನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಈ ಪತ್ರವನ್ನು ತಮಗೆ ಕಳಿಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ, ತಾವು ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡಿ. ಹೇಗೆ ಮೂಗು ಹಿಡಿಯುತ್ತೀರಿ ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕೇಳಿದರು. ಈಗಲಾದರೂ ಬಾಯಿ ಬಿಡುತ್ತೀರಾ ? ಮಾಡುವುದು ಮಾಡಿ ಈಗ ಮುಖ ಒರೆಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಬೇಡ. ನೀವುಗಳು ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿರುವುದಕ್ಕೆ ನಾರಾಯಿಕ್ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಇದು ಒಂದು ನಿದರ್ಶನವಾಗಿದೆ. This is the authenticated information of the Mysore Government. You change from time to time to suit your own whims and fancies. ತಾವು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎದ್ದಮೇಲೆ ದೇವರ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಿಂತ ಹರಿಜನರ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರ ಬೆಂಬಲದಿಂದ ನೀವು ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಇದ್ದೀರಿ. ಇವತ್ತು ಅವರನ್ನು ತಾವು ದುರುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದಲ್ಲದೆ, ಅವರಲ್ಲಿಯೇ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಂದಿಟ್ಟಿದ್ದೀರಿ. ಒಂದು ಕಾಗದ ಇಟ್ಟೆ ಓದುತ್ತೇನೆ, This is the letter sent by one of your Secretaries. He says :

> "I am directed to convey the views of the State Government on the aspect as follows :
>
> 'The Government of Mysore had actually transferred some of the communities from the list of Scheduled Castes and Scheduled Tribes.'
>
> Mr. Nijalingappa has written a letter to Government of India saying that 'I am sending the Ministers who know these Scheduled Castes and Scheduled Tribes. I have requested Mr. Rachaiah and Mr. Prabhakar, Minister and Deputy Minister respectively....."

ಏನು ಸ್ವಾಮಿ, ಇದರರ್ಥ, ಇವತ್ತು ಇಲ್ಲಿ ಷೆಡ್ಯೂಲ್ ಕ್ಯಾಸ್ಟ್‌ಗೆ ಸೇರಿದ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಇಲ್ಲ, ನಾನು ಚಾರೆಂಜ್ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ : Very recently this Government headed by Sri Veerendra Patil has written a letter suggesting that we are for status quo. This is most unfortunate. They are ineffective. Today I give a challenge that if Sri Y. Ramakrishna and Rachaiah feel that they are not untouchables, they must quit the Ministry. No purpose would be served if they continue in the Ministry. When they are ineffective, why should they continue there ?

Sri K. PUTTASWAMY.—There is no one who is untouchable.

Sri G. DUGGAPPA.—Why not ? It is in reality. We do not have any special privileges. What we want is our right. What is enshrined in the Constitution should be respected. You say this untouchability is abolished. Has it been really done ? You are forgetting the fundamental principles taught by Mahathmaji. You are making use of these people for your own ends. If this state of affairs continue, who wants democracy ? You do not want to safeguard the interests of Scheduled Castes and Schedule Tribes.

Sri K. PUTTASWAMY.—The Hon. Member does not want democracy ?

Sri G. DUGGAPPA.—In this atmosphere, I do not want democracy. The time has come that you must reap the consequences. You are the root cause for all these evils. ಈಗ ಕಾಲ ಬಂದಿದೆ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಹಿಂದುಳಿದವರನ್ನು ಅಟವಾಡಿಸುವುದಕ್ಕೆ ನಿಮಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಮೂರು ಉದಾಹರಣೆಗಳೇ ಸಾಕು. ಬೇಕಾದರೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡಬೇಕು. ನಾನು ಹೇಳಿದಂತಹ ವಿಚಾರಗಳು ತಪ್ಪಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ವಾಪಸ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ (ಹುಲಿಯೂರುದುರ್ಗ).—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಪಾನನಿರೋಧವನ್ನು ಏತಕ್ಕಾಗಿ ರದ್ದು ಮಾಡಿದರು ಎಂಬುದು ಈಗ ನಮಗೆ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿದೆ. ರಾಜ್ಯಾಂಗ ಶಾಸನ ಬಂದಮೇಲೆ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಪಾನನಿರೋಧವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಬೇಕೆಂಬುದು ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿಯವರ ಆಶಯವಾಗಿತ್ತು ಎಂಬ ಮಹದುದ್ದೇಶದಿಂದ ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ನಡೆದಿರುವ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅದು ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ಬರಲಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳಿ ಈಗ ಪಾನನಿರೋಧವನ್ನು ರದ್ದು ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಗೂಢಾರ್ಥವಿದೆ. ಪಾನನಿರೋಧ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ವರಮಾನ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆಂದೂ ಸಹ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕಾರಣವೂ ಸಹ ನಿಜಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮರೆಮಾಚುತ್ತದೆ. ಹೋಗಲಿ, ಈ ಬಾಬಿನಿಂದ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ವರಮಾನ ಬರಬೇಕಾಗಿತ್ತೋ ಅಷ್ಟು ಬರುತ್ತದೆಯೇ ಎಂದರೆ ಆ ವರಮಾನವನ್ನು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಸರ್ಕಾರ ಪಡೆಯುವ ಪ್ರಯತ್ನವೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ನಾಟಕವೆಲ್ಲಾ ಕೆಲವರು ಹಣಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ಅವರ ಪಕ್ಷಕ್ಕಾಗಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಇಂತಹ ಒಂದು ಪ್ರಸಂಗದಿಂದ ನಾವು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು 1968ನೇ ಇಸವಿಯ ಹರಾಜಿನಿಂದ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, 1967ನೇ ಇಸವಿಯ ಹರಾಜಿನಿಂದಲೂ ಕೂಡ ನಾವು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. 1967ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಗುಲ್ಬರ್ಗ ಮತ್ತು ರಾಯಚೂರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದಂತಹ ಹರಾಜಿನಲ್ಲಿ 12 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ಈ ರೀತಿ ಕಡಿಮೆಯಾದಮೇಲೆ ಮತ್ತೆ ಹರಾಜು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಬೇರೆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಹರಾಜಿನಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರು ಎಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಅಷ್ಟು ಹಣ ಬಾರದಿದ್ದರೆ ಮತ್ತೆ ಹರಾಜು ಮಾಡುವ ಕ್ರಮವನ್ನು ಇಟ್ಟು ಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಆ ರೀತಿ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಹರಾಜಿನಲ್ಲಿ 12 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ, ಹರಾಜಿನಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಯಾವ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರ್ ಬಂದಿದ್ದರೋ ಅವರಿಗೆ ಆ ಕ್ಷಣವೇ 24 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕೆಂದು, ಬೇರೆ ರೀತಿಯ ಸೆಕ್ಯುರಿಟಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಹಣವನ್ನೇ ಕಟ್ಟಬೇಕೆಂದು ಡಿವಿಜನರ್ ಕಮೀಷನರ್ ಅವರು ಹೇಳಿದರು. ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಆ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರ್‌ಗೆ 24 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ಆ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರು ಹರಾಜಿನಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಲಿಲ್ಲ. ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೆ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರದವರು ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭಾವನೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರೋ ಅವರ ಹೆಸರಿಗೇ ಆಯಿತು. ಈ ರೀತಿ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಪಡೆದಮೇಲೆ ಆತನು ಸುಮಾರು 76 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ಆದಾಯ ಮಾಡಿ ಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆಂದು ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ. 76 ಲಕ್ಷ ಆದಾಯ ಬಂದಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಲು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯವೆಂದರೆ ಬಾಂಡೆಡ್ ಡಿಪೋದಿಂದ ಎಷ್ಟು ಲೀಟರ್ ಸಾರಾಯಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ, ಎಷ್ಟು ಪುರಗಳಿಂದ ಹೆಂಡ ಇಳಿಸಿವ್ವಾರೆಂಬುದರಮೇಲೆ ಟ್ರೀ ಟ್ಯಾಕ್ಸ್ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು, ಮತ್ತು ಪುರ ಒಂದಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಹೆಂಡ ಇಳಿಯುತ್ತೆ ಎಂಬುದರ ಲೆಕ್ಕದ ಮೇಲೆ ಇದನ್ನು ಕಂಡು ಹೈದರಾಬಾದಿನಿಂದ ಬಂದು ಕಳೆದವರ್ಷದ ಹರಾಜು ಮೊಬಲಗಿಗಿಂತ 36 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಹೆಚ್ಚಿಗೆಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಂದರೆ 1967ನೇ ಇಸವಿಗಿಂತ 1968ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ಬಂದಂತಾಯಿತು.

9-00 P.M.

ಆದರೆ ಈ ಹಣ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಬರತಕ್ಕ ಆಸೆ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಯಾರು ಹರಾಜಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತಾರೋ ಅಂತಹವರ ಹೆಸರಿಗೆ ಬಿಡ್ ನಿಲ್ಲಬೇಕು ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನೂ ಇಲ್ಲ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಹರಾಜಿನಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಲಾಭ ಬರುವುದನ್ನು ಕೈ ತಪ್ಪಿಸಿ ಇವರಿಗೆ ಯಾರು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಅಂತಹವರಿಗೆ ಈ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ನಿಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಕೆಲವಾರು ನಿದರ್ಶನಗಳನ್ನೂ ಕೊಡಬಹುದು. ಆದರೆ ಈಗ ಇದರ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು

ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಆಗಲೇ ಅನೇಕರು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು ಇದರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೇ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಯೋಚನೆ ಮಾಡುವಾಗ ಹರಾಜುಗಳನ್ನು ಷಾಪುವೈಸು ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಇದರಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಲಾಭ ಪಡೆಯಲು ಅವಕಾಶ ವಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವಾಗ ನಮ್ಮ ಅಬಕಾರಿ ಸಚಿವರು ಇದನ್ನು ತಿರುವು ಮುರುವು ಮಾಡಿ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನೋಡಿದರೆ ಹೆಂಡ ಮಾರುವ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರು ಗಳೊಂದಿಗೆ ಸರಕಾರದವರೂ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಒಂದುರೀತಿಯಾದ ಪರಸ್ಪರ ಸಹಾಯ ಸಂಘವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದು ಇದರಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಾಗಪ್ಪನವರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಈ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳಿಂದ ಚುನಾವಣೆಗಳ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇವರಿಗೆ ಯಾವ ಯಾವ ತರಹದ ಸಹಾಯ ಸಲಕರಣೆಗಳು ಬೇಕೋ ಅವರಿಗೆ ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಇವರಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವಷ್ಟು ಜೀಪುಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಇವರ ಪ್ರತಿ ನಿತ್ಯದ ವ್ಯವಹಾರಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವಷ್ಟು ಹಣ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅನುಮಾನವೂ ಇಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆ (ಹಣಕಾಸು, ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಯುವಜನ ಕಲ್ಯಾಣ ಶಾಖೆಗಳ ಮಂತ್ರಿಗಳು).—ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಒಂದು ವಿಚಾರ ಇಲ್ಲ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಸೇಂದಿಯನ್ನು ಹರಾಜು ಮಾಡುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆ ಬಂದಾಗ ಷಾಪುವೈಸು ಹಾಗು ತಾಲ್ಲೂಕುವೈಸು ಹರಾಜು ಮಾಡಬೇಕೇ ಬೇಡವೇ ಎನ್ನುವುದರ ಬಗೆಗೆ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಯಾಗಿದೆ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಆಗ ಕಳೆದ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಎಲ್ಲ ಅಂಕೆ ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಷಾಪುವೈಸು ಹರಾಜು ಮಾಡಿದರೆ ಕೆಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಎಲ್ಲಿ ಬಿಸಿನೆಸ್ಸು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತದೆಯೋ ಅಲ್ಲ ನಮಗೆ ಸರಿಯಾದ ಬಿಡ್ಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದ ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ ಹಾಗೂ ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಗುಲ್ಬರ್ಗಾದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿವೆ ಮತ್ತು ರಾಯಚೂರಿನಲ್ಲಿ ಐದು ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಹರಾಜು ಮಾಡಲು ಜೆಂಡರುಗಳನ್ನು ಕರೆದರೂ ಯಾರಿಂದಲೂ ಸರಿಯಾದ ಬಿಡ್‌ಗಳು ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ ಅಲ್ಲದೆ ಇಲ್ಲ ಷಾಪುಗಳ ಮೂಲಕವೇ ಹರಾಜು ಮಾಡಬೇಕೆಂದರೆ ನೂರಾರು ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳೊಡನೆ ಡೀಲ್ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾರು ಸರಿಯಾಗಿ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಯಾರು ಬೆರಕೆ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇವು ಗಳನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯಬೇಕು ಎಂದರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಷಾಪುವೈಸು ಮಾಡು ವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂದು ನಿರ್ಣಯವಾಯಿತು. ಎಲ್ಲಿ ಷಾಪುವೈಸು ಮಾಡಲು ಅನುಕೂಲ ಇದ್ದು ಅಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ಬರುವ ಸಂಭವ ಇದ್ದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಹರಾಜು ಮಾಡುತ್ತೇವೆ ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಕಡೆ ಗ್ರೂಪುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಗ್ರೂಪ್‌ವೈಸು ಹರಾಜು ಕೂಡ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆದಾಯ ಬರುತ್ತದೆಯೋ ಮತ್ತು ಯಾರಿಂದ ಹೈಯಸ್ಟ್ ಬಿಡ್ ಬರುತ್ತದೋ ಅಂತಹುದನ್ನೇ ಸರ್ಕಾರ ಒಪ್ಪಬೇಕು ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅನುಮಾನವೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಷಾಪುವೈಸು ಎಂದು ಇಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷಾಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇದರ ಹೊಣೆ ಹೊರುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂದು ಇದನ್ನು ಕೈಬಿಡಲಾಯಿತು.

ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ.—ಅನೇಕ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳೊಡನೆ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದು ಕಷ್ಟ ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ತಿಳಿಸಿದರು. ಇದನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಇದರ ವ್ಯವಹಾರ ಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಅಬಕಾರಿ ಇಲಾಖೆ ಇದೆ ಮತ್ತು ಪೋಲೀಸು ಇಲಾಖೆ ಇದೆ ಮತ್ತು ಇಲ್ಲಿ ನೌಕರರು ಇದ್ದಾರೆ ಅವರು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ನಿನ್ನೆ ದಿವಸ ಇಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿದ ಕೆಲವು ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೈಡ್ರೊಕ್ಲೋರೈಡ್ ಎನ್ನುವಂತಹ ವಸ್ತುವನ್ನು ಬೆರಸಿ ಜನರಿಗೆ ಕುಡಿಯಲು ಕೊಟ್ಟು ಅವರ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನೂ ಹಾಳುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು. ಇದರ ಅವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಬೇಕು ಎಂದು ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದರೂ ಸರಕಾರ ಇದರ ಕಡೆಗೆ ಗಮನ ಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಸಾಕಾದಷ್ಟು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಕೂಡ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ಎಂದೂ ಹೇಳಿದರು. ಮಾನ್ಯ ಸಚಿವರು ಎಷ್ಟುಮಟ್ಟಿಗೆ ಇಲ್ಲ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಯಾವ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅವ್ಯವಹಾರಗಳಾಗಿವೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ಕಳ್ಳಬಟ್ಟಿ ಮಾಡಿ ಹೆಂಡ ಕುಡಿಸಿ ಜನರ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಕೆಡಿಸುತ್ತಿರುವುದರ ಪರ ವಾದವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ನಿಂತಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಭೂಮರೆಡ್ಡಿ ಎನ್ನುವ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರಿಂದ ತಪ್ಪುಗಳು ಆಗಿದ್ದರೂ ಅದು ತಪ್ಪಲ್ಲ ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಮಾಡಿದುದು ತಪ್ಪು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರಿಗೆ ನಡೆದಿರುವ ವ್ಯವಹಾರ ಅಷ್ಟು ಸಮರ್ಥನೀಯವಾದುದಲ್ಲ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಯಾರೂ ಅನುಮಾನ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

(ಶ್ರೀ ಎನ್. ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡ)

ಇನ್ನು ಈ ಹೆಂಡದ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರು ಅಂಗಡಿಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿವ ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಯಾರೂ ಅವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಕೊಡದಂತೆ ಹೇಳಿ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರ್ ಮೇಲೆ 250 ಕೇಸುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳಾದರೆ ಅವರ ಮೇಲೆ ಯಾವ ಕ್ರಮವೂ ಇಲ್ಲ. ಭೂಮಾರೆಡ್ಡಿಯವರು ಅಪರಿಚಿತ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕಮರ್ಷಿಯಲ್ ಟ್ಯಾಕ್ಸ್ ಆಫೀಸರವರು ಇವರಿಂದ ಒಂದು ವರ್ಷದ ಸೇಲ್ಸ್ ಟ್ಯಾಕ್ಸನ್ನು ಅಡ್ವಾನ್ಸಾಗಿ ಮೊದಲೇ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಒಂದು ಹುಕುಂ ಕೂಡ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು ಎಂದು ಇಲ್ಲಿ ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಇದು ಯಾವ ನ್ಯಾಯ ಎಂದು ಇಲ್ಲಿ ನಾನು ಕೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ನುಮಾರು ತೊಂಬತ್ತು ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳಷ್ಟು ಮೊದಲೇ ಸರಕಾರದಲ್ಲಿ ಡಿಪಾಸಿಟ್ಟು ಮಾಡಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಅಪರಿಚಯಸ್ಥನೆಂದು ಕರೆದು ಮೊದಲೇ ಟ್ಯಾಕ್ಸ್ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಾದುದಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ಒಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾರು ಇವರಿಗೆ ಸಹಾಯಕರಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅವರಿಗೇನೂ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬಾರದು ಯಾರು ಇವರಿಗೆ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರಿಗೆ ನಿಂತು ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಅವರಿಂದ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ವರಮಾನ ಬರುವುದು ಹೋದರೂ ಸರಿಯೇ ಪರವಾಗಿಲ್ಲ ಅಂತಹವರಿಗೆ ಕಾನೂನು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಮಾಡುವ ಇವರ ಕುಹಕ ನೀತಿಯನ್ನು ನಾವು ಕಂಡಿತ ಒಪ್ಪುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಬರುವ ಉತ್ಪತ್ತಿಯನ್ನು ಯಾವ ರೀತಿಯಿಂದಲಾದರೂ ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದರ ಕಡೆಗೆ ಇವರ ಗಮನ ಇಲ್ಲ. ಇವರ ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ಹಣ ಬೇಕು ಎಂದು ಇವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಬಂಡವಾಳಗಾರರನ್ನು ದಮನ ಮಾಡಬೇಕು ವರ್ಗರಹಿತ ಸಮಾಜವನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕು ಎಂದು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನವರ ನೀತಿ ಇದೆ ಎಂದು ಆಕಾಶದ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ಇವರು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಭಾಷಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಇವರ ತತ್ವದಂತೆ ಇಂದು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆಯೇ ಎಂದು ಇಲ್ಲಿ ಕೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದು ಮೊದಲನೆಯದಾಗಿ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಬರುವ ವರಮಾನವನ್ನು ಬಾರದಂತೆ ಮಾಡಿರುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಇದರಲ್ಲಿ ಅಪರಾಧಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಎರಡನೇದಾಗಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡುವಾಗ ಅವರಲ್ಲಿ ಕೈ ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ತಮ್ಮ ಪಕ್ಷದ ತತ್ವಕ್ಕೇ ತಿಲಾಂಜಲಿಯನ್ನಿತ್ತು ಬಂಡವಾಳಗಾರರಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಕಗ್ಗೊಲೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರತಕ್ಕ ಸರಕಾರ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿರಲು ಅರ್ಹರಲ್ಲ. ಇವರು ತಕ್ಷಣ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಒಂದು ಶ್ರೇಷ್ಠ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ತೀರ್ಪು ಬಂದ ಮೇಲೆ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಹಾಗೂ ವಿಶ್ವಾಸ ಉಳ್ಳ ಜನಕ್ಕೆ ಇದು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ ಎಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಮಗೆ ಬಂದಿರುವ ವರ್ತಮಾನದ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಕೇಸು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟು ಮುಂದೆ ಚರ್ಚೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರಾದ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಬಚಾವತ್ ರವರು "If your Chief Minister has got any respect for democraylet him resign immediately". ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆಂದು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ.

ಸ್ವಾಮಿ, ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿನ ತೀರ್ಪು ನಮ್ಮ ಮುಂದಿದ್ದರೂ ಸಹ ಹೈಕೋರ್ಟ್ ತೀರ್ಪಿನ ಕೆಲವು ಅಂಶಗಳ ಮೇಲೆ ವಾದ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ನಿಮ್ಮ ದಡ್ಡತನವನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನೀವು ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಜನಗಳಿಗೆ ನೀವು ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಸತ್‌ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಡಿ. ಶ್ರೇಷ್ಠ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ನೀವು ಅದಕ್ಕೆ ಮನ್ನಣೆ ತೋರಿಸಬೇಕೆಂದು ನಾನು ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಏತಕ್ಕೆಂದರೆ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಇಡೀ ಭರತಖಂಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಲು ಕಂಕಣ ಬದ್ಧರಾಗಿರಬೇಕು. ಅದನ್ನು ನೀವು ಪರಿಪಾಲನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇಲ್ಲ. ಈವೇತ್ತಿನ ದಿವಸ ಜನಗಳಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯ ಸಿಕ್ಕುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಹೈಕೋರ್ಟ್ ಮುಂದಿರುವ ರಿಟ್ ಅರ್ಜಿಗಳೇ ಸಾಕ್ಷಿ. ಇದರಿಂದ ವಿಶ್ವಾಸ ಜನಗಳಲ್ಲಿ ಇದೆ. ಇದು ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ನೀವು ಮೊದಲು ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಆಮೇಲೆ ವಿಚಾರಣಾ ಆಯೋಗ ರಚಿಸಿ ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಿ. ನೀವು ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಇರಲು ಅರ್ಹರಲ್ಲ ಎಂದು ನಾನು ಧೃಡವಾಗಿ ಹೇಳಿ ಅವಿಶ್ವಾಸ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಪುಷ್ಟೀಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

V-31N69
N69-25.6-10
(B) 4857

† Sri B. P. GANGADHAR (Tumkur).—Hon. Speaker Sir, during the time of ex-Rulers even though it was not a full fledged democracy, even to the limited extent that was possible, democracy functioned very well and the representatives of the people used to function on behalf of the people. Now Sir, after the advent of Independence, this Congress organisation has captured power and time and again there are instances of gross misrule and misdeeds committed by these people. It is not one or two instances but any number of them are there. Every year, every minute, every day, they will be indulging in atrocities, wrong orders and they are doing acts of favouritism to their own henchmen only with intention of perpetuating Congress rule in the State. In fact why such a distinction is made between contractor and contractor is for the reason that they want to grab as much money as possible from the contractors to spend on election and distribute the money to their own henchmen so that they will get their own men elected and form a cabinet, and thus perpetuate Congress misrule till eternity. This is the reason why these people have been indulging in atrocious acts and acts which have no parallel in any other State in India. In the instant case, the topmost bidder quoted Rs. 9,99,999 per month and the next bidder Sri K. V. Niranjan Rs. 9,69,999. There was a difference of nearly 30,000. This contractor at the direction of the officials concerned made a deposit of nearly 40 lakhs. 40 lakhs is no small amount. It is a very fabulous and big amount. These people were not satisfied with that deposit because they wanted that the contract should be given to their own henchmen, namely, Sri K. V. Niranjan and through him they wanted to get as much money as possible for their own needs. So they wanted to invent methods as to how the topmost bidder could be crushed and sent back and how their own henchman could be brought and installed as contractor. So Sir, they started punching him. In one month, they have launched as many as 250 cases against Mr. Bhooma Reddy. It is possible to get instances of 10 or 15 cases being launched against a Contractor, but nowhere can you get an instance where 250 cases have been launched against any single contract within the course of a single month. Is it not a proof of mala fides on the part of the Government to see that by hook or crook he must be coerced out of this contract and the contract may be given to their own henchman, namely, Sri K. V. Niranjan?

Yet another instance is there. Apart from launching of cases and prosecuting the persons concerned, the Sales-tax department was alerted. All this can be done only by Ministers who are concerned in the Cabinet and they must be responsible for this. Unless they whip up the local police and excise officers, they would not be able to launch 250 cases. Is there any other single instance like this, anywhere in Mysore State? Similarly, they have whipped up the Sales-tax Department which served a mandate on Mr. Bhooma Reddy saying that he must have to pay the entire sales-tax for one full year. This is yet another instance of *mala fides* on the part of the Government to see that somehow or other he is coerced out and that their own henchman, a person who has financed

(SRI B. P. GANGADHAR)

these persons in the last general election and from whom finances will be again available in the next general election. That is why they have whipped up the Sales-tax Department.

I promised the Speaker that I will not take more than five minutes. I limit myself only to facts which have not as yet been brought before the House. I am not repeating any points already made out.

In this context, the matter did not stop there. When the writ petition was pending, I have reliable information to the effect that the Chief Minister intervened, got the contractors to his House and he wanted to effect a compromise in the matter. Then he stated that the 40 lakhs that would be forfeited would be restored to him and he is reported to have said that some more money will be given to him if he is prepared to accept the compromise. To this, Mr. Bhooma Reddy is reported to have replied : ' No Sir. Is this not a government ? Is there no law and order prevailing in this State ? Is equity prevailing in this Government ? If justice has to be done, I must be given the contract because I am the highest bidder. There is no *via media* and no compromise. If justice and fairplay can prevail in this country where Gandhiji.....

Sri G. THAMMANNA (Deputy Minister for Sericulture).—I rise to a point of order, Sir. Can a member read newspapers in this House ?

Mr. SPEAKER.—The hon. Member has given it up now.

Sri B.P. GANGADHAR.—So, while you are celebrating the Gandhi Centenary this year and truthfulness of Gandhi is the guiding principle he is reported to have said, 'I am not prepared to compromise'. I am given to understand that the Chief Minister stated in this conversation "I will see, how you will be able to have the contract for the entire year". That was the information given to me. One distinguished personality from Hyderabad, no less a person like the Minister Sri J.V. Narasinga Rao intervened in this matter. He came to the doors of the Chief Minister and the minister for Excise and he pursuaded them.

Sri VEERENDRA PATIL.—On a point of order, Sir. The hon. Member has referred to the name of Sri J.V. Narasinga Rao. He is the Minister in charge of Communication in Andhra Pradesh. That hon. Member is not a member of this House and he is not in a position to defend himself. I do not think it is fair on the part of any member to drag in the name of an hon. member of the other State.

Mr. SPEAKER.—I think the hon. Member will avoid mentioning names of persons. Supposing the Chief Minister were to say that he had never met him there, the hon. Member will be unnecessarily embarrassed. So, it will be better to aviod reference to names.

Sri B. P. GANGADHAR.—I shall leave it at that. So, intervention of persons even from Andhra Pradesh did not bear fruit. In fact they wanted to impress on the State of Mysore, the Chief Minister and also

the Minister for Excise to the effect that justice needs to be done and must be done. I am also given to understand that if any contractors were to go to Andhra, they will be met with similar disastrous consequences. Such a threatening conversation took place.

When things are like that, this one single instance, namely, launching of 250 cases in one month and demanding the payment of sales tax for the entire year, is surprising. This shows clear *mala fide* on the part of the Government which does not require any further proof. That is why the Supreme Court has observed that there are many reasons to suspect the *bona fides* of the Government and the way the Government has functioned is not beyond suspicion. If they have any self-respect, I demand their resignation forthwith. The topmost court has said that there is *mala fide* on the part of the Government and the conduct of the Government is not beyond suspicion. There cannot be better proof and verdict than the one passed by the Supreme Court. I demand the resignation of the present cabinet. Sri Devaraj Urs was making a comment the only that Minister concerned will be responsible and not the entire cabinet. The Constitution is clear on this point. The whole ministry is responsible jointly for the actions of the Government.

With this, I conclude Sir.

†ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್ (ಚಿಕ್ಕಪೇಟೆ).—ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಈ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದ ಮೇಲೆ ತಂದಿರತಕ್ಕ ಅವಿಶ್ವಾಸ ನಿರ್ಣಯದ ಮೇಲೆ ಚರ್ಚೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಈ ಸರ್ಕಾರ ಪಾಪದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ನಾನು ಬಹಳ ವ್ಯಥೆಯಿಂದ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಪಾಪದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಪ್ರೋರೇಪಕರು ಒಬ್ಬರು, ಮಾಡಿರುವವರು ಒಬ್ಬರು, ಯಜ್ಞಪಶುವಾಗಿರುವವರು ಇನ್ನೊಬ್ಬರು. ಈ ತರಹ ಇದರಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಭೂಮರೆಡ್ಡಿಯವರದಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಶ್ರೀ ನಿರಂಜನ್ ಅವರದಾಗಲೀ ಅವರದು ದೊಡ್ಡ ಶ್ರೀಮಂತರ ಜಗಳ. ಅದಕ್ಕೂ ನಮಗೂ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲ. ಯಾರಿಗೋ ಬಡವರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ, ಅನುಕೂಲ ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶ ಇದರಲ್ಲಿ ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರ ಯಾವರೀತಿ ಒಬ್ಬ ಶ್ರೀಮಂತರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿ ಅವರ ಕೈಗೊಂಬೆಯಾಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತ ಇದ್ದೇನೆ. ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಯವರ ಚುನಾವಣೆ ನಡೆದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ, ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದವರಿಗೆ, ಯಾವ ಯಾವ ಮೂಲಕ ಏನೇನು ಸಹಾಯ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಅವರಿಗೆ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಗುರಾಮರಾಗಿ ಸಹಕಾರ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ. ಮಾನ್ಯ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ ನವರು ಈ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿದ್ದರೂ ಅವರು ಹೇಳಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯತಕ್ಕ ಸರ್ಕಾರ ಇದು. ಇದರಲ್ಲಿ ಅತಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿರುವವರು, ಪಾಪದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಾಕಿಸುವವರು ಶ್ರೀ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪನವರು. ಈ ಪಾಪದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲರು ನುಗ್ಗಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಒಬ್ಬ ಸದಸ್ಯರು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಕೇವಲ ಒಬ್ಬ ಮಂತ್ರಿ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು ಅವರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟದ್ದು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ನವರು ಹೇಳುವ ಪ್ರಕಾರ "It is rather surprising that the Government acted so hastily and issued licences to respondent No. 4 on or about September, 18". ಸರ್ಕಾರ ಎಂದರೆ ಏನು? ಕೇವಲ ಒಬ್ಬ ಮಂತ್ರಿ ಅಲ್ಲ. ನನಗೆ ತಿಳಿದಮಟ್ಟಿಗೆ ಈ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಏನಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲರ ಒಂದು ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಇದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲರು ಮುಖ್ಯರು, ಎರಡನೆಯವರು ಶ್ರೀ ರಾಜಶೇಖರ ಮೂರ್ತಿಗಳು, ಮೂರನೆಯವರು ಶ್ರೀ ನಾಡಗೌಡರು. ಈ ಮೂರು ಜನರ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಮೇಲುಗೈ ಪಡೆದಿದೆ. ಇತರರು ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲವೇ? ಈಗ ನಡೆದಿರುವ ಪಾಪದ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞ ಪಶು ಆಗಿರುವವರು ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆ ಅವರು. ಹೆಗಡೆ ಅವರಿಗೂ ಸಿಂಡಿಕೇಟಿನವರಿಗೂ ತಿಕ್ಕಾಟ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಅವರು ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲವನ್ನು ತೃಪ್ತಿಸಿ ಬೇರೆ ಒಂದು ಉನ್ನತವಾದ

(ಶ್ರೀ ವಾಟಾಳ್ ನಾಗರಾಜ್)

ವಿದೇಶೀ ಹುದ್ದೆಗೆ ಹೋಗತಕ್ಕ ಮನಸ್ಸು ಅವರಿಗೆ ಇದೆ ಎಂದು ನನಗೆ ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ. ಅವರಿಗೆ ಯಾವುದಾದರೂ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಮಾಡಿ ಕಳಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಇದ್ದಾರೆ. ಈ ಪಾಪದ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಅವರ ಕೈ ಶುದ್ಧವಾಗಿದೆ ಎಂದು ನನಗೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಲೆಕ್ಕಾಚಾರವಾಗಿ ಈ ಪಾಪದ ಕೆಲಸದಿಂದ ಏನಾದರೂ ಅನ್ಯಾಯ ನಡೆದಿದ್ದರೆ ಅದರ ಹೊಣೆ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲರದೇ. ಅವರು ನತ್ಯ ಧರ್ಮ ಎಂದು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಅದರಿಂದ ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಅವರು ಮಾಡಿರುವ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವಾಗಬೇಕಾಗಿದ್ದರೆ, ಅವರಿಗೆ ಧೈರ್ಯವಿದ್ದರೆ, ಮಹಾತ್ಮ ಗಾಂಧಿಯವರ ತತ್ವಗಳಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಇದ್ದರೆ, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದಾದರೆ, ರಾಜಿನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಬಂದು ನ್ಯಾಯ ತನಿಖೆಗೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಲಿ. ಅವರಿಗೆ ಆ ಶಕ್ತಿ ಇದ್ದರೆ ಮಾಡಲಿ. ನಾನು ಆಗಲೇ ಹೇಳಿದಂಥ ಮೂರು ಜನ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಸದಸ್ಯರು ಸೇರಿ ಇಪ್ಪತ್ತಂದ ಹಾಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಭೂಮರೆಡ್ಡಿ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಅಲ್ಲ, ನಿರಂಜನರ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಅಲ್ಲ. ಭೂಮರೆಡ್ಡಿಯರು ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರು ಎಂದು ಹೇಳುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಅಲ್ಲ. ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಆರ್ಡರ್ ಪ್ರಕಾರ ಇವರು ಏನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ? ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಆಜ್ಞೆ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಸರ್ಕಾರ ಒಂದು ಕ್ಷಣವೂ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರಲ್ಲ. ಇವರಿಗೆ ಏನಾದರೂ ಗಾಂಧಿ ತತ್ವದಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆ ಇದ್ದರೆ, ಇವರು ಗಾಂಧಿ ಭಕ್ತರಾಗಿದ್ದರೆ, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ತತ್ವದ ವೇದವನ್ನು ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ನಾನು ಆದರ್ಶವಾದಿಯಾದ ಮುಖ್ಯ ಮುಂತ್ರಿ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಾದರೆ, ರಾಜಿನಾಮೆಯನ್ನು ಕೊಡಲಿ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪನವರ ಆಶೀರ್ವಾದ ಇಟ್ಟಯೆಂದು ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪನವರ ಹಾಗೆ ಬಹಳ ಬಹಳ ಚೀಪ್ ಆಗಿ, ಬಹಳ ನುಲಭವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಬಹುದು. ಆವಿಶ್ವಾಸ ನಿರ್ಣಯ ತಂದಿರುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಪೊನ್ನೆ ಚೇಂಬರ್ ಆಫ್ ಕಾಮರ್ಸ್ ಹತ್ತಿರ ಕೇಳಿದಾಗ ಅದು ಬರುತ್ತದೆ, ಹೋಗುತ್ತದೆ, ಮಾಮೂಲು ಕಥೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಶ್ರೀ ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪನವರ ಮೇಲೆ 24 ಚಾರ್ಜಸ್ ಹಾಕಿದ್ದೆವು. ಇದೇ ಸಭೆಯ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಅವರ ಮೇಲೆ ಚಾರ್ಜಸ್ ಮಾಡಿದ್ದರು. ಕಪಟ ನಾಟಕದಿಂದ, ಮೋಸದಿಂದ ಅದು ಹಾಗೆಯೇ ಮುಂದೆ ಹೋಯಿತು. ಇವೊತ್ತು ಅದೇ ಜಾದನ್ನು, ಅದೇ ದಾರಿಯನ್ನು ಶ್ರೀಮಾನ್ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲರು ಹಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಅವರಿಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಕಾರವಲ್ಲ, ಅವರಿಗೆ ಗೌರವ ತರತಕ್ಕ್ಯದಲ್ಲ. ಇವರು ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಅವರದು ಏನೂ ತಪ್ಪಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಅಗ್ನಿ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ನಿಲ್ಲಲಿ. ಹಿಂದೆ ಸೀತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಮಾತು ಬಂದುದಕ್ಕಾಗಿ ಸೀತೆ ಅಗ್ನಿ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿ ಪರಿಶುದ್ಧಳು ಅನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲವೇ? ಅದೇ ರೀತಿಯಾಗಿ ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರಪಾಟೀಲರಿಗೂ ಅಗ್ನಿಪ್ರವೇಶ ಮಾಡುವ ಕಾಲ ಬಂದಿದೆ. ಆದರಲ್ಲಿ ಪುನೀತರಾಗಿ, ಸತ್ಯಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ಮೊಮ್ಮಗ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಈ ಅಗ್ನಿ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಬನ್ನಿ, ನಿಮ್ಮ ನತ್ಯ ಪರೀಕ್ಷೆಯಾಗಲಿ. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಹಳ ಗಂಭೀರವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆ. ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನ್ಯಾಯ, ಧರ್ಮ ಮುಂತಾದುವುಗಳಿಗೆ ಬೆಲೆ ಕೊಡುವುದಾದರೆ, ಗಾಂಧೀಜಿಯವರು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟ ಮೇಲು ಪಂಕ್ತಿಯನ್ನನುಸರಿಸುವುದಾದರೆ ಮೊದಲು ಈ ಇಡೀ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲವು ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡ ಬೇಕು. ಅದು ನ್ಯಾಯಪ್ರಾಗಿದೆ. ಯಾರು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವರೋ, ಯಾರು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದವರಿಗೆ ಚುನಾವಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವರೋ, ಯಾರು ಜಾಸ್ತಿ ಹಣ ಕೊಡು ವರೋ ಅವರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತಿದೆ, ಇದು ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳ ರಾಜ್ಯವಾಗಿದೆ, ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ರಾಜ್ಯ ವಲ್ಲ, ಇದು ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳ ಪರವಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡುವ ಏಜೆನ್ಸಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲ ಹೀಗೆ ಏಜೆಂಟಾಗಿ ಕೆಲಸಮಾಡಿ ಯಾರು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲ ಕೊಡುವರೋ ಯಾರು ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲ ನೀಡುವರೋ ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಅನುಕೂಲ ಸರಕಾರ ಮಾಡಿಕೊಡು ತ್ತಿದೆ. ನಿನ್ನೆ ಶ್ರೀ ದೇವರಾಜ ಅರಸ್‌ರವರು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಒಬ್ಬ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಮೇಲೆ ತಪ್ಪು ಆರೋಪ ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ ಅವರು ರಾಜಿನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಸಾಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಇದು ಹಾಗಿಲ್ಲ, ಇಡೀ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲ ಇದಕ್ಕೆ ಹೊಣೆಯಾಗಿದೆ, ಅದರ ಮೇಲೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಈ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಇರುವುದರಿಂದ ಪೂರ್ಣ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡಬೇಕಾದ್ದು ಅಗತ್ಯವಾಗಿದೆ.

9-30 A.M.

ಈ ಸಂಧರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಲಬಾಬ ಮತ್ತು 40 ಮಂದಿ ಕಳ್ಳರ ಕತೆ ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ತರಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಸರಕಾರ ಧರ್ಮದಿಂದ, ನ್ಯಾಯದಿಂದ ರಾಜ್ಯದ ಆಡಳಿತ ನಡೆಸುವುದಾದರೆ ಮೊದಲು ರಾಜೀನಾಮೆ

ಕೊಡಬೇಕು. ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಕೂಡ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿರುವುದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯತೆಯಿಲ್ಲ, ದಕ್ಷತೆ ಇಲ್ಲ, ಯೋಗ್ಯತೆಯಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಕೂಡಲೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟು ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲ ಹೊರಕ್ಕೆ ಬರ ಬೇಕೆಂದು ಎಲ್ಲರ ಪರವಾಗಿ ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಿ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

Sri G. CHANDRAKANTH (Bidar).—Mr. Speaker, Sir, the no-confidence motion has been moved by the Leader of the Opposition and while supporting that, I would like to offer my criticism.

In the Supreme Court judgment in the case of Bhooma Reddy *versus* the State of Mysore and others severe strictures have been passed against this Government and this has been made clear beyond doubt by many members who have spoken from this side as well as from the other side. It has been said that there have been grounds to believe that there are excesses on the Government side and that they wanted to help a contractor. I do not think more severe strictures than this could be passed by the highest judiciary in the land. Even after doing this, if they say that the Government is clean-handed in this regard, not only myself but nobody from outside will agree to it. There have been instances of this nature where Mr. Sanjeeva Reddy against whom strictures were passed by the Supreme Court has resigned. Without going deep into the details of this case I would earnestly tell on behalf of the people who have been very carefully watching the acts of this Government that this Government along with all the Ministers must resign immediately. I would like to deal as to how these people have played a game to remove an unwanted contractor, namely, Bhooma Reddy. Even though Bhooma Reddy was the highest bidder and his bid was Rs. 9,99,999 and the next bid was Rs. 9,69,999, in order to remove Sri Bhooma Reddy all sorts of tortures were inflicted on him Besides, several bogus cases have been launched and immediately after the judgment of the High Court, licenses for 1168 shops were granted to K. V. Niranjan who is the contractor wanted by the Government. The Supreme Court has stated in its judgment that 'it is really surprising how licences for 1168 shops could be granted to a contractor in a day'. The same thing has not been done in the case of Bhooma Reddy. After the judgment was delivered by the Supreme Court, they took about 3 or 4 days in order to see that the contractor who was not wanted by these people was put to harassment and loss. Not only that, one Mirani who is a supporter of K. V. Niranjan entered the office of the Excise Commissioner and threatened the Inspector that he would be transferred since he was not harassing Bhooma Reddy. This matter was brought to the notice of the Government through their subordinates, but they have kept mum because he was the person who was not wanted by them. Not only this but there are several other incidents for which this Government is responsible jointly severally and over which they should resign. Incidents like communal rioting took place in Ramnagaram, Chickmagalur and Bangalore where the Government utterly failed to bring the law and order situation under control immediately. Similarly, there are several other incidents. In this case this Government has actually tortured the contractor Bhooma Reddy; we cannot

(SRI G. CHANDRAKANTH)

hold the Divisional Commissioner personally responsible for this. After all, he has acted on the instructions of this Government. Therefore, without making him or the Minister concerned personally responsible for this, we can hold the entire Cabinet responsible for this and we can ask them to resign. The Hon. Chief Minister claims to be a true patriot and all that. In this connection, I would like to quote an incident where he has committed a blunder which an ordinary citizen of India should not. At the M. P. C. C. session at Bidar in the open meeting these people have failed to sing the National Anthem. When they were reminded about it, they said,"We have sung many times and there is no reason why we should sing." Many of the members who were present there know about it. On the excuse that he was in a hurry to go to a dinner party. This is an instance where his patriotism can be doubted. At this juncture without going into the details, I would like to close my speech and thank the Chair for having accorded me an opportunity to speak.

† ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ರಂಗನಾಥ (ಮೂಡಿಗೆರೆ).—ಸನ್‌ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ಗುರುತರವಾದ ಅಪಾದನೆಗಳನ್ನು ನಿನ್ನೆಯಿಂದ ಈ ಮನೆಯ ಸದಸ್ಯರು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ. ಇವತ್ತಿನದಿವಸ ವಾಸ್ತವಾಂಶಗಳನ್ನು ಅಂಕಿಅಂಶಗಳಿಂದ ಸಮರ್ಥನೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಈ ಸಭೆಗೆ ಇಲ್ಲ. ಈ ದೇಶದ ಶ್ರೇಷ್ಠನ್ಯಾಯಾಲಯ ಅದನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ಒಂದು ತೀರ್ಪನ್ನು ಕೊಡುವಾಗ ಸರ್ಕಾರ ಯಾವುದೋ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟಿದೆ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಕಾರಣ ಇದೆ ಎಂಬ ಒಂದು ಅಂಶವನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಸೌಜನ್ಯ ರೀತಿಯಿಂದ ಹೇಳಿರತಕ್ಕ ಮಾತು. ಈ ಮಾತನ್ನು ಯಾವುದೇ ಸರ್ಕಾರ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಾದರೆ ಒಂದು ನಿಮಿಷ ಕೂಡ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸರ್ಕಾರ ಸಮರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇದೆ. ನಿನ್ನೆಯಿಂದ ನಾವು ಯಾರಿಗೂ ಅನ್ಯಾಯ ಮಾಡಿಲ್ಲ, ಸರ್ಕಾರ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸಮರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಪಟ್ಟಿದೆ. ಸ್ವಾಮಿ, ನನ್ನ ಅಪಾದನೆಯಾದರೂ ಇಷ್ಟೇ, ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ನೇರವಾಗಿ ಈ ಒಂದು ಪ್ರಸಂಗದಲ್ಲಿ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅವರು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾದ ಕೆಲವೇ ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಎರಡು ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಗುಲ್ಬರ್ಗ ಮತ್ತು ರಾಯಚೂರು ಭಾಗಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು 6 ಸಲ ಭೇಟಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ನನ್ನ ನೇರವಾದ ಅಪಾದನೆ 28ನೇ ತಾರೀಖು ಮೇ 1968ರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹರಾಜು ನಡೆಯಿತು. 23 ಅಥವಾ 21ನೇ ತಾರೀಖು ಅವರು ಈ ರಾಜ್ಯದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿ ಚುನಾಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಈ ಚುನಾವಣೆಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಬಂದಂಥ ವರ್ತಮಾನದ ಪ್ರಕಾರ—ಈ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟ್‌ದಾರರು ಏನಿದ್ದಾರೆ ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ ರಾಯಚೂರು ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದರು ಎಂದು ನನಗೆ ವರ್ತಮಾನ ಬಂದಿದೆ. 28ನೇ ತಾರೀಖು ಈ ಭೂಮರೆಡ್ಡಿಯವರ ಕಾಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಆದಾಗ ಅವರವರಲ್ಲೇ ಮನಸ್ತಾಪ ಬಂದಾಗ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಪಂಚಾಯ್ತಿ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಕುಳಿತು ಅವರು ವಿಫಲರಾದ ಮೇಲೆ 19ನೇ ಜೂನ್ 1968ರಂದು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆಯೆಂದು ನನ್ನ ನೇರವಾದ ಅಪಾದನೆ. 19ನೇ ಜೂನ್ 1968 ರಂದು ಡಿವಿಜನಲ್ ಕಮಿಷನರ್ ಅವರು ಅವರಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಭೂಮರೆಡ್ಡಿಯವರೇ ನೀವು ರೂರ್ 19ರ ಪ್ರಕಾರ ನಡೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ ನಿಮ್ಮ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಕ್ಯಾನ್ಸಲ್ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ, ಜಾಗ್ರತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಿ ಎಂದು 19ರಲ್ಲಿ ಬಾಯಿಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಬಳ್ಳಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿ ಮತ್ತೆ ಅಂದೇ ಗುಲ್ಬರ್ಗಾಕ್ಕೆ ಬಂದು ಅದೇ ತಾರೀಖಿನಂದು ಒಂದು ನೋಟೀಸನು ಬರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಆ ನೋಟೀಸು 23-6-68ರಂದು ಜಾರಿಯಾಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಈ ಮಧ್ಯೆ ಒಂದು ಸರ್ಕ್ಯುಲರ್ ಇದೆ ಏನೆಂದರೆ ಎರಡು ತಿಂಗಳ ಖಿಸ್ತನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕು ಇಲ್ಲದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ 4 ತಿಂಗಳ ಖಿಸ್ತನ್ನು ಕಟ್ಟಬೇಕು, 6 ತಿಂಗಳ ಖಿಸ್ತಿಗೆ ಕೊಲ್ಯಾಟರಲ್ ಸೆಕ್ಯೂರಿಟಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಇದೆ. ಅದು 19 ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲರತಕ್ಕ ಎಲ್ಲಾ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳಿಗೂ ಜಾರಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಆದರೆ ಅದು ಗುಲ್ಬರ್ಗಾ ರಾಯಚೂರು ಕಂಟ್ರಾ

ಕ್ಕರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅನ್ವಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಡಿವಿಜನಲ್ ಕಮಿಷನರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನ್ಯಾಯಾಲಯ ದವರು ಅವರ ಆರ್ಡರ್‌ನಲ್ಲಿ :

> "The Excise Commissioner had no jurisdiction to issue such a circular. It is ineffective. I do not understand how a Divisional Commissioner who is subordinate to the excise Commissioner could give a finding to this effect."

ಎಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಏನು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ ಸರ್ಕಾರದ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಡಿವಿಜನರ್ ಕಮಿಷನರು ಇಂತಹ ಒಂದು ಕಾರಣವನ್ನು ಕೊಡಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು. ನಂತರ ಸ್ವಾಮಿ, 23ರಂದು ನೋಟೀಸು ಜಾರಿಯಾಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು, 22ರಂದೇ ಆ ಒಬ್ಬ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರ್ ಸರ್ಕಾರದವರಿಗೆ ಮೈಸೂರು ಎಕ್ಸೈಜ್ ಆಕ್ಟ್ 62ನೇ ಕಲಂ ಪ್ರಕಾರ ರಿವಿಜನ್ ಅರ್ಜಿ ಹಾಕಿದರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಷಯ 1-7-68ಕ್ಕೆ ಅವನು ಡೆಪ್ಯೂಟಿ ಕಮಿಷನರಿಂದ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಹೆಂಡ ಸಾರಾಯಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಬೇಕು, 19ನೇ ತಾರೀಖು ಎಂದರೆ ಕೇವಲ 11 ದಿವಸ ಉಳಿದಿದೆ, 22ನೇ ತಾರೀಖು 22ನೇ ಸೆಕ್ಷನ್ ಪ್ರಕಾರ ರಿವಿಜನ್ ಅರ್ಜಿ ಹಾಕಿದರು, ಎರಡರಿಂದ ಮೂರು ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಇತ್ಯರ್ಥವಾಗದ್ದಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅಪೀಲು ಹಾಕಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಎಂದು. ನಿನ್ನೆ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದರು. ಸ್ವಾಮಿ, ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ, ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ 62ನೇ ಸೆಕ್ಷನ್ ಪ್ರಕಾರ ರಿವಿಜನ್ ಅರ್ಜಿ ಹಾಕತಕ್ಕ ಹಕ್ಕು ಇದೆ ಅದರ ಪ್ರಕಾರ ಅರ್ಜಿ ಹಾಕಿದ್ದಾನೆ. ಸರ್ಕಾರದ ಒಂದು ಪದ್ಧತಿಯನ್ನನುಸರಿಸಿ 40 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ. ತನಗೆ ಇರತಕ್ಕ 8 ದಿವಸವಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ಜುಲೈ ಒಂದನೇ ತಾರೀಖು ಅವನು ಅಂಗಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರಾಯಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡಬೇಕು, ಈ ಒಂದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ನಡೆಯತಕ್ಕ ಯಾವುದೇ ಸರ್ಕಾರವಾಗಿರಲಿ ಟೆಲಿಗ್ರಾಂ ಮುಖಾಂತರ ನೋಟೀಸ್ ಜಾರಿ ಮಾಡ ಬೇಕಾಗಿತ್ತು, ಆ ರೀತಿ ಏನೂ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಈ ಒಂದು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳು ವುದಾದರೆ ನಮಗೆ ಈ ರಾಜ್ಯಸರ್ಕಾರದ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಮತ್ತು ಇತರ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ಇರಲಿಕ್ಕೇ ಬೇಕು ಎಂದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. 22ರಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಂಥ ಅರ್ಜಿಗೆ ಹಿಯರಿಂಗ್ ಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ಎಂದು ? 28ನೇ ತಾರೀಖು ಲೈಸೆನ್ಸ್‌ಕ್ಯಾನ್ಸಲ್ ಆಗಿದೆ. ಹೋಮ್ ಸೆಕ್ರೆಟೆರಿಯವರು ಹಿಯರಿಂಗ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಸೆಕ್ಷನ್ 62ರ ಪ್ರಕಾರ Who should hear the party ? It is the Government. That is the concerned Minister. ಯಾವ ಒಬ್ಬ ಖಾತೆಯ ಮಂತ್ರಿ ಇದ್ದಾರೋ ಅವರು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಹೋಂ ಸೆಕ್ರೆಟೆರಿಯವರು ಬರೆದಿರತಕ್ಕ ಆರ್ಡರ್ ಷೀಟಿನಲ್ಲಿ—ರಿಟ್ ಹೋಗಿದ್ದರು ಜಡ್ಜ್‌ಮೆಂಟ್ ಬಂದಿಲ್ಲ ಅಂತ ಹೇಳಿ—28ನೇ ತಾರೀಖು ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಕ್ಯಾನ್ಸಲ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಯಾರಿಗೆ ರಿವಿಜನ್ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡತಕ್ಕ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲವೊ ಆ ಹೋಂ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯವರು ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಕ್ಯಾನ್ಸಲ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ವರ್ತಮಾನ ಈ ಮಧ್ಯೆ ಎಕ್ಸೈಜ್ ಮಿನಿಸ್ಟರು ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರ ವನ್ನು ಡೆಲಗೇಟ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. By notification of the Home Secretary ಅಂತ ಕೂಡ ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ.

22-23ರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಫೈಲು ಎಕ್ಸೈಜ್ ಮಿನಿಸ್ಟರ್ ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಇತ್ತು. ನಂತರ ಅವರು ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಡೆಲಗೇಟ್ ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟರು ಎಂದು ತಿಳಿದು ಬಂದಿದೆ. ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ವಿಚಾರ ಮಾಡುವುದಾದರೆ ಸರ್ಕಾರದ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ಇರಲಿಲ್ಲವೇ ಅಂತ ಅನ್ನುವುದನ್ನು ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯ ಸದಸ್ಯರು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ಇನ್ನೊಂದು ವಿಚಾರ, 25ನೇ ತಾರೀಖು ನನಗೆ ಇನ್ನೂ ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಹಾಕಿದ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಡಿವಿಜನಲ್ ಕಮಿಷನರು ವಜಾ ಮಾಡಿದರು ಮತ್ತು ಅದೇ ದಿನ ಸಾಯಂಕಾಲ 7-40 ಗಂಟೆಗೆ ಷೋಕಾಸ್ ನೋಟೀಸು ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಆಫೀಸು ನಡೆಯತಕ್ಕ ವೇಳೆ 5-30ರವರೆಗೆ, ಅನಂತರ ಕ್ಲೋಸ್ ಆಗುತ್ತದೆ, ಆದರೆ ಷೋಕಾಸ್ ನೋಟೀಸ್ ಜಾರಿಮಾಡಿರುವುದು ರಾತ್ರಿ 7-40 ಗಂಟೆಗೆ.

Sri RAMAKRISHNA HEGDE.—Revision petition under section 62 is only by way of exercising the residuary power of the Government. This is not the normal course of getting any grievance remedied. If my friend who is an experienced lawyer reads the whole section, there is a proviso to the section. The proviso says that "no order shall be

(SRI RAMAKRISHNA HEGDE)

annulled, reversed or modified except after giving reasonable opportunity of being heard, to the person affected by that order." If a revision petition is filed before the Government on 22nd, it is physically impossible to give opportunity to the person who passed the order to explain under what circumstances he has passed the order. The hon'ble Member referred to delegation of power by the Minister to the Home Secretary. This is not the first time that such delegation had taken place. In my personal view it is wrong for any Minister to sit in judgment on a decision given by an I.A.S officer or a judicial officer. Revision petition lies even after the decision of a tribunal or any other body set up for the purpose. In democracy a time may come when a Minister may be illiterate and he may not be a law graduate. In a country where illiteracy is 75 per cent, it is possible that a Minister can be illiterate. Is there any qualification fixed for a Minister ? It is my considered and personal opinion; others may not agree with me. Even when I was Minister in charge of Development and Co-operation, I delegated the powers of hearing petitions to the Secretary to Government, because I consider that it is not proper for a Minister who may not have the legal knowledge to sit injudgement, given by other bodies.

ಶ್ರೀ ವಿ. ಎಸ್. ಪಾಟೀಲ್.—ಇಂಗ್ಲೀಷ್.....

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ರಂಗನಾಥ್.—ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಇಲ್ಲಿ 62ನೇ ಪ್ಯಾಎಜನ್ನನ್ನು ರೆಫರ್‌ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ :

> "Petitioner is Mr. Bhooma Reddy. The petition is against the notice given by the Divisional Commissioner. The respondent was the Divisional Commissioner."

ಒಂದು ಸರ್ಟಿಫೈಡ್‌ಕಾಫಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಚೆಲಿಗ್ರಾಂ ಕೂಡ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ತಾರೀಖು 22 ರಿಂದ ತಾರೀಖು 30ರೊಳಗೆ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಆತ ಆಗಲೇ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ 40 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ ಕಟ್ಟಿದ್ದ. ಆಗ ಮಂತ್ರಿಗಳೇನೂ ತೀರ್ಮಾನ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ತಮ್ಮ ಪವರನ್ನು ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗೆ ಡೆಲಿಗೇಟ್‌ಮಾಡಿದ್ದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇರಬಹುದು, ಹಾಗೆ ಡೆಲಿಗೇಟ್ ಮಾಡಿರಬಹುದು. ಆದರೆ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾನು ಒಂದೆಂಶವನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬೇಕಾಗಿದೆ.

ನಮ್ಮ ಸರ್ಕಾರದವರು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಲಿಕ್ಕರ್ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಮನಾಪಲಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕಾಗೇ ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ರಂಗವನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥೆಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಬಾಬಿನಿಂದ ಬರತಕ್ಕ ವರಮಾನ 13-14 ಕೋಟಿ. ಇಂಥ ಒಂದು ಭಾರೀ ಪ್ರಮಾಣದ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. M/s. Niranjan and Co., Venkataswamy & Co., Narayan & Co., & Sindhi & Co., are the only contractors in this State.

ಸರ್ಕಾರದವರು ಇದು ಬೇನಾಮಿ ಆಗುತ್ತದೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ರೂಲ್ 16ರ ಪ್ರಕಾರ ವಿಚಾರಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಎಕ್ಸೈಜ್ ಕಮಿಷನರ್, ಡಿವಿಜನಲ್ ಕಮಿಷನರ್ ಮತ್ತು ಡಿ. ಸಿ. ಎಲ್ಲರೂ ಇದರಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ತಾವು ಇದು ಬೇನಾಮಿ ಆಗುತ್ತದೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರೀಗ ಹೇಳಲಿ.

Mr. SPEAKER.—Can they not verify these things and find out who is the regular contractor and who is running the shops ?

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ರಂಗನಾಥ್.—ಇಲ್ಲಿ ತಾರೀಖು 1-7-1968 ರಿಂದ ತಾರೀಖು 6-7-1968ರ ಒಳಗೆ "The partner of Narayana & Co., was threatened by the Excise Inspector, Muzahiruddin" ಎಂದು ಒಂದು ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆದು ಅಲ್ಲಿವ್ಯ ಎಕ್ಸೈಜ್ ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರ್‌ನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದ ತಾರೀಖು 10-7-68ರಲ್ಲಿ ವರ್ಗಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಆ ವರ್ಗವಾದ ಎಕ್ಸೈಜ್ ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರ್ ತಾರೀಖು 6-7-68ರಲ್ಲಿ ಆ ಸ್ಥಳದಲ್ಲೇ ಇದ್ದರು. ಆ ಎಕ್ಸೈಜ್ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರಿಗೆ ಹರಾಜಿನಲ್ಲಿ ಬಿಡ್‌ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಹಣವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಡಿ. ಸಿ. ಗೂ ಕೂಡ ಒಂದು ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅವರಿಗಾಗಲೇ ವರ್ಗವಾಗಿತ್ತು ಇದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ವಿಚಾರಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದವರ ಹಸ್ತಕ್ಷೇಪ ಏದೆ ಎಂದು ಯಾರುಬೇಕಾದರೂ ಹೇಳಬಹುದು. ಎಕ್ಸೈಜ್ ಇನ್‌ಸ್ಪೆಕ್ಟರ್ ಹೀಗೆ ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ:

> "I feel pained for the specific orders of transfer for the reason that any Excise contractor can transfer any Excise Officer even if the auctions are quite in accordance with the rules as per law."

This is the letter which he has written to the Deputy Commissioner after the transfer order. With these observations, I conclude.

Sri D. B. KALMANKAR (Aland).—Mr. Speaker, Sir, since the time at my disposal is very limited, I want just to highlight how the Goverment had deliberately acted illegally in this matter. Even the High Court in their judgement at page 25 have observed as follows:—

> "But in the circumstances of the case, it is necessary to observe that the authorities concerned will consider the advisability of accepting the bid of the fourth respondent, subject to his complying with all the requirements of the Act and the Rules."

The direction of the High Court was very clear. Rule 17 (3) of the Mysore Excise Rules 1967, says:

> "In case the bid or offer is rejected by the Officer conducting the auction, or by the Deputy Commissioner or the Divisional Commissioner or in revision by the Excise Commissioner or the Government, the shop or group of shops shall again be disposed off by calling for tenders, auction or by tender-*cum*-auction or by any other method as the Excise Commissioner may direct."

In Rule 21 of the Mysore Excise Rules, 1967, the procedure as to what should be done, is given and the same has to be taken into consideration. Rule 17 (3) says that the officer conducting the sale has to again dispose it of by calling for tenders. Rule 20 (2) says that on failure of any person to comply with the provisions of rules 17 and 19, the deposits already made shall be forfeited and the right of retail vend of liquor in such shop or group of shops disposed of in such manner under these rules, as the Excise Commissioner may direct. Rule 21 reads as follows:

> "Re-sales to be held under sub-rule (2) of Rule 20 shall be at the risk of the defaulting purchaser who shall not be entitled

(ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ರಂಗನಾಥ್)

to any excess amount realised and, in the event of loss to Government, shall be bound to make good the deficiency between the total amount payable for the whole period under the terms of the original sale and the total amount payable by the purchaser at the re-sale. In the latter case the forfeited deposits shall be deducted from the loss arising from the re-sale and the balance if any,....."

Why I am reading the relevant provisions is that the judgement of the High Court was passed on the 18th, and respondent No. 4 immediately went before the Divisional Commissioner, Gulbarga. The licences were issued to him without following these rules, which are very clear.

10-00 A.M.

Rule 17 is very clear.

"In case the bid or offer is rejected by the Officer conducting the auction, or by the Deputy Commissioner or the Divisional Commissioner or in revision by the Excise Commissioner or the Government, the shop or group of shops shall again be disposed off by calling for tenders, auction or by tender-*cum*-auction or by any other method as the Excise Commissioner may direct."

This Government has violated the provisions of Law. This Government is responsible for the omission. This could have been avoided. The Divisional Commissioner who refers to so many rules under Act, has resorted to this method. But he is not such a person to come to this level. He is not an ignorant person. He always acts according to law. But due to pressure from the Government he did it. I know him personally well. It is well known that there is some force used on him. The Chief Minister might have dictated terms to him and he did accordingly. The Supreme Court has held that :—

"Having regard to the fact that the appellant had already deposited about Rs. 40 lakhs, the Divisional Commissioner, Gulbarga, acted rather precipitately and harshly in cancelling the sale. For the reasons already given, the order of cancellation is invalid. The order must be set aside and a writ of mandamus must issue for the grant of licences to the apellant."

On page 2 in this item the petitioner has prayed to grant him license to vend liquors in the Combined District Groups of Shops of Gulbarga and Raichur. But no action seemed to have been taken. It was further said that a Circular was issued on 12th December 1967. But it is said that there was no such circular issued to all the Deputy Commissioners. But the circular issued applies to all the Deputy Commissioners. No procedure was followed. By creating some confusion they wanted to favour their own man. Mr. Bhooma Reddy

was never wanted by this Government. They wanted to choose their own man who does not hesitate to give money to the Congress for elections. They took money from him and did all these things in the name of democracy. This is wrong. This Supreme Court judgement is a sufficient proof of this fact. They misused the authority and misused the power for their own advantage. There is sufficient proof from the highest authority in the Country. With these remarks I conclude.

† ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್ (ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು).—ನನ್ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ನನ್ನ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲದ ಮೇಲೆ ವಿರೋಧಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಅವಿಶ್ವಾಸ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಧ್ಯಕ್ಷರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವಿರೋಧಪಕ್ಷದ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಕಳಕಳಿಯಿಂದ ವಿನಂತಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ತಾವು ನೋಡಿರಬಹುದು, ನಿನ್ನೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆಯಿಂದ ಅನೇಕ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಪ್ರಚೋದಕವಾದಂಥ ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ನಾನು ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಒಂದು ಮಾತೂ ಸಹ ಮಧ್ಯೆ ಆಡದೆ, ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬರೆದುಕೊಂಡು ಇಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಅದಕ್ಕೆಲ್ಲಾ ಉತ್ತರ ಹೇಳುವಾಗ ನನಗೆ ಮಧ್ಯೆ ಯಾರೂ ಡಿಸ್ಟರ್ಬ್ ಮಾಡಬೇ ಹೋದರೆ ನಾನು ಹೇಳುವ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ನನಗೂ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ನಾನು ಉತ್ತರ ಹೇಳಿದಮೇಲೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಕ್ಲಾರಿಫಿಕೇಷನ್‌ಗಾಗಿ ಏನಾದರೂ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಅಪ್ಪಣೆ ಪಡೆದು ಕೇಳಿದರೆ, ಅವಕ್ಕೂ ಉತ್ತರ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಈಗ ಅವಿಶ್ವಾಸ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಈ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲ ಬಂದು 8 ತಿಂಗಳುಗಳಾದಮೇಲೆ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಟ್ರೆಡಿಷನ್ ಪ್ರಕಾರ 6 ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಇದನ್ನು ಮಂಡಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು; ಎಂಬುದಾಗಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಹುಚ್ಚಮಾಸ್ತಿಗೌಡರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಇದು 6 ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಬಂದೇ ಬರುತ್ತದೆ. ಇವತ್ತು ಇದೇನು ಹೊಸದಲ್ಲ. 1962ರಿಂದ 6 ತಿಂಗಳುಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಸಾರಿ ಬರುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ಈ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲ ಬಂದಮೇಲೆ 6 ತಿಂಗಳುಗಳಿಗೊಂದು ಸಾರಿ ಬರಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಎರಡು ತಿಂಗಳು ತಡವಾದರೂ ಚಿಂತೆ ಇಲ್ಲ. ಅವಿಶ್ವಾಸ ನಿರ್ಣಯ ಬಂತು. ಅವಿಶ್ವಾಸ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ವಿರೋಧಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಯಾವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆನ್ನುವುದು ನಾವು ಮೊದಲು ವಿಚಾರಮಾಡಬೇಕಾದುದು ಮುಖ್ಯ. ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ, ಈ ಅವಿಶ್ವಾಸ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮಂಡಿಸುವುದು ಒಂದು ಪಾಶುಪತಾಸ್ತ್ರ ಅಥವಾ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರ ಇದ್ದಹಾಗೆ ಎಂದು. ಅದೊಂದೇ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಇರುವುದು. ಅದನ್ನು ಯಾವಾಗ ಉಪಯೋಗಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದಾಗಿ ಅವರೇ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲೆ ಮೀರಿ ಹೋದಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು. ಅದು ನಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರವೆಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ನಿಜ. ಅವರಿಗೆ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಅಧಿಕಾರ ಇದೆ. ಅದನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ್ರ ಉಪಯೋಗಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ, ಹಿನ್ನೆಲೆ, ಏನೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು ಅವಶ್ಯಕ. ನಾವು ಮೊದಲನೆಯ ದಿವಸ ಸೇರಿದಾಗ ಅಂದು ಏನೂ ಬಿಜಿನೆಸ್ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ರಾಜ್ಯಪಾಲರ ಭಾಷಣವಾಯಿತು. ಎರಡನೇದಿವಸ ಅಡ್ಜರ್ನ್‌ಮೆಂಟ್ ಮೋಷನ್ ಇಬ್ಬರು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಂದ ಬಂತು. ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಆ ಅಡ್ಜರ್ನ್‌ಮೆಂಟ್ ಮೋಷನ್‌ಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅದಕ್ಕೇನಾದರೂ ನಾವು ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ, ಇಂತಹ ಅವಿಶ್ವಾಸ ನಿರ್ಣಯ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ವಿರೋಧಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಆ ಅಡ್ಜರ್ನ್‌ಮೆಂಟ್ ಮೋಷನ್ನನ್ನು ನಾವು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳದೇ ಹೋದ್ದರಿಂದ ಎರಡು ಲೈನುಗಳನ್ನು ಬರೆದುಕೊಟ್ಟು ಇಂತಹ ಅವಿಶ್ವಾಸ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲಿನಿಂದ ಇದ್ದಂಥ ವಾತಾವರಣ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಯಾವರೀತಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಯಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅಡ್ಜರ್ನ್‌ಮೆಂಟ್ ಮೋಷನ್ನಿಗೆ ಅವರಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಸಿಗದೇ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಅದಕ್ಕೆ ಇನ್ನಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಈ ಅವಿಶ್ವಾಸ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಮಂಡಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆ ರೀತಿ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಯಿತು. ಇದು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಗೆ ಬಂದುದನ್ನು ನಾನು ಸ್ವಾಗತ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಅನೇಕ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಏನೇನು ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕುದಿಯುತ್ತಲೇ ಅದನ್ನು ಹೊರಗೆಡುವುದಕ್ಕೆ ವಾತಾವರಣ ತಣ್ಣಗಾಗುವಂತೆ ಇದು ಅನುಕೂಲವಾಯಿತೆಂದು ನಾನು

(ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್)

ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಅಡ್ಜರ್ನ್‌ಮೆಂಟ್ ಮೋಷನ್ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಚಾರವನ್ನು ನಾನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ವಿರೋಧಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಈ ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲ ಹೋಗಬೇಕು, ಇದರಲ್ಲ ನಮಗೆ ವಿಶ್ವಾಸವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಸದಸ್ಯರು ಪೂರ್ತಿ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳದೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮಂತ್ರಿಗಳು ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡಬೇಕು ಎಂಬುದಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ಕೆಲವು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ನೀವು ಎನ್‌ಕ್ವಾಯರಿ ಕಮೀಶನ್ ನೇಮಕ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಇದು ಏಕೆ ಬಂತು ಎಂದರೆ, ಮೊದಲು ಅಡ್‌ಜರ್ನ್‌ಮೆಂಟ್ ಮೋಷನ್ ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದದ್ದನ್ನು ಈಗ ಈ ಒಂದು ನೋ ಕಾನ್‌ಫಿಡೆನ್ಸ್ ಮೋಷನ್ನಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಇವರು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಅದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದವರಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಇಲ್ಲ, ಐಕ್ಯಮತ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಮಂತ್ರಿ ಮಂಡಲ ಹೋಗಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಒಬ್ಬರು ಮಂತ್ರಿಯವರು ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ, ಮತ್ತು ಕೆಲವರು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮಂತ್ರಿ ಹೋಗಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಕ್ಸ್‌ಕ್ವಾಯರಿ ಕಮಿಶನ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅನೇಕ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಈ ಒಂದು ನೋ ಕಾನ್‌ಫಿಡೆನ್ಸ್ ಮೊಷನ್ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮಾತಾಡಿದರು. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಶರಾವತಿಯ ವಿಚಾರ, ಹೇಮಾವತಿಯ ವಿಚಾರ ಮತ್ತು ಹಾರಂಗಿ ಮುಂತಾದುವುಗಳ ವಿಚಾರ ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ನಾನಾದರೂ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ, ಈ ನೋ ಕಾನ್‌ಫಿಡೆನ್ಸ್ ಮೋಷನ್ ಏನು ತಂದಿದ್ದಾರೆ, ಇದು ಬಹುಶಃ ಎಕ್ಸ್ ಗ್ರೇಸ್ ಆಕ್ಷನ್‌ನ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಹೈಕೋರ್ಟು ಮತ್ತು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟು ತೀರ್ಪು ಏನು ಇದೆ, ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಅನೇಕ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಇದರ ಹೊರತು ಏನೇನು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಮುಂದೆ ಚರ್ಚೆಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಡುವ ಸಂದರ್ಭ ಬಂದಾಗ ಅಂತಹ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಎಲ್ಲಾ ವಿಚಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇವತ್ತಿನ ದಿವಸ ಕೇವಲ ಹೈಕೋರ್ಟು ಮತ್ತು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟು ಏನು ಒಂದು ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತ್ರ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಒಂದು ವಿಚಾರವನ್ನು ಕೇಳಿದರು.....

Sri H. M. CHANNABASAPPA (Periyapatna).—On a point of order, Sir. The no-confidence motion has not been tabled mainly on the basis of the judgement delivered by the High Court or the Supreme Court. It is one of the items or acts of omissions and commissions that have been alleged. There are a number of omissions and commissions and it is the duty of the Government to take note of all such matters on which no-confidence motion has been tabled and satisfy the House on various points raised. It would not be in order for the Chief Minister to think that the no-confidence motion has been based only on this particular item. This item is not specifically mentioned in the motion. It would be disillusionment to the House itself to say that the motion has been tabled only on this issue and not on other issues. Sir, the motion says "that this House has no confidence in the Council of Ministers headed by Sri Veerendra Patil". It is not open to the Chief Minister to give a connotation of his own.

Mr. SPEAKER.—Hon. Member Sri Channabasappa has raised a point of order that the Chief Minister should try to answer all the points raised in the debate on the no-confidence motion. It is left to Hon. Chief Minister to reply in such manner as he thinks proper. The Chair has no right to give him a direction to reply in a particular manner. As such, there is no point of order.

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ನಾನು ಪ್ರಥಮದಲ್ಲೇ ಹೇಳಿದೆ, ಕೇವಲ ಒಂದೇ ಚರ್ಚೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಇರಬೇಕೆಂದು ತಂದಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಇದೇ ಚರ್ಚೆಗೆ ಬಂತು; ಮತ್ತು 2-3 ಜನ ಸದಸ್ಯರು ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಆ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ನೀಡಬಾರದು ಎಂದು ಏನೂ ಇಲ್ಲ. ಉತ್ತರ ನೀಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಕೆಲವು ಟೀಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತೊಂದು ಅವಕಾಶ ಒದಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ತಾವು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದರೆ, ಯಾವ ಟೀಕೆ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲವೋ, ಅದನ್ನು ಮುಂದೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಈಗ ಮೂಲ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವಾದ ಕೆಲವು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕೆಲವು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಟೀಕೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಏನೆಂದರೆ—ಡಿವಿಜನಲ್ ಕಮೀಷನರ್ ಸರ್ಕಾರ ಹೇಳಿದಂತೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ, ಸರ್ಕಾರ ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಏನಿದೆ ಆ ರೀತಿ ಡಿವಿಜನರ್ ಕಮೀಷನರಿಂದ ಮಾಡಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಚಾರ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಭೂಮರೆಡ್ಡಿಯವರು ಹೈಯೆಸ್ಟ್ ಟೆಂಡರರ್ ಇದ್ದರೂ, ಎಕ್ಸೈಸ್ ಮಂತ್ರಿಯವರ ಹತ್ತಿರ 22ನೇ ತಾರೀಖು ಕೊಟ್ಟಾಗ ಎಕ್ಸೈಸ್ ಮಂತ್ರಿಯವರು ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂತಿದ್ದರಲ್ಲದೆ ಏನೂ ಮಾಡಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮೊದಲು ಏಕೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುತ್ತೇನೆಂದರೆ, ಬಹುಶಃ ಮುಂದೆ ಈ ಕೇಸ್ ಹೇಳುವಾಗ ಇದು ಮರೆತುಹೋಗಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನಿನ್ನೆ ಹೇಳಿದೆ, 22ನೇ ತಾರೀಖಿಗೆ ಎಕ್ಸೈಸ್ ಮಂತ್ರಿಯವರ ಹತ್ತಿರ ಅರ್ಜಿ ನಲ್ಲಿಸಿದಾಗ, ಅವತ್ತಿನ ದಿವಸವೇ ಹೋಂ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯವರನ್ನು ಕರೆದು, ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ಡಿನೋಟ್ಸ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಆದೇಶ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಆದೇಶ ಕೊಟ್ಟಮೇಲೆ, 23—24—25 ಮೈಸೂರಿನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೋ ಅರ್ಜೆಂಟ್ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಆಮೇಲೆ ರಿವಿಜನ್ ಪಿಟಿಶನ್ ಮೇಲೆ ಡಿವಿಜನನ್ ಕಮೀಷನರಿಂದ ರಿಪೋರ್ಟು ತರಿಸಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು ಅವಶ್ಯಕವಾಯಿತು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಮಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಟ್ರಂಕ್ ಕಾರ್ ಮೇಲೆ ಡಿವಿಜನರ್ ಕಮಿಷನರಿಗೆ ಓದಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನೀವು ರಿಪೋರ್ಟು ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು, ರಿಪೋರ್ಟು ನಲ್ಲಿಸಿದ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂಬ ವಿಚಾರ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆಮೇಲೆ 25—26, ಟ್ರಂಕ್ ಕಾಲ್ ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಪ್ರಕಾರ 27ಕ್ಕೆ ಬಹುಶಃ ನಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ರಿಪೋರ್ಟು ಬಂತು. 28ಕ್ಕೆ ಕೇಸ್.....

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ (ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳ).—22ಕ್ಕೆ ಎಕ್ಸೈಸ್ ಮಂತ್ರಿಗೆ ಅರ್ಜಿ ಕೊಟ್ಟಾಗ 26ಕ್ಕೆ ಡಿವಿಜನರ್ ಕಮೀಷನರ್ ತೀರ್ಮಾನ ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದು ಎಕ್ಸೈಸ್ ಮಂತ್ರಿಯವರಿಗೆ ಫೋನ್ ಮಾಡಿದಾಗ ನೀವು ಏನು ಆರ್ಡರ್ ಮಾಡಬೇಡಿ, ಅದು ನನ್ನ ಮುಂದೆ ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೀರಾ?

Mr. SPEAKER.—I request the hon. Members not to interrupt because the Hon. Chief Minister has already made a request to the Hon. Members that there should not be interruptions. I cannot compel the Hon. Leader of the House to yield to any interruptions.

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಈಗ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೆ. 22 ನೇ ತಾರೀಖು ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್ ಕೊಟ್ಟಾಗ ಹೋಮ್ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯವರಿಗೆ ಅಬ್ಕಾರಿ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಕಾನೂನು ಪ್ರಕಾರ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಕ್ರಮತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂದು ಆದೇಶ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಹೋಮ್ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯವರು 26ನೇ ತಾರೀಖು ಡಿವಿಜನರ್ ಕಮೀಷನರಿಗೆ ಟ್ರಂಕಾರ್ ಮಾಡಿ, ರಿವಿಜನ್ ಪಿಟಿಷನ್ ನಿಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು ಆದರೆ ಈಗ ಸಮಯವಿಲ್ಲ, ನಂತರ ಇದನ್ನು ನಿಮಗೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತೇನೆ ಈಗ ಪಿಟಿಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ಇರುವುದನ್ನು ನಾನು ಓದಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿ ಅದನ್ನು ಓದಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಆ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಏನು ರಿಪೋರ್ಟ್ ಇದೆ ಅದನ್ನು ಕಳುಹಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದಮೇಲೆ 27ನೇ ತಾರೀಖು ರಿಪೋರ್ಟ್ ಡಿವಿಜನರ್ ಕಮೀಷನರರಿಂದ ಬಂದಮೇಲೆ ಆ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ 28ನೇ ತಾರೀಖು ಹಯರಿಂಗ್ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಆದರೆ ಆ ದಿವಸ ಭೂಮರೆಡ್ಡಿಯವರ ಅಡ್ವೋಕೇಟ್ ಬಂದು ನಾವು ಹೈಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೇವೆ. ಈ ಹೀಯರಿಂಗ್ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ ಮುಂದಿನ ಕ್ರಮತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ನಿಂತುಹೋಯಿತು. 22ನೇ ತಾರೀಖಿನ ದಿವಸವೇ ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಕೆಲವರು ಬಂದಾಗ ಹೇಳಿದರು ಅಬ್ಕಾರಿ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮಲಗಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ಡಿಸ್‌ಪೋಜ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ನಾನು ಈಗಾಗಲೇ ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ನಾವು ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ. ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಗಳಿಗೆ ನಾವು ಆಡ್ವೈಜ್ ಮಾಡಿ ನಾವು ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ, ನೀವೇ ಈ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದು

(ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್)

ಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎಂದು ನಾವು ಸೆಕ್ರೆಟರಿಗಳಿಗೆ ಪವರ್ ಡೆಲಿಗೇಟ್ ಮಾಡಬಹುದು. ಅನೇಕ ಸಲ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ನಮಗೆ ಅಡ್ವೈಜ್ ಮಾಡಿದರೆ ನಾವು ಆ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯ ರೀತಿಯಿಂದ ಯೋಗ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಾವು ಆ ರೀತಿ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಒಂದು ವಿಚಾರವನ್ನು ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಾಗಪ್ಪನವರು ಹೇಳಿದರು. ನಾನು ಮತ್ತು 3-4 ಜನ ಎಂ. ಎಲ್. ಎ. ಗಳು ಅಬ್ಕಾರಿ ಮಂತ್ರಿಗಳ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಹೇಳಿದ್ದೇವೆ, ನಾವು ಹತ್ತು ಪರ್ಸೆಂಟ್ ಹೆಚ್ಚು ಆದಾಯವನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ತಯಾರಾಗಿದ್ದೇವೆ, ಇದನ್ನು ಆಕ್ಷನ್ ಮಾಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೂ ಅಬ್ಕಾರಿ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅನೇಕ ಜನ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು ನಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ರೆವಿನ್ಯೂ ಬರುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಇವರು ಕೆಲಸಮಾಡಿಲ್ಲ ಎಂದು ಪದೇ ಪದೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ರಾಜ್ಯದ ಆದಾಯವನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಮಾಡಿಲ್ಲ. 10 ಪರ್ಸೆಂಟ್ ಜಾಸ್ತಿ ಆದಾಯವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದು ಯಾರ ಪರವಾಗಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಾಗಪ್ಪನವರು ಭರವಸೆ ನೀಡಿದರೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. 20 ಪರ್ಸೆಂಟ್ ಹೆಚ್ಚು ಕೊಟ್ಟರೆ ಅದನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದ್ದರು. 20 ಪರ್ಸೆಂಟಿನಂತೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅದರಿಂದ ಹಾನಿಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರು 10 ಪರ್ಸೆಂಟ್ ಹೆಚ್ಚು ಆದಾಯ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಈ ವರ್ಷ ಶೇಕಡ 35 ರಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಆದಾಯ ಬಂದಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದಹಾಗೆ ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಿದ್ದರೆ ಅದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಹಾನಿಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಯಾರೋ ಒಬ್ಬರು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಶೇಕಡಾ 10ರಷ್ಟು ಜಾಸ್ತಿ ಆದಾಯ ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದು ಹೇಳಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೇ ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪುವುದಕ್ಕೆ ಇದೇನು ಅಂಗಡಿಯ ವ್ಯಾಪಾರವಲ್ಲ ಇದು ಸರ್ಕಾರದ ಕೆಲಸ, ಕಾನೂನು ಕಾಯಿದೆ ಮೂಲಕ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ಮಾಡುವಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಶ್ರೀ ನಾಗಪ್ಪನವರು ಮತ್ತು ಇತರ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಾಗಪ್ಪನವರ ಕೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಅಬ್ಕಾರಿ ಮಂತ್ರಿಗಳು ನಿರಾಕರಿಸದೆ ನಮ್ಮನ್ನೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಡಿದ್ದರೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಶೇಕಡಾ 35ರಷ್ಟು ಆದಾಯ ಹೆಚ್ಚು ಬರುತ್ತಿತ್ತೇ ಎಂಬುದನ್ನು. ಕೇವಲ ಶೇಕಡ 10ರಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚು ಆದಾಯ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಆಬಕಾರಿ ಹರಾಜಿನಲ್ಲಿ ಅಂಗಡಿ ಟೆಂಡರು ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಸಮಾಜವಾದ ಇಲ್ಲ. ಏನೋ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಜನಗಳು ಬದುಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದರೆ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬರುವ ವರಮಾನವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಿ ಎಕ್ಸೈಜ್ ಬಾಬಿನಲ್ಲಿ ಶೋಷಿಸಿಸಂ ಅಥವಾ ಸಮಾಜವಾದವನ್ನು ತರುವ ಇಚ್ಛೆ ನಮ್ಮದು ಇಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ವಿಚಾರ ಮಾಡುವಂಥಾದ್ದು ಏನು ಎಂದರೆ ಈ ಬಾಬಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆಯೋ ಆ ತರಹ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ರಮಗಳನ್ನೂ ಅನುಸರಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದು ಸರ್ಕಾರದ ಒಂದು ಥೋರಣೆಯಾಗಿದೆ. ಅಬ್ಕಾರಿ ಹರಾಜಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್‌ವೈಜ್ ಮಾರಾಟ ಕ್ರಮ ಇಟ್ಟಾಗ, ಅಂಗಡಿವಾರು ಹೋದರೆ ಕೆಲವು ಕಡೆ ಟೆಂಡರು ಬರುವುದಿಲ್ಲ, ಅದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಹಾನಿಯಾಗುತ್ತದೆ, ಒಂದು ವೇಳೆ ಅಂಗಡಿವಾರು ಮಾಡಿದರೆ, ಅನುಕೂಲ ಇರುವ ಕಡೆ ಆದಾಯ ಬರುತ್ತದೆ. ಉಳಿದಕಡೆ ಕೈಬಿಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಸರ್ಕಾರ ಲಕ್ಕರ್ ಮತ್ತು ಟಾಡಿಷಾಪುಗಳನ್ನು ಓಪನ್ ಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿ, ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾದ ನೀತಿ ನಮ್ಮದಲ್ಲ. ನಾನು 1961ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಅಬ್ಕಾರಿ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದಾಗ ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಆಕ್ಷನ್ ಮಾಡಿದಾಗ ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಟೆಂಡರು ಬಂದು ಬೆಂಗಳೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ನಂಬಂಧಪಟ್ಟದ್ದು ನಷ್ಟವಾಗುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಕಂಡುಬಂತು. ಆಗ ಎಕ್ಸೈಜ್ ಕಮೀಷನರನ್ನು ಮತ್ತು ಡೆಪ್ಯುಟಿ ಕಮೀಷನರುಗಳನ್ನು ಕನ್‌ಸಲ್ಟ್ ಮಾಡಿ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್‌ವಾರು ಸರಿಯಾಗಿ ಟೆಂಡರು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಬೆಂಗಳೂರು ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್ ಮತ್ತು ಬೆಂಗಳೂರು ಸಿಟಿ ಎರಡನ್ನು ಕಂಬೈಂಡ್ ಮಾಡಿ ಆಕ್ಷನ್ ಮಾಡಿದರೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆ ರೀತಿ ಎರಡನ್ನು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿಸಿ ಹರಾಜು ಮಾಡಿದಾಗ ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ಬಂತು. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಬ್ಕಾರಿ ಹರಾಜಿನಲ್ಲಿ ಅಂಗಡಿ ಟೆಂಡರು ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸೋಷಲಿಜಂ ತರುವ ಇಚ್ಛೆ ಇಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಎಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ಬರಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆಯೋ ಆ ಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕು. ಈಗ ಆ ನೀತಿಯನ್ನು ನಾವು ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ರಾಯಚೂರು, ಗುಲ್ಬರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಜಿಲ್ಲಾವಾರು ಹರಾಜು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಾಗ 1963-64ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ, 6,24,381 ರೂಪಾಯಿಗಳ ಆದಾಯ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. 1964-65ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 6,74,229

ರೂಪಾಯಿಗಳು ಆದಾಯ ಬರುತ್ತಿತ್ತು, 1965-66ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 6,36,365 ರೂಪಾಯಿಗಳು, 1966-67ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 6,09,612 ರೂಪಾಯಿಗಳು, ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಆ ಬಾಬಿನಲ್ಲಿ ಆದಾಯ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. 1967-68ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಆ ಎರಡು ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಕ್ಲಬ್ ಮಾಡಿ ಹರಾಜು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಈ ವರ್ಷ 7,40,669 ರೂಪಾಯಿಗಳ ಆದಾಯ ಬಂದಿದೆ. ಇದು ಶೇಕಡ 22 ರಷ್ಟು ಆದಾಯ ಹೆಚ್ಚಿದೆ. 1968-69ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 9,99,999 ರೂಪಾಯಿಗಳ ಆದಾಯ ಬಂದಿದೆ. ಇದು ಶೇ. 35 ರಷ್ಟು ಆದಾಯ ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ, ಹೆಚ್ಚು ರೆವಿನ್ಯೂ ಬರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ನಮಗೆ ಸಲಹೆ ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಚರ್ಚೆಮಾಡಿ ಅವರಿಗೆ ನಾವು ಈ ರೀತಿ ಮಾಡಿ ಎಂದು ಸಲಹೆ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರದ ಬೊಕ್ಕಸಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ವರಮಾನ ಬಂದಿದೆ ಎಂದು ನಾನು ಅಂಕಿಸಂಖ್ಯೆಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸುತ್ತೇನೆ.

10-30 A.M.

ಅಲ್ಲಿಂದ ಇನ್ನೂ ಒಂದೆರಡು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಒಬ್ಬರು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು, ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳ ಹತ್ತಿರ ಕೆಲವರು ಕಾಂಪ್ರಮೈಸ್‌ಗೆ ಬಂದಿದ್ದರು, ಅವರಿಗೆ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು 40 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಾ ಎಂದು ಕೇಳಿದರು, ಅಂಧ್ರದಿಂದ ಒಬ್ಬ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಬಂದಿದ್ದರು, ಮತ್ತೊಬ್ಬರು ಬಂದಿದ್ದರು, ಎಲ್ಲರೂ ಕಾಂಪ್ರಮೈಸ್ ಸಲುವಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂಬ ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಒಬ್ಬರು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಏನು ಕಚ್ಚು ಇದೆ ಎಂಬುದು ನನಗೆ ಗೊತ್ತು. ಅದು ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ, ನಭೆಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದರಿಂದ ಕಹಿವಾತಾವರಣ ಬರುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ನಿರಂಜನ ಎಂಬುವರ ಮುಖವನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿಲ್ಲ. ಭೂಮಾರೆಡ್ಡಿ ಎಂಬುವರನ್ನು ಸಹ ನಾನು ನೋಡಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಒಬ್ಬ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಸದಸ್ಯರು ಮಾತ್ರ ಒಂದು ಸಲ ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಇಬ್ಬರಿಗೆ ಜಗಳ ಬಂದಿದೆ, ಬಹಳ ಹಾನಿಯಾಗುತ್ತಿದೆ, ನೀವು ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆ ವಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಅದಕ್ಕೆ ನಾನು ಹೇಳಿದೆ, ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ ನಾನು ಕಾಂಪ್ರಮೈಸ್ ಮಾಡಿಸುವಂತಹ ಒಂದು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ತಯಾರಿಲ್ಲ, ನೀವುಗಳೇ ಯಾರಾದರು ದೊಡ್ಡವರು, ಹಿರಿಯರು ಸೇರಿಕೊಂಡು ಒಂದು ಕಾಂಪ್ರಮೈಸ್‌ಗೆ ಬರಬಹುದು, ಈ ವಿಚಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತೆ ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಬರಬೇಡಿ ಎಂದು. ಅನಂತರ ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಯಾರೂ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಹೈದರಾಬಾದಿನಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ, ಬೆಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ ನನ್ನ ಮುಖೇನ ಕಾಂಪ್ರಮೈಸ್ ಆಗಿಲ್ಲ. ನಾನು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾದ ಮೇಲೆ 5-6 ಸಲ ಗುಲ್ಬರ್ಗ ಮತ್ತು ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಈ ವಿಚಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಏನು ಹೇಳಬೇಕೋ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾದ 2 ತಿಂಗಳ ಮೇಲೆ ಗುಲ್ಬರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದೇನೆ. ಮೇ 28 ಅಥವಾ 29 ರಂದು ನನ್ನನ್ನು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ ಆರಿಸಿದರು. ಈ ಹರಾಜು ನಡೆದಿರುವುದು ಮೇ 25ನೇ ತಾರೀಕು. ನಾನು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾದ 6 ತಿಂಗಳ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದೇನೆ. ಕೆಲಸದ ಒತ್ತಡದಿಂದ ನಾನು ಜಾಗ್ರತೆ ನನ್ನ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕಾಗಲಿಲ್ಲ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಏನಾದರೂ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಸ್ಪಲ್ಪ ವಿಚಾರಮಾಡಿ ವಿಷಯ ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಹೇಳಬೇಕು. ನಾನು 6 ಸಲ ಹೋಗಿಯೇ ಇಲ್ಲ. ಇನ್ನೂ 2-3 ಸಲ ಹೋದರೆ 6 ಸಲ ಆಗಬಹುದು. ಆ ಭಾಗದವರು ನನ್ನನ್ನು ಬರಬೇಕೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಾರೆ. ನಮ್ಮ ಭಾಗದಿಂದ ತಾವು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದೀರಿ, ಆದ್ದರಿಂದ ತಮ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರು ಇಚ್ಛೆಪಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಕೆಲಸದ ಒತ್ತಡದಿಂದ ನಾನು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ.

ಇನ್ನು ಈ ಕೇಸಿನ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡುವ ಮೊದಲು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಲಂಚಚೇಷನ್ ಇವೆ. ಅದರ ಪ್ರಕಾರ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ಕೇಸ್ ಬಗ್ಗೆ ಹೈಕೋರ್ಟಿನ ಮತ್ತು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿನ ಎರಡು ಜಡ್ಜ್‌ಮೆಂಟ್‌ಗಳಿವೆ. ಇವೆರಡೂ ಸಹ ಚರ್ಚೆಗೆ ಬರುತ್ತವೆ. ಈ ಜಡ್ಜ್‌ಮೆಂಟ್‌ಗಳು ಚರ್ಚೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ತಮಗೆ ತಿಳಿದಹಾಗೆ ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನಾನು ಮಾತ್ರ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾಗಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ಮಾತನಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮತ್ತು ತೂಕದಿಂದ ಮಾತನಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಆರ್ಟಿಕರ್ 211ರ ಪ್ರಕಾರ.....

Sri K. H, PATIL (Hubli).—On a point of order, Sir. The Chief Minister while addressing this House has stated that he is speaking with great responsibility as a Chief Minister as if other members have no responsibility. The Chair should give him direction. We have equal responsibility if not more.

Mr. SPEAKER.—The Hon. Chief Minister has not said that the others have no responsibility. Therefore there is no point of order.

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಏನಾದರೂ ಹೇಳಬೇಕಾದರೆ ನನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೇ ನಾನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಂದ ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾನ್ಸ್‌ಟಿಟ್ಯೂಷನ್ನಿನ 211 ಆರ್ಟಿಕಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿದೆ :

> "No discussion shall take place in the Legislature of a State with respect to the conduct of any Judge of the Supreme Court or of a High Court in the discharge of his duties".

ಅಂದರೆ they have delivered judgment while discharging their duties as Judges ಎಂದು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಇದರ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಮಾತನಾಡುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಬಹಳ ತೂಕದಿಂದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಶಬ್ದವನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ಮಾತನಾಡಬೇಕಾದ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆಯೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ, ಒಂದು ವಿಚಾರವನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಅಧಿಕಾರ ವಹಿಸಿಕೊಂಡಮೇಲೆ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಪದೇ ಪದೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಸಭೆಯಲ್ಲ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಹೊರಗಡೆ ಹೇಳಿವ್ದೇನೆ, ಮತ್ತು ಅದರಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಅದು ಏನೆಂದರೆ, ಎಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ನಾವು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ನಿರ್ಣಯದ ಪ್ರಕಾರ ಯಾವುದೇ ಕೆಲಸಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ತಡವಾಗಬಾರದು, ಡಿಲೇ ಆಗಬಾರದು, ಆ ರೀತಿಯಾಗುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದು ಈ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದೇವೆ. ಆ ಒಂದು ವಾತಾವರಣವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಆದು ಬರುತ್ತಿದೆ. ಎಲ್ಲಾ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಆ ರೀತಿನಡೆಯುತ್ತಾರೆಂದು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳು ಬಹಳ ಕಾಲದಿಂದ ನೆನೆಗುದಿಗೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದವು. ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ 5-6 ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಈ ವಿಚಾರ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ ಇನ್ನು ಏನೂ ಬಾಕಿ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಚಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ನಾವು ತಡಮಾಡಬಾರದು ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ನಾನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಈಗ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇದೆ. ಇದನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ವಿಚಾರ ಮಾಡಬೇಕಾದಾಗ ಯಾವ ಅಂಶಗಳನ್ನೂ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಅಸೆಂಬ್ಲಿಯ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಇದೇ ಮೊದಲು ನಲ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ನಮ್ಮಿಂದ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾದ ಎಲ್ಲಾ ಲಿಟರೇಚರ್‌ಗಳನ್ನು ಸಹ ಹಂಚಿದ್ದೇವೆ. ರಿವಿಷನ್ ಪಿಟಿಷನ್, ಸ್ಪೇ ಆರ್ಡರ್, ಹೈಕೋರ್ಟ್ ಮತ್ತು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್‌ಗಳ ಜಡ್ಜ್‌ಮೆಂಟ್‌ಗಳು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹಂಚಿದ್ದೇವೆ. ಏನು ನಡೆದಿದೆ, ಏನಾಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಎಲ್ಲ ಮಾನ್ಯಸದಸ್ಯರುಗಳೂ ಸಹ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲಿ, ಓದಲಿ ಎಂಬುದಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಲಿಟರೇಚರ್‌ಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ್ದೇವೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ಕಳಕಳಿಯಿಂದ ವಿನಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ, ಮೈಂಡ್ ಮೇಕಪ್ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕೇವಲ ಸರ್ಕಾರದ ಹುಳುಕನ್ನು ತೋರಿಸಬೇಕೆಂಬ ವಿಚಾರ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳದೆ, ನಿರ್ಮಲ ಅಂತಃಕರಣದಿಂದ ನಾವು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಲಿಟರೇಚರ್‌ಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಓದಿಕೊಂಡು ಒಂದು ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಈಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಯಿರುವುದು ಹೈಕೋರ್ಟ್ ಮತ್ತು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿನ ಜಡ್ಜ್‌ಮೆಂಟಿನ ಬಗ್ಗೆ. ಹೈಕೋರ್ಟಿನವರು ಒಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿನವರು ಒಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಇವೆರಡು ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ. ಅವರುಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇವತ್ತು ಬಂದಿರುವಂತಹ ಪ್ರಶ್ನೆಯೆಂದರೆ, ಹೈಕೋರ್ಟಿನವರು ಡಿವಿಜನರ್ ಕಮೀಷನರ್ ಅವರಿಗೆ ರೂಲ್ 19ರ ಪ್ರಕಾರ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರವಿತ್ತು, ಆದ್ದರಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿನವರು ರೂಲ್ 19ರ ಪ್ರಕಾರ

ಭೂಮಾರೆಡ್ಡಿ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಡಿವಿಜನಲ್ ಕಮೀಷನರ್‌ಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಒಂದು ಒಪೀನಿಯನ್ ಹೇಗೆ ಕ್ಲಾಷ್ ಆಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ಹೈಕೋರ್ಟಿನ ಹಾಗೂ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿನ ಜಡ್ಜ್‌ಮೆಂಟಿನಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಇವೆರ್ಲಾ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು ಎನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿನವರು 38ನೇ ಪೇಜಿನಲ್ಲಿ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ :

> "It is rather surprising that the Government acted so hastily and issued licences to respondent No. 4 on or about September 18. It is not quite clear how licences in respect of 1168 shops could be issued on a single day. The effect of this precipitate action on the part of the Government was that the appellant could not on the next day obtain a stay of the operation of the High Court's order. There is ground for suspecting that the Government was favouring respondent No. 4."

ಇದರ ಅರ್ಥವೇನು ಎಂದರೆ ಒಂದೇ ದಿವಸದಲ್ಲಿ 1168 ಷಾಪುಗಳಿಗೂ ಲೈಸನ್ಸ್ ಹೇಗೆ ಕೊಟ್ಟರು ಎಂದು ಅವರಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಇಂತಹ ಅಬ್‌ಸರ್‌ವೇಷನ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು ಎಂದರೆ 1168 ಷಾಪುಗಳಿಗೂ ಒಂದೇ ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಲೈಸನ್ಸ್‌ಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆಯೇ ಎನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗೆ ಸಂಶಯ ಬಂದಿರಬಹುದು. ಅವರು ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ಏನು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ ಒಂದೇ ದಿವಸದಲ್ಲಿ ಲೈಸನ್ಸ್ ಕೊಡಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಡಬಹುದು ಎನ್ನುವುದು ಅವರ ಅಬ್‌ಸರ್‌ವೇಷನ್‌ನಿಂದ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ಓದಗಿಸಿರುವ ಕ್ರಾನಾರಾಜಿಕರ್ ಆರ್ಡರಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ವಿವರಗಳೂ ಇವೆ. ಇದರಲ್ಲಿರುವಂತೆ 10-5-1968ರಲ್ಲಿ ನೋಟಿಫಿಕೇಷನ್‌ನನ್ನು ಇಷ್ಯೂ ಮಾಡಿ ಇದರಲ್ಲಿ ಗುಲ್ಬರ್ಗಾದಲ್ಲಿ ಟೆಂಡರು ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಕರೆದಾಗ, ಅದರಲ್ಲಿ ಲಾಸ್ಟ್ ಡೇಟು 27-5-1968ರ ದಿನದಂದು 3 ಗಂಟೆವರೆಗೆ ಎಂದು ಇತ್ತು. ಇದನ್ನು ಅಲ್ಲಿನ ಡಿವಿಜನಲ್ ಕಮೀಷನರವರಿಗೆ ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿತ್ತು. 27-5-1968ರಂದು ಶ್ರೀ ಭೂಮರೆಡ್ಡಿಯವರು 9,99,999 ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ಟೆಂಡರನ್ನು ಹಾಕಿದರು. 4-6-1968ರಲ್ಲಿ ಡಿವಿಜನಲ್ ಕಮೀಷನರ್‌ರವರು ಇದರ ಸೇಲ್‌ನ್ನು ಕನ್‌ಫರ್ಮ್ ಮಾಡಿದರು 6-6-1968ರಲ್ಲಿ ಭೂಮರೆಡ್ಡಿಯವರಿಗೆ ನೋಟೀಸು ಕೊಟ್ಟು ರೂಲು 19ರ ಪ್ರಕಾರ ಪುನಃ ಡಿಪಾಜಿಟ್ ಕಟ್ಟಬೇಕೆಂದು ನೂಚನೆ ಕೊಟ್ಟರು. ಇದರಂತೆ ಭೂಮರೆಡ್ಡಿಯವರು —

8—6—1968ರಲ್ಲಿ	...	5,20,000
10—6—1968ರಲ್ಲಿ	...	2,20,000
13—6—1968ರಲ್ಲಿ	...	9,99,000
15—6—1968ರಲ್ಲಿ	...	1,00,000
15—6—1968ರಲ್ಲಿ	...	1,59,326

ಎಂದು ಡಿಪಾಜಿಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರು. ಅನಂತರ ಇವರು ಡಿವಿಜನಲ್ ಕಮೀಷನರ್‌ರವರನ್ನು ಬಳ್ಳಾರಿ ಕ್ಯಾಂಪಿನಲ್ಲಿ ಮೊಖಾ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದಾಗ ಲೈಸನ್ಸ್‌ಗೆ ಅಪ್ಲೈ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನೂಚನೆ ಮಾಡಿದರು ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ 20 ಲಕ್ಷ ಕೊಡಬೇಕೆಂದೂ ಹೇಳಿದರು. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ವಿವರಗಳನ್ನು ಮುಂದೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇದನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದು 19-6-1968ರಲ್ಲಿ. ಆದರೆ 22-6-1968ರಂದು ರಿವೈಸ್ಡ್ ಅಪೀಲು ಎಂದು ಎಕ್ಸೈಜು ಮಂತ್ರಿಗಳ ಮುಂದೆ ಅಪೀಲು ಫೈಲ್ ಮಾಡಿದರು ಮತ್ತು ಈ ಅಪೀಲು ಡಾಖಲೆ ಮಾಡಿದಮೇಲೆ ಏನಾಯಿತು ಎನ್ನುವ ವಿವರಗಳೆರ್ಲಾ ಇದರಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಮತ್ತು ಭೂಮರೆಡ್ಡಿಯವರು 25-6-1968ರಲ್ಲಿ ಒಂದು ರಿಪ್ಲೈ ಕೊಟ್ಟು ಎಕ್ಸೈಜು ನರ್‌ಕ್ಯುಲರ್ ಪ್ರಕಾರ ಡಿಪಾಜಿಟ್ಟು ಕಟ್ಟಲು ಇನ್ನೂ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳ ಕಾಲ ಅವಕಾಶ ಬೇಕು ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ನರ್‌ಕ್ಯುಲರುಗಳು ಇದ್ದರೂ ರೂಲ್ಸು ಪ್ರಕಾರ ನಿರ್ಣಯ ಮಾಡಿದರು. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟು ಕೂಡ ಡರ್ಟೆ ಮಾಡಿದೆ. 26-6-1968ರಂದು ಮತ್ತೆ ಷೋಕಾಸ್ ನೋಟೀಸನ್ನು ಇಷ್ಯೂ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇಂತಹ ನೋಟೀಸು ಕೊಡುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ನೋಟೀಸು ಕೊಟ್ಟು ಹಣ ಕಟ್ಟಬೇಕೆಂದು ನೂಚನೆ ಕೊಟ್ಟರು. 28-6-1968ರಂದು ಹೈಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಭೂಮರೆಡ್ಡಿಯವರು ರಿಟ್ ಫೈಲು ಮಾಡಿದರು ಇದರ ಮೇಲೆ ಸ್ಟೇ ಆರ್ಡರನ್ನು ಪಡೆದರು. 29-6-1968ರಲ್ಲಿ ಸ್ಟೇ ಆರ್ಡರನ್ನು ವೆಕೇಟು ಮಾಡಲು ಹೈಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನ

(ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್)

ಮಾಡಲಾಯಿತು. 30-6-1968ರಂದು ಎಂದರೆ, ಅಂದು ಭಾನುವಾರ ಹಾಲಿಡೇ ಇದ್ದರೂ ಡಿವಿಜನಲ್ ಕಮಿಷನರು ಕೊಟ್ಟ ಆದೇಶದಂತೆ ಡೆಪ್ಯುಟೀ ಕಮಿಷನರವರು ಭೂಮರೆಡ್ಡಿಯವರಿಗೆ 1168 ಷಾಪುಗಳಿಗೂ ಲೈಸನ್ಸ್ ಕೊಟ್ಟರು ಮತ್ತು ಜುಲೈ ಒಂದನೇ ತಾರೀಖಿನಿಂದ ಎಲ್ಲ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಅವರು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಹೈಕೋರ್ಟಿನವರು 2-7-1968 ಸ್ಪೇ ಆರ್ಡರನ್ನು ವೆಕೇಟ್ ಮಾಡಲು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. 7-7-1968ರಲ್ಲಿ ನಿರಂಜನ್ ಎನ್ನುವವರು ರಿಟ್ಟನ್ನು ಹೈಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ದಾಖಲು ಮಾಡಿದರು. ಆ ರಿಟ್ ಮೇರೆ ಲೈಸನ್ಸ್ ಏಕೆ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಚರ್ಚೆಯಾಗಿ ಏನು ನಿರ್ಣಯವಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಗೊತ್ತಾಗಿದೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಲ್ಲಿ ನಾನು ಒಂದು ಮಾತು ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಒಂದೇ ಒಂದು ದಿನದಲ್ಲಿ 1168 ಷಾಪುಗಳಿಗೂ ಲೈಸನ್ಸ್‌ಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಕೊಡಲಾಯಿತು ಎನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಆಶ್ಚರ್ಯ ವ್ಯಕ್ತ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ನಿರಂಜನರವರಿಗೆ ಹೇಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಎಲ್ಲ ರಿಕಾರ್ಡಿನಲ್ಲಿದೆ. ಹೈಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಏನು ಹೇಳಿದರು ಮತ್ತು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಏನು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದರೆ ಭೂಮರೆಡ್ಡಿಯವರಿಗೇನೇ ಒಂದೇ ದಿನದಲ್ಲಿ 1168 ಷಾಪುಗಳಿಗೂ ಲೈಸನ್ಸ್‌ಗಳನ್ನು ಕೊಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತೇ ಎನ್ನುವುದು. ಇನ್ನು ಪುಟ 29ರಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಜಿನರ್ ಹೆಡ್ಡಿಂಗು 30ರಲ್ಲಿ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟು ಏನು ಹೇಳಿದೆ ಎಂದರೆ :

> "On June 30, the Divisional Commissioner granted licences to him. On July 1, he commenced his business in all the 1168 shops. Thereafter he duly deposited about Rs. 30,00,000 on account of rent for the months of July, August and September....."

ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟು ಜಡ್ಜ್‌ಮೆಂಟಿನಂತೆ ಭೂಮರೆಡ್ಡಿಯವರಿಗೆ 1168 ಷಾಪುಗಳಿಗೂ ಲೈಸನ್ಸ್ ಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ, ಮತ್ತು ಇದನ್ನು ಡಿವಿಜನರ್ ಕಮಿಷನರವರು ಡೆಪ್ಯುಟೀ ಕಮಿಷನರ ಮೂಲಕ ಇಷ್ಯೂ ಮಾಡಿಸಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಜುಲೈ ಒಂದನೇ ತಾರೀಖಿನಿಂದ ಭೂಮರೆಡ್ಡಿಯವರು ಅವರ ಎಲ್ಲ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನೂ ಪ್ರಾರಂಭಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಇದನ್ನು ಅವರೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆಮೇಲೆ ನಿರಂಜನ್‌ರವರಿಗೆ ಲೈಸನ್ಸ್ ಕೊಡದೇ ಭೂಮರೆಡ್ಡಿಯವರಿಗೆ ಏಕೆ ಕೊಡಲಾಯಿತು ಎನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಕೇಸು ಕೂಡ ಆಗಿದೆ.

ಇವೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಇದನ್ನು ಏತಕ್ಕೆ ಹೇಳಬೇಕು ಎಂದರೆ ನಿರಂಜನ್‌ರವರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ದಿವಸ, ಎಷ್ಟು ಗಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಮಾಡಿ ಲೈಸನ್ಸ್ ಕೊಡಬೇಕೋ ಅಷ್ಟೇ ದಿವಸ, ಅಷ್ಟು ಗಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇವೆ. ಫೇವರ್ ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ನೀತಿ, ಧೋರಣೆ ನನ್ನಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಅಂಕಿಅಂಶಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ವಿಚಾರವನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೈಕೋರ್ಟ್ ಮತ್ತು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಜಡ್ಜ್‌ಮೆಂಟನ್ನು ಓದಿರಬಹುದು. ಭೂಮರೆಡ್ಡಿಯವರು ಹೈಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋದರು ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇದೆ. ಅವರು ಹೈಕೋರ್ಟಿಗೆ ಹೋದಕಾರಣ Aggrieved by the decision of the Divisional Commissioner. ಈ ಎರಡು ಜಡ್ಜ್‌ಮೆಂಟ್ ಮೇಲೂ ಕೂಡ ಸರ್ಕಾರದ ಮೇರೆ ಸಸ್‌ಪಿಷನ್‌ಗೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಕೊನೇ ಪ್ಯಾರಾವಲ್ಲಿ 'ಗೌರ್ನಮೆಂಟ್' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಇದೆಯೇ ಹೊರತು ಇನ್ನು ಎಲ್ಲೂ ಆ ಪದವನ್ನು ಹಾಕಿಲ್ಲ. ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಮತ್ತು ಹೈಕೋರ್ಟ್ ಜಡ್ಜ್‌ಮೆಂಟ್ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಓದಿದ್ದೇನೆ. ಎಕ್ಸೈಜ್ ಕಮಿಷನರ್ ರೂಲ್ 19ರ ಪ್ರಕಾರ ಲೈಸನ್ಸ್ ಇಷ್ಯೂ ಮಾಡಿರುವುದು ಸರಿಯಾಗಿದೆ; ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಭೂಮರೆಡ್ಡಿ 22ನೇ ತಾರೀಖು ಅರ್ಜಿ ಕೊಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಆ ಅರ್ಜಿಗೂ ಯಾವ ತರಹ ಸಂಬಂಧ ಇಲ್ಲ.

ಎರಡನೇ ವಿಷಯ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಪದೇ ಪದೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. 6 ತಿಂಗಳು ಡಿಪಾಜಿಟ್ ಕಟ್ಟಿಲ್ಲ, 4 ತಿಂಗಳು ಕಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ, ಇನ್ನು ಎರಡು ತಿಂಗಳ ಡಿಪಾಜಿಟ್ ಕಟ್ಟಲು ಕಾಲಾವಕಾಶ ಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದಾಗ ಡಿವಿಜನರ್ ಕಮಿಷನರ್ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಹೈಕೋರ್ಟಿಗೆ ಸ್ಪೇ ವೆಕೇಟ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ 6 ತಿಂಗಳು ಡಿಪಾಜಿಟ್ ಕಟ್ಟಬೇಕಾಗಿದೆ, 4 ತಿಂಗಳು ಡಿಪಾಜಿಟ್ ಕಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ, ಇನ್ನೂ ಎರಡು ತಿಂಗಳದ್ದು ಕಟ್ಟಬೇಕು ಎಂದು ಆರ್ಡರ್

ಮಾಡಿದ್ದರು. ಇದನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ವಿವರವಾಗಿ ಹೇಳಲು ನಮಯ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಡಿವಿಜನಲ್ ಕಮೀಷನರು ಮಾಡಿದಂಥ ಆರ್ಡರನ್ನು ಹೈಕೋರ್ಟಿನವರು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ, ಸ್ಟೇ ಆರ್ಡರನ್ನೂ ಕೂಡ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ವಿಚಾರ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಭೂಮರೆಡ್ಡಿ ಮತ್ತು ನಿರಂಜನ್‌ರವರ ವಿರನವಿತ್ತೋ ಏನೋ ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಶ್ರೀ ಭೂಮರೆಡ್ಡಿಯವರು ಎಕ್ಸೈಸ್ ಕಮೀಷನರ ಮೇಲಾಗಲಿ, ಸರಕಾರದ ಮೇಲಾಗಲಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಆಪಾದನೆ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿನವರಾಗಲಿ ಹೈಕೋರ್ಟ್‌ನವರಾಗಲಿ ಆಪಾದನೆ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಅಫಿಡವಿಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಡಿವಿಜನಲ್ ಕಮೀಷನರ ಮೇಲೆ ಆಪಾದನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಅದರೊಳಗೆ ಈ ರೀತಿ ಇದೆ :

> "I believe that the third respondent's intention in passing the said order in quick succession was to favour the last year's contractor whose tenders for this year had to be rejected."

ಡಿವಿಜನಲ್ ಕಮಿಷನರ್ ಕಳೆದ ವರ್ಷದ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಒಂದು ಶಬ್ದ ಬಿಟ್ಟರೆ ಇನ್ನಾವ ಆಪಾದನೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಇದರ ಮೇಲೆ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿಗೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಅಪೀಲು ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್‌ನವರು ಏನು ಒಂದು ಆರೋಪಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಹೈಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟ ಅಫಿಡವಿಟ್‌ನಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ಆರೋಪಣೆ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಆ ಒಂದು ಶಬ್ದ ಬಿಟ್ಟರೆ ಮತ್ತೆ ಯಾವುದನ್ನೂ ಮಾಡಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಿರಂಜನ್‌ರವರ ಕೇಸಿನ ಮೇಲೆ ಹೈಕೋರ್ಟಿನ ಒಂದು ಆರ್ಡರ್ ಆಯಿತು. ಆ ಆರ್ಡರ್ ಸಹ ಓದಿ ತೋರಿಸುತ್ತೇನೆ.

High Court Order page 25ರಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಇದೆ:

> "It is, therefore, submitted that there is no right vested in respondent No. 4 to compel the authorities to accept his bid. Therefore he is not entitled to a Writ of Mandamus as prayed for by him. But, in the circumstances of the case, it is necessary to observe that the authorities concerned will consider the advisability of accepting the bid of the fourth respondent, subject to his complying with all the requirements of the Act and the Rules"

ಈ ರೀತಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಜೆಷನ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ಇಂಪ್ಲಿಮೆಂಟ್ ಮಾಡಬಹುದು, ಮಾಡದೇ ಇರಬಹುದು. ಮಾಡಿದರೂ ಆಕ್ಷೇಪಿಸುತ್ತಾರೆ, ಮಾಡದೇ ಇದ್ದರೂ ಆಕ್ಷೇಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೈಕೋರ್ಟ್‌ನವರು ಏನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೋ ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕೆ ತದ್ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಹೋಗಬಾರದೆಂದು, ಎಕ್ಸೈಜ್ ಕಮೀಷನರ್ ಲೈಸನ್ಸ್ ಇಷ್ಯೂ ಮಾಡಿದರು.

ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿನ ವಿಷಯ ಈಗ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅತನಿಗೆ ಈ ರೀತಿಯಿಂದ ಒಂದೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಹೈಕೋರ್ಟಿನಿಂದ ಸ್ಟೇ ಆರ್ಡರ್ ತರಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

> "The effect of this precipitate action on the part of the Government was that the appellant could not on the next day obtain a stay of the operation of the High Court's order."

ಭೂಮರೆಡ್ಡಿ ಸ್ಟೇ ಪಿಟಿಷನ್ ಹಾಕಿದಮೇಲೆ ಹೈಕೋರ್ಟಿನವರು ಆರ್ಡರ್ ಮಾಡಿದರು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೈಕೋರ್ಟಿನವರು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ತೀರ್ಪು ಏನಿದೆ ಅದನ್ನು ನಾನು ಓದಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಅವರು ಕೆಲವು ರೂಲಿಂಗ್‌ಗಳನ್ನು ಕೋಟ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

(ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್)

11-00 A.M.

"The position is identical in this case. We have held that Exhibit J under which the sale is cancelled, is valid. We cannot now render it ineffective by granting an order of stay as prayed for by the petitioner, under Section 151 of the Code of Civil Procedure.

"The period of the Excise Privilege of selling toddy is only from 1st July 1968 to 30th June 1969. The State has to take immediate steps consequent on the order passed by this Court. This cannot be delayed.

Further, the fourth respondent states in his affidavit that action has already been taken and that has not been contradicted. Quite apart from the actual position at present, if the petitioner's application, taken to be one for the stay of the order passed by the Divisional Commissioner under Exhibit J, it would result in a person who is not competent to be purchaser and a licensee exercising the privileges of such purchaser and a licensee. This, in our opinion, cannot be done.

For these reasons, we dismiss I.A. No. I".

† Sri H. M. CHANNABASAPPA.—Sir, I rise to a Point of order, and my Point of order is this. As pointed out by the Hon'ble Chief Minister no discussion shall take place in the Legislature of a State with respect to the conduct of the Supreme Court or the High Court in the discharge of their duties. During the course of his speech, Sir, the Hon'ble Chief Minister has made reference to about three items, which amount to commenting on the Supreme Court judgement firstly, He made out that the Supreme Court Judges have come to the conclusion that the disposal of licences for 1168 shops cannot be done in a single day, and it is surprising that it has been done. He made a reference to the Supreme Court's judgement conceding that the same kind of licences were issued in the case of Sri Bhooma Reddy for 1168 shop on a single day. In this case the Supreme Court has felt surprised. We do not know what exactly was at the back of the mind of the Supreme Court in coming to this decision that there is ground for suspecting the bona fides of the Government. We do not know what was the material available. These are statement which are made by the Supreme Court. Is the Hon'ble Chief Minister intends to comment on the conduct of the Supreme Court Judges that they were not correct in coming to this decision, because in the case of Sri Bhooma Reddy they themselves have conceded that it is possible to issue so many licences, but in this case they are feeling surprised? Thereby, he has intended to make a comment on the conduct of the Supreme Court Judges in having come to this decision and that they have made discrimination in the case of Sri Bhooma Reddy. This will therefore, amount to violation of Article 211.

(2) Secondly, he said that there was no allegation whatsoever made on Government whether it is in the Supreme Court or the High Court but in spite of that this decision has been given. The term 'Government' has got elaborate meaning. What exactly was at the back of the mind of the Supreme Court when they said that the Government's conduct is suspicious ? There is ground for suspecting that the Government was favouring respondent No. 4. What exactly is the import of the word 'Government' is well-known, and it is not for us to comment that though the Supreme Court was aware that no allegatiion made either in the High Court or the Supreme Court, still they have brought the Government into comment. That means the Chief Minister intends to point out that the Supreme Court has erred in giving a judgement that Government has been having its play in this game. These two things amount to questioning the conduct of the Judges of the Supreme Court.

Thirdly the Hon'ble Chief Minister was commenting on the observations of the Supreme Court that the effect of the precipitating action on the part of the Government was that the appellant could not on the next day obtain a stay of the operation of the High Court's order. It is the statement made by the Supreme Court. What reasons they had for coming to this decision is not for us to comment, but the fact is there. The Chief Minister was saying that it is not correct. He was reading the relevant portion from the judgement. When the Supreme Court has said that it was made impossible for Sri Bhooma Reddy to take out a stay for the operation of the judgement, it is not for the Chief Minister to comment and say that it is not correct to observe like that when the High Court had come to the conclusion that the party has been absolved from getting the stay of the High Court's orders by the fact of the Government in having disposed off all these licences in a single day.

Therefore these three items which have been referred to just now amount to Chief Minister commenting on the judgement of the Supreme Court and in other words commenting upon the conduct of the Judges of the Supreme Court. Therefore he should be pulled up. It is not in order under Article 211 of the Constitution.

Mr. SPEAKER.—Mr. Channabasappa has raised a point of order stating that the Hon. Chief Minister committed breach of privilege under Article 211 by commenting upon the judgement of the Supreme Court. It is his contention that the Chief Minister pointed out that certain things pointed out by the Supreme Court are erroneous. According to Channabasappa it amounts to breach of the provisions of the Article 211. I am sorry I cannot accept this contention. Nobody can attribute motives to the conduct of the judges of any Court, whether it is High Court, Supreme Court or any other lower Court. It is not open to any Hon'ble Member here to say that the Supreme Court wanted to favour this man or that man. But it is open to the Hon'ble Members to comment upon the errors if any in the judgement of any Court. Mr. Channabasappa unfortunately has not got experience of law. If he sees the appeal memo which is preferred by Bhooma Reddy, you will find

(MR. SPEAKER)

what it is, and he will come to know what is to be done in the matter. There may be logical errors or intellectual errors in the Judgement. It is always open to the Members to point out such things. If the Hon. Member goes through any book of law, he will come to know how things should be viewed. There are certain procedures to be followed. Such procedures have been followed with regard to the Judgement of the highest Court *i. e.*, Supreme Court. The Supreme Court is the highest Court of the land. The view expressed by the Supreme Court may be incorrect or erroneous.

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—Is it open to the Chief Minister to say that the Judgement of the Supreme Court is not correct ? The Supreme Court has observed that the conduct of the State Government is suspicious. Is this comment open to the Government to say that it is not correct?

Mr. SPEAKER.—It is open to anybody to say that the Judgement is erroneous.

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—If the Supreme Court judgement is erroneous, can we get it corrected ?

Mr. SPEAKER.—In Judiciary, there are courts at various levels – Munsiff Courts, Civil Judges Courts, District Courts, High Court and the Supreme Court. Appeals can be made against the orders of the lower Court. But the Supreme Court is the highest Court in our land and there is no appeal against the decisions of this Court. Whatever decision is given by the Supreme Court, it is binding on the parties.

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—If the Government feels that judgement is erroneous, I do not know why they have implemented it. They could have challenged it. The Supreme Court has observed that this Government has acted hastily and prevented Mr. Bhooma Reddy to get the stay order from the High Court. Even if you assume that you acted correctly, may I know why the Supreme Court has come to the conclusion that the Government has erred ? The second point is : the Chief Minister is attributing motives to the Judges' conduct. This is a very serious matter.

That is the point. I want you to consider these matters in detail before a ruling is given, as it is a very important matter and the ruling given on this issue would be quoted by other Legislatures in future and I do not want that the Hon. Speaker of this House to be erroneous.

Sri VEERENDRA PATIL.—Sir, you can give your ruling after I finish my reply.

† **Sri M. RAMAPPA** (Hosadurga).—Sir, before you proceed to give a ruling on this point whether we in this House could criticise the judgement of the Supreme Court, I would like to submit that the ruling could be reserved. The point originally raised by Mr. Channabasappa

whether under article 211 it is open to the Hon. Chief Minister to criticise the conduct of the Judges of the Supreme Court. But now it has taken a different course. Therefore I feel it is better the Chair reserves its ruling. The point raised by Mr. Channabasappa whether we can criticise the conduct of the Judges is all right. But the other point he raised whether we can criticise the judgement of the Supreme Court really involves very delicate legal consequences and therefore I request you, not to give any ruling on this point, and reserve your ruling. I think we may have to hear the Advocate-General and the Government in turn would have to consult the Legal Department.

Sri S. SIVAPPA.—Sir, before you give your ruling, I want to give a caution. If you just permit me, I would like to bring to your notice that there was a stricture by the High Court on the P. W. D. Ministry regarding an election petition by Mr. Vishwanath Reddy. That stricture relates to the Department which the Chief Minister was holding then. If he quotes that stricture then everything will come out. It should not be like a devil quoting its own scriptures for its own sake. I am just warning the Hon. Chief Minister to be careful about it.

Sri L. SRIKANTAIAH (Nanjangud).— Sir, I want to say something.

Mr. SPEAKER.—Does the hon. member want to raise another point of order? The present point of order is yet to be disposed of. Sri Nagappa and the Hon. Minister Sri Puttaswamy are standing. I shall hear them first.

† **Sri M. NAGAPPA** (Raichur).—Sir, this being an important question of law we must be very careful and we should not consider this point on the party basis, but we must have such a good convention henceforth that there should not be difficulty for any members to discuss about the judgements of the Courts. So I request the Hon. Chair to give a very considered ruling after hearing the members.

Sir, I submit that if we read article 211 of the Constitution, it definitely prohibits this House from discussing about the conduct of a Judge in discharge of his duties which automatically means that we should not discuss the judgements because the duty discharged by a Judge is giving judgements. The judgements are the main things on which we cannot attribute any motives, right or wrong, partial or impartial. If we look at article 211 definitely there is no right for this House or any member of this House to discuss the judgements of any Court of Law. Secondly, this is a democracy in which there are three wings, *viz.*, the Executive, the Legislature and the Judiciary. If you read Chapter III which concerns with regard to Courts wherein it has been made clear that Courts must have certain rights and their judgements should be looked into with due respect and it should be given every weight and it is the final word. Similarly, the Legislature which is also one of the wings of the democracy; I submit that it has got its own rights and privileges under the Constitution. Therefore while this Constitution was codified, article 194 also has been put in this particular Constitution.

(SRI M. NAGAPPA)

Sir, if we read article 194, sub-clause (1) it runs as follows:—

"194 (1) Subject to the provisions of this Constitution and to the rules and standing orders regulating the procedure of the Legislature, there shall be freedom of speech in the Legislature of every State."

Sir, here the words start with subject to the provisions of this Constitution and to the rules made thereunder. The rules that have been made by us are the Rules of Procedure and Conduct of Business which definitely say that we should not discuss matters which are *subjudice* Further it is also subject to this provisions of the Constitution *i. e.*, the provisions laid down in article 211. Therefore, article 194 (1) prohibits us to discuss judgements, whereas if we read article 194 (2) it gives abundant powers to Members. It says:

"194 (2) No Member of the Legislature of a State shall be liable to any proceedings in any court in respect of anything said or any vote given by him in the Legislature or any committee thereof, and no person shall be so liable in respect of the publication by or under the authority of a House of such a Legislature of any report, paper, votes or proceedings."

Therefore, while codfying sub-rule (2) of article 194, the constitution framers have not put the words subject to the provisions of the articles of the Constitution and they have intelligently avoided those particular words.

MR. SPEAKER.—I have very carefully gone through that. It has no bearing on this subject.

SRI M. NAGAPPA.—Sir, I am not stating any facts. I am just stating the interpretation of laws.

So Sir, there is a power for us to discuss judgements and the High Court may not take any action against the hon. Members. But the Hon. Speaker is within his powers to take action against any contempt of the proceedings of the House. Therefore, Sir, we are fully competent to discuss the judgements of any court and there is no restriction under sub-rule (2) of article 194 to discuss judgements and even we can say that a judgement is wrong, baseless or false. This aspect has been discussed not only in one judgement but in several judgements. Yesterday I quoted the judgement of Orissa High Court. you may please call for the 1958 judgement of Orissa High Court and look into it, wherein the Chief Minister had been prosecuted for contempt under article 194 read with article 211. Article 194 (2) was also discussed. So the Chief Minister was taken to have not committed any breach or contempt of the High Court and he was released, because there was no such law prevailing at that time. So only the Press was prosecuted. That is my contention.

11-30. A.M.

† Sri K. PUTTASWAMY (Minister for Law, Labour and Parliamentary Affairs).—I am very thankful to the hon. Member Sri Nagappa. My task is very much lightened. Now the whole point seems to be revolving round the matter as to whether what the Chief Minister was saying amounts to questioning the conduct of the judges of the Supreme Court or whether he was trying to make certain observations on the passages contained in the judgement of the Supreme Court. Sir, it is an established point that on the floor of the legislature, members are entitled to make reasonable comments of the judgement of the Supreme Court. They may even criticise and go to the extent of criticising the judgement of the Supreme Court or the High Court or even differ from the opinion expressed in the judgement. That is a recognised point. Whether the Chief Minister was criticising or making observations on the passages in the judgement of the Supreme Court or whether he was trying to question the conduct of the Supreme Court, that is a point on which the Speaker will have to give a ruling.

Sir, I want to state one other fact. The hon. Member Sri Ramappa made a request for postponing your ruling. I take it that you have already given your ruling. I was listening to what the Hon. Speaker was stating. The Hon. Speaker has already expressed his opinion very clearly and he has said that the Members will be within the rights to differ from the judgement of the Supreme Court or even criticise judgement of the Supreme Court; only they are forbidden under article 211 from imputing motives to the judges of the Supreme Court. Therefore, Sir, I do not think there is any scope for further discussion now when the Hon. Speaker has already given his ruling. The Chief Minister will have to be permitted to continue his reply.

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—The Hon Minister for Parliamentary Affairs is trying to mislead the whole House. The point at issue is whether we can discuss the judgement of the Supreme Court and whether it is permissible here to impute motives to the Supreme Court judges for having come to a particular conclusion.

Sri K. PUTTASWAMY.—With all respect to my hon'ble friend Sri H. M. Channabasappa, I would have very much appreciated him, if he had not tried to use the word 'misleading'. I have not misled the House. I have not even made a long speech because I do not think I am capable of making it. I only pointed out under article 211 what is forbidden is questioning the conduct of the Supreme Court Judges; and the Chief Minister during the course of his speech, whether he questioned the conduct of the judges of the Supreme Court or whether he was trying only to point out passages where facts were the same and the observations were different.

Mr. SPEAKER.—I am thankful to the hon. Members for educating me sufficiently on that point.

Sri VEERENDRA PATIL.—On the point of order, I want to submit to you Sir, that in the beginning itself, I made it clear that I know my limitations and I quoted the article of the Constitution also. As alleged by the hon. Member Sri H. M. Channabasappa, I have not tried to attribute any motives to the Supreme Court. I have not tried to comment upon the judgement made by the Supreme Court. I have not criticised the conduct of the Supreme Court. But I said that I am here to make a factual statement. I think I am entitled to make a factual statement. While making the factual statement, I am trying to substantiate my statement by quoting passages from the judgement of the Supreme Court and also the High Court. It is not at all my intention to comment, although according to the ruling given, I may have the right, I do not want to venture on that. That is not my intention.

Mr. SPEAKER.—After having heard the hon. Members on this point, I proceed to conclude my ruling.

One other hon. Member Sri Ramappa just cautioned me and the hon. Member Sri Nagappa also asked me not to give my ruling hastily. It is not in my nature to give hasty rulings. When I proceed to give the ruling here, it is because there is no doubt about the correct position on the subject. Further it is not at all a new subject. The matter is so well-known that nobody need feel any doubt about the position. Therefore, I thank the hon. member for giving me that caution but I feel that caution, particularly in this matter which is free from doubt, is not needed.

Now I would like to say that it is always open to any hon. Member here or any member of the public or legal profession to point out errors of judgement not only of High Court, but also Supreme Court. Therefore, when anyone points out errors, it does not amount to a criticism of the conduct of the judges. The criticism of the conduct arises only when the motives are attributed by saying that with a particular motive the judge made those remarks or gave that finding. Sometimes a person is prone to commit an error. Similarly Judges may commit errors. There is no doubt about that and there is nothing unusual. But the wrong judgements bind every one of us until they are set aside by a Superior Court.

Here, errors of judgement may arise in various ways—errors of law, errors of facts, errors due to certain matters not being present in the minds of judges. Therefore, when an attempt is made to point them out, it does not amount to any motive. One hon'ble member said whether it is open to say that judgement is unreasonable. It is quite open to any member of this House and member of the public to say that the judgement is unreasonable, or erroneous in point of law. There is no doubt about it. Everybody is perfectly within his rights. Sri S. Sivappa raised a point, if the Government or the Chief Minister is of the view that the judgment is wrong, then how is it that he is acting upon the findings of the Supreme Court? It is a good question, no doubt. To say

that judgment is wrong is one thing and to say that it is binding is another. Even if a party to the judgement feels aggrieved that the judgment is wrong, nonetheless the judgment binds them because it is the final court of appeal and there is no appeal beyond that. Whatever view might be entertained by the parties about the correctness of the judgment, it binds them and they have to obey. That is the position of law. For instance we know the well-known case of Golaknath. It was given to Chief Justice Subbarao to give the judgment. Now there is an amending Bill in this respect in the Lok Sabha and the hon. Members might have followed the discussion there. Many things are pointed out saying that the judgment is not correct and they want to overcome the implications of the judgment by amending the whole thing. Therefore, there is nothing wrong in saying that the judgment is erroneous. By saying erroneous it does not mean that the parties are not bound by it. The parties are bound by that even if it is an erroneous judgment. That position is clear in law and there is no doubt about it. Therefore, I rule out the point of order raised by Sri Channabasappa.

† SRI L. SRIKANTAIAH.—Mr. Speaker, I want to draw your attention to the legal aspect. Articles 141, 142 and 144 are clear in the matter. I want to substantiate how the Chief Minister is violating all the provisions of the Constitution. The point is with reference to Articles 141, 142 and 144. The Chief Minister is trying to wriggle out of the situation by quoting facts drawing from the judgment of the lower court. I want to know whether he has placed any extra facts which the High Court and Supreme Court did not consider or were not made available ? What he wants is, he wants to pursuade this House to believe that the Supreme Court has erred in its judgment. But, I want to know from the Chief Minister whether the facts that were presented before the High Court were not there before the Supreme Court at the time the judgment was delivered. I am sure that when the Supreme Court passed judgment that the licence in favour of Bhooma Reddy was granted in one day, it was also aware that a stay petition had been filed by Bhooma Reddy and the High Court had refused the stay order, and not that the Supreme Court was not aware of these facts. Now, the Chief Minister wants to substantiate the conduct of the Government by quoting certain aspects of the judgment of the High Court as if the Supreme Court did not notice them when the Supreme Court in page 38 comes to the conclusion that there is ground for suspecting, what were the extra grounds ? Unfortunately in this country it is not the habit of the court to hear the counsel in *extenso*, that too in writ petitions. Yesterday Sri Devaraj Urs said, that issues were not framed. Issues are not framed in writ petitions ; it is based on affidavits. When the Supreme Court had come to conclusion it was immensely aware that on June 30 licences had been issued in one day; (2) that the stay petition had been vacated. Still why did it come to the conclusion ? Arguments of the counsels are not reported in

(SRI L. SRIKANTAIAH)

extenso. I want a clarification from the Chief Minister on this point. The Supreme Court has come to the conclusion and the defence was out of deference to the observations made by the High Court he issued licences in favour of Niranjan. We know fully well that Booma Reddy was penalised for the reason that he did not comply with the rule 19. *O. K. Alibi* put forward is that they issued licence to Niranjan because the High Court stated. Accepted. The question arises here, before the issue of licence whether Niranjan had complied with rule 19. It is that fact that pursuaded the Supreme Court to say so. So much capital was made out of the observation made by the High Court when they said please consider the case of Niranjan. You said out of deference to the observation made by the High Court licences were issued. The point at that time was whether compliance with rule 19 had been made. We know quite well that Niranjan did not comply. It is that which made the Supreme Court to make that observation and not that licence was issued in one day.

MR. SPEAKER.—Is the member making a speech ?

SRI L. SRIKANTAIAH.—I am urging an important point. These are the malafides of the Government and not that the Supreme Court Judges have made mistakes. The point that pursuaded them to come to the conclusion is that there is ground for suspicion. The Government was so vigilant to issue licences in one day although he did not comply with rule 19. Did he submit the list of his properties to the Tahsildar ? Did they mention the shops that they were allocating ?

MR. SPEAKER.—The hon. member is speaking on facts.

SRI L. SRIKANTAIAH.—I am speaking on points of law. I shall read Article 141 :

> "The law declared by the Supreme Court shall be binding on all courts within the territory of India."

Article 142 (2) says :

> "The Supreme Court in the exercise of its jurisdiction may pass such decree or make such order as is necessary for doing complete justice in any cause or matter pending before it, and any decree so passed or order so made shall be enforceable throughout the territory of India in such manner as may be prescribed by or under any law made by Parliament and, until provision in that behalf is so made, in such manner as the President may by order prescribe."

Article 144 says :

> "All authorities, civil and judicial, in the territory of India shall act in aid of the Supreme Court."

Now knowing quite well these provisions of the Constitution, our Chief Minister wants to take shelter. Once we follow article 141, the

judgment of the High Court is null and void; the law passed by the Supreme Court is the law of the land. The Supreme Court has come to the conclusion that a party has been favoured on grounds not fully disclosed. Let the Hon'ble Chief Minister produce all the facts about this.

MR. SPEAKER.—The hon. Member Sri Srikantiah has raised a point of order stating that by making certain observations the Hon' ble Chief Minister has committed a breach of articles 141, 142 and 144. I have carefully listened to him and I do not find that any such breach has occurred. It is open to every citizen and every hon. Member of this House to point out errors in a judgment. There is nothing wrong in criticising a judgment without attributing motives to the hon. Judges who gave the judgments. The hon'ble Member Sri Srikantiah referred to article 141. I do not know whether he has properly followed my ruling. What I said was that even if anybody were to differ from a judgment, it is binding on him and it is bound to be obeyed. One cannot say that he will not obey a judgment because he differs from it. Article 142 speaks about enforceability of the judgment of the Supreme Court. I have already said that, whatever be the opinion held by the hon. Members whether he be the Chief Minister or any hon. Member on the other side, whatever view is held by the Supreme Court is binding on everybody and it shall be enforced.

I have already stated that in spite of differances on points of fact arising out of the judgment, the judgment binds the Government of Mysore. As regards article 141, the position is quite clear. The Chief Minister never said anywhere that he is not going to act according to the judgment of the Supreme Court. In fact, as per the direction of the Supreme Court, licences have been issued in the name of Sri Bhooma Reddy. Therefere, I do not think there is any breach of article 141. The point raised by Sri Srikantiah therefore has no force.

SRI V. N. PATIL (Humnabad).—I rise on a point of order, Sir. I heard with full attention the speech of the Hon. Chief Minister and the ruling given by you, one mistake was committed by the Hon. Chair while giving the ruling and I request you, Sir, to reconsider it and order the expunction of certain words used by you.

MR. SPEAKER.—Does the hon. Member want to criticise my ruling ? I request the hon. Member not to do it.

SRI V. N. PATIL.—I want you to reconsider your ruling. Yesterday you were pleased to reconsider your own ruling. When filing an appeal in the High Court it can be stated in the appeal that the District Judge was erroneous, that he was misled and that he has given a decision based on surmises. Similar things can be stated in an appeal filed in the Supreme Court against the judgement of a High Court. The public as such are not given any right or privilege to criticse a judgment, however wrong it may be. What the Lordships of the Orissa High Court have done is that they have exonerated the Chief Minister. They have stated that

(SRI V. N. PATIL)

while the House had the privilege to criticise the judgment, the Chief Minister being a member of the House the House cannot take action against him, as the words uttered are on the Floor of the House. So, the Chief Minister could be exonerated but not the editor of the paper who has done his duty of criticising as a citizen, and commenting what all the Chief Minister has said on the floor of the House even though it might be a reproducton of what all the Chief Minister has said. The Editor was held liable as the Chief Minister had the privilege as a member of the House and the editor did not have such privilage as a common citizen. The editor was punished for contempt of court. I shall quote the last para of the judgement.

> "In view of our finding that the offending speech is privileged and that this Court has no jurisdiction, the Rule against Sri Chaudhuri is discharged.
>
> As regards the Editor and the Printer and Publisher, I agree with the order proposed by my Lord the Chief Justice."

So, the editor was punished but not the Chief Minister. According to your ruling, the public is entitled to criticise a judgment as being unreasonable and erroneous in point of law. Those words may be expunged. The Chair may reconsider the ruling in the interest of the diginity of the House. I request the Chair to set right the unintentional mistake that has crept in, without any question of prestige.

MR. SPEAKER.—I am very grateful to the hon. Member Sri V.N. Patil but I think he has not added to my knowledge. He quoted the judgement of the Orissa High Court and stated that the Chief Minister was exonerated on account of the privilege enjoyed by him as a member of the legislature. The full facts are not before me. The editor must have attributed some motive to the judges who decided that particular case. I have made it clear that under article 211 there cannot be any criticism of the conduct of the judges, meaning thereby personal conduct. No motives can be attributed to them. Certain motives might have been attributed and that is why the High court of Orissa came to that conclusion. I wish to go through that judgement and after going through that, if I find there is need for revision of my ruting I shall consider. For the time being I do not wish to make a departure from what I have already said.

12-00 NOON

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೆ ಎಕ್ಸೈಜ್ ಕಮೀಷನರು ಶ್ರೀ ನಿರಂಜನ್ ಎನ್ನುವವರಿಗೆ ಏನು ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಅದನ್ನು ಹೈಕೋರ್ಟಿನವರು ಅವೂ್ರವ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಹೈಕೋರ್ಟಿನವರು ಏನು ಆರ್ಡರ್ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಅದನ್ನು ನಾನು ಓದಿ ತೋರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಈಗ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಬರುತ್ತದೆ, ಹೈಕೋರ್ಟಿನವರು ಏನು ನಿರಂಜನ್ ಅವರಿಗೆ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಕೊಡಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು ಅದು ಆದೇಶ ಅಲ್ಲ. ಕಟ್ಟಳೆ ಏನಲ್ಲ, ಅನ್ನುವುದನ್ನು ನಾವು ಯೋಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸ್ಟೇಟ್ ರೆವಿನ್ಯೂ ಇಂಟರೆಸ್ಟ್

ಇನ್‌ವಾರ್ಸ್ ಆಗಿದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾವು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಮೊದಲನೆಯ ದಿವಸ ಭೂಮುರೆಡ್ಡಿಯವರ ಸ್ಪೇಪಿಟಿಷನ್ ಅನ್ನು ಹೈಕೋರ್ಟಿನವರು ಡಿಸ್‌ಮಿಸ್ ಮಾಡಿದರು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಆತನಿಗೆ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಪಡೆಯುವಂತಹ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ. ಅಂಗಡಿ ನಡೆಸುವಂತಹ ಅಧಿಕಾರ ಇಲ್ಲ ಅಂತ ಆಯ್ತು. ಆಮೇಲೆ ಮತ್ತೆ ಅವರು ಅಪೀಲ್ ಮಾಡಿದರು. ಆಮೇಲೆ ಅವರು ಅಪೀಲ್ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಕೊಡುವ ಅಧಿಕಾರ ಬಂತ

(ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್)

ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ನಾನು ಪತಕ್ಕೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಎಂದರೆ ನಿರಂಜನ್ ಅವರಿಗೆ ನಾವು ಫೇವರ್ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇದೆ. ನಾವು ಅವರಿಗೆ ಫೇವರ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿಲ್ಲ.

Sri K. H. RANGANATH.—He is misleading the House. The amount was deposited by Mr. Niranjan on 17th morning. It had to be countersigned by the Excise Commissioner and not by anybody else. Unless his countersignature is there the amount cannot be accepted. The Judgement was delivered at 4 O'clock on the 17th, but the amount was deposited at 2 O'clock. This is the crucial point. It is not so simple as he tries to make out. This is a very important point. There should be an enquiry by this House into the whole affair.

As per rule 14 of the Mysore Excise Rules, 1967, it is incumbent on the officer to resell it. Let all the records be placed before the House. I am prepared to take a challenge. The Hon'ble Chief Minister has been quoting that the Government has not favoured Niranjan. The judgement was pronounced at 4O' clock on the 17th and the money was deposited at 2O' clock the same day. Let the Chief Minister yield for a minute so that I may explain the facts to the House.

Mr. SPEAKER.—I cannot compel him.

Sri K. H. RANGANATH.—Sir, this is the burning issue. Right from 19th June 1968, the Government has gone on helping Niranjan. The money was deposited on the 17th. I want to know who was the competent officer to give the auction in favour of Niranjan. There was a pointed question about this.

Mr. SPEAKER.—The Hon'ble Member has stated all that in his speech. Let the Hon'ble Chief Minister have an opportunity to reply.

Sri K. H. RANGANATH.—Sir, a pointed question was asked about this!

Mr. SPEAKER.—Who is to judge and say whether a statement is fairly made or not? It is the House. Hon'ble Members want the Hon'ble Chief Minister to place all the records before the House. That is all-right. Let us see what he says.

Sri B. P. GANGADHAR.—Sir, there are powers vested in you to demand for the placing of the records on the Table of the House; you can compel the Chief Minister to place the records on the Table of the House.

Mr. SPEAKER.—Let the Hon'ble Member tell me under what rule I can compel him to do so. In the meanwhile, let the Hon'ble Chief Minister continue his speech.

Sri H. N. NANJE GOWDA.—Sir, I rise to a Point of Order. When a Member is saying that the Hon'ble Chief Minister is misleading the House, how can the Chair prevent him ? Is it not the privilege of the House to know the true facts ?

Sri M. NAGAPPA.—Rule 304 of the Rules of Procedure says that if a Minister quotes in the Assembly a despatch or other State paper which has not been presented to the Assembly, he shall lay the relevant paper on the Table. Therefore, when he has referred to certain papers, he may be asked to place them on the Table of the House. This is the relevant rule.

Mr. SPEAKER.—I am aware of that rule. Let us hear the views of the Chief Minister on this point as to whether he is ready or not to place the papers on the Table of the House.

Sri H. N. NANJE GOWDA.—My friend, Sri Ranganath stated that money was deposited before 2 O'clock and the judgement was pronounced by 4 O'clock the same day, *i.e.*, on the 17th. If it is a fact, I feel that the Chief Minister was misleading the House. If the Chair asks us not to intervene and keep mum, are we to take that the Chair is allowing the Chief Minister to mislead the House ?

Mr. SPEAKER.—Hon'ble Member Sri H. N. Nanje Gowda raised a Point of Order...

Sri K. H. PATIL.—Sir, the point on which a Ruling is likely to be pronounced is a point which touches the privileges of all the Members. I would therefore like to request the Chair to reserve that Ruling, and let my friend Sri Nanje Gowda also agree to it. Otherwise, our rights will be curtailed. In the interest of keeping democracy alive, such a Ruling should be reserved.

Mr. SPEAKER.—I accept the suggestion made by the hon'ble Member Sri K. H. Patil and reserve the Ruling.

Let the Hon'ble Chief Minister continue.

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರೇನಾದರೂ ಇನ್‌ಫರ್‌ಮೇಷನ್ ಬೇಕಾದರೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಕೊಡಿ ಎಂದು ಕೇಳಬೇಕು. ನಾವೇನಾದರೂ ಕೊಡದೇ ಹೋದರೆ ತಮಗೆ ತಿಳಿದಂತೆ ಮಾಡಬಹುದು. 17ನೇ ತಾರೀಖು 4 ಘಂಟೆಗೆ ಜಡ್ಜ್‌ಮೆಂಟ್ ಆಯಿತು. ಆ ದಿನ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ 2 ಘಂಟೆಯಲ್ಲಯೇ ನಿರಂಜನ್ ಎಂಬುವರು ಹಣವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಂದು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಹೇಳಿದರು. ಅದು ನರಿಯಲ್ಲ. 18ನೇ ತಾರೀಖು ಕಟ್ಟಿದ್ದಾರೆಂದು ಈಗ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡೆ. 17ನೇ ತಾರೀಖು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಎರಡು ಘಂಟೆಗೆ ಕಟ್ಟಿದರು. ಎಂದು ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವಿಲ್ಲ, ಹುರುಳಿಲ್ಲ. ಅದು ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ದೂರವಾದ ಮಾತು. ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪು ಇದ್ದರೆ ಅದು ಬೇರೆ ಮಾತು. ನಿರಂಜನ್ ಎಂಬುವರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ಫೇವರ್ ಮಾಡಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ಆಧಾರ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ : In the judgement it is stated as follows :

> "Even if the tender of Respondent No. 3 is rejected, the petitioner is not entitled, as a matter of right, to contend that the tender offered by him should be accepted."

(ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್)

ನಿರಂಜನ್‌ರವರ ಬಿಡ್ಡನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ನಮ್ಮದಲ್ಲ, ಆದ್ದರಿಂದ ರಿಟ್‌ಪಿಟಿಷನ್ ಡಿಸ್‌ಮಿಸ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ನಿರಂಜನ್ ಅವರನ್ನು ಫೇವರ್ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಏನೂ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ರೆವಿನ್ಯೂ ಇಂಟರೆಸ್ಟ್‌ನಿಂದ, ಸ್ಟೇಟ್ ಇಂಟರೆಸ್ಟ್‌ನಿಂದ ನ್ಯಾಯಬದ್ಧವಾಗಿ, ಕಾನೂನು ಬದ್ಧವಾಗಿ ಏನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತೋ ಅದನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದೇವೆ.

ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಪುಟ 38ರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಜಡ್ಜ್‌ಮೆಂಟಿನ ಬಗ್ಗೆ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳು ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ನಂಜೀವ ರೆಡ್ಡಿಯವರ ಕೇಸು ಬಗ್ಗೆನೂ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದರು. ಇದಕ್ಕೆ ಅಗಲೇ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ದೇವರಾಜ ಅರಸ್‌ರವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ನಂಜೀವ ರೆಡ್ಡಿಯವರ ಮೇಲೆ ಅವರು ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದಾಗ ಒಂದು ರಿಟ್‌ಪಿಟಿಷನ್ ಫೈಲಾದಾಗ ಹೈ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅವರು ಅಫಿಡವಿಟ್ ಫೈಲು ಮಾಡಿ ಅದನ್ನು ರೀಬುಟ್ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅವರಮೇಲೆ ಆಗ ಬಂದ ಆಪಾದನೆಗಳು ಪರ್ಸನಲ್ ಅಲಿಗೇಷನ್‌ಗಳಾಗಿದ್ದವು ಮತ್ತು ಅದು ಸರಕಾರದ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿದ ಅಲಿಗೇಷನ್‌ಗಳಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಅಂತಹ ಅಲಿಗೇಷನ್‌ಗಳು ಯಾವುವೂ ಬಂದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಗೆ ನಾನು ಆಗಲೇ ಎವರ ಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಅವರೇ ಓದಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು, ಜಡ್ಜ್‌ಮೆಂಟು ಏನಿದೆ ಎನ್ನುವುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಗಿರುವ ಒಂದು ವಿಚಾರ. ಇದರಲ್ಲಿ ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಒಂದು ರೀತಿಯಾದ ಪಾಸಿಂಗು ರಿಮಾರ್ಕ್ ಅಥವಾ ಒಂದು ಅಬ್‌ಸರ್ವೇಷನ್ ಬಂದಿದೆ. ಇದರ ಮೇಲೆ ನಾವು ಯಾರ ಮೇಲೂ ಸಂಶಯ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶವೇ ಇಲ್ಲ. ಯಾರ ಮೇಲೂ ಚಾರ್ಜಸ್ ಹಾಕಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅಂತಹ ಅಲಿಗೇಷನ್‌ಗಳೂ ಬಂದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ನಿಯಮಗಳೇನಿವೆ ಅದರಂತೆ ಎಲ್ಲ ಸರಿಯಾಗಿವೆ ಮತ್ತು ಎಕ್ಸ್‌ಟ್ರಾಜು ಕಮೀಷನರ ಮೇಲೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ ಸಸ್‌ಪೆಕ್ಟ್ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶವೇ ಇಲ್ಲ ಇವರ ಮೇಲೆ ಮ್ಯಾಲಾಫೈಡಿ ಇದೆ ಎಂದು ನಮ್ಮನೆ ಹೇಳಲು ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾರ ಮೇಲೂ ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಸ್ಪಿಕ್ಯರ್‌ಗಳೂ ಇಲ್ಲ ಮತ್ತು ಒಂದು ರೀತಿಯಾದ ಫೈಂಡಿಂಗ್ ರೀತಿಯಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲ. ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಇಷ್ಯೂಸನ್ನು ಹಾಕಿ ಆ ನಂತರ ಎವಿಡೆನ್ಸ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದರಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಎವಿಡೆನ್ಸ್ ಇಲ್ಲ. ಇದು ಒಂದು ರೀತಿಯಾದ ಪಾಸಿಂಗು ರಿಮಾರ್ಕ್ಸ್ ಇದೆ ಅದನ್ನು ಪುಷ್ಟೀಕರಿಸಲು ಅವರು ಬರೆದಿರುವುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತೇನೆ.

"There is a ground for suspicion that the Government is favouring Respondent No. 4."

ಇದರಂತೆ ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಸಸ್‌ಪೆಕ್ಟ್ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಇದೆ ಎಂದು ನನಗನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿನವರು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಜಡ್ಜ್‌ಮೆಂಟು ನೋಡಿದರೆ It is only a passing remark ಎಂದು ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ಇದೊಂದು ಪ್ಯಾರಾದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ "ಸರಕಾರ" ಎಂಬ ಒಂದು ಶಬ್ದವಿದೆಯೇ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಎಲ್ಲೂ ಸರಕಾರದ ವಿಚಾರವೇ ಇಲ್ಲ. ಇದೇನೂ ಚಾರ್ಜ್ ಅಲ್ಲ ಅಥವಾ ಸ್ಪಿಕ್ಯರು ಎಂದೂ ಕೂಡ ಹೇಳುವ ಹಾಗಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಇದರ ಮೇಲೆ ನಾನು ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಯಾವಾಗ ಈ ಜಡ್ಜ್‌ಮೆಂಟು ಬಂತೋ, ಆ ಕೂಡಲೇ ಜಡ್ಜ್‌ಮೆಂಟಿನ ಒಂದು ಕಾಪಿ ತರಿಸಿ ನೋಡಿದ ಮೇಲೆ ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆಯವರು ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಅವರ ಒಂದು ರೆಸಿಗ್ನೇಷನ್ ಲೆಟರನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಅವರು ಹಾಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ನಾನು ಹೇಳಿದೆ ಇದು ಬರೀ ಒಂದು ಅಬ್‌ಸರ್ವೇಷನ್ ಇದರಿಂದ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟು ನಮ್ಮ ಸರಕಾರದ ಮೇಲೆ ಏನೂ ಹೇಳಿದಂತೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು.

(*Interruption*)

Sri VEERENDRA PATIL.—When I am making a serious statement, they say "Oh". They think it is not serious.

ಶ್ರೀ ಡಿ. ಬಿ. ಕರ್‌ಮರ್‌ಕರ್—ಆ ರೆಸಿಗ್ನೇಷನ್ ಲೆಟರನ್ನು ಏಕೆ ಒಪ್ಪಬಾರದಾಗಿತ್ತು ?

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಇಂತಹ ರೆಸಿಗ್ನೇಷನ್ ಲೆಟರು ಕೊಟ್ಟಾಗ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ನಾನು ಇದನ್ನು ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ವಿಚಾರ

ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದರ ಮೇಲೆ ಅಡ್ಜೊಕೇಟ್ ಜನರಲ್ಲರ ಹಾಗೂ ಈ ಕೇಸನ್ನು ಹ್ಯಾಂಡಲ್ ಮಾಡಿದ ರಾ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯವರನ್ನು ಮತ್ತು ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕೇಸನ್ನು ನಡೆಸಿದ ರಾಯರುಗಳೊಡನೆ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿ ಇದನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಎಕ್ಸಾಮಿನ್ ಮಾಡದಮೇಲೆ, ಅವರೂ ಕೂಡ ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ತರಹದ ಸ್ಟ್ರಿಕ್ಚರೂ ಇಲ್ಲ ಮತ್ತು ಯಾರ ಮೇಲೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಲ್ಲ, ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟರು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಯಾವ ಮಂತ್ರಿಗಳೂ ರೆಸಿಗ್ನೇಷನ್ ಕೊಡುವ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಬಂದುದರಿಂದ ನಾನು ಮಾನ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆಯವರಿಗೆ ತಾವು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ರೆಸಿಗ್ನೇಷನ್ನು ಪ್ರಸ್ ಮಾಡಬೇಡಿ ಇದನ್ನು ತಾವು ವಾಪಸು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಇದನ್ನು ನಾನು ನನ್ನ ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಯಾವಾಗಲೂ ಇಂತಹ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಿದನಂತರ ಅವರವರ ಆತ್ಮ ಸಾಕ್ಷಿಗನುಸಾರ ವಾಗಿ ನಡೆಯಬೇಕು. ಇದರಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಲ್ಲೂ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ಇಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯ ತಂದಿದ್ದಾರೆ ಅದನ್ನು ಒತ್ತಾಯಪಡಿಸಬೇಡಿ ಎಂದು ಅವರಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡು ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—One point of information. Sir...

Mr. SPEAKER.— According to Rule 294 (3)—

> "A member who has moved a motion may speak again by way of reply, and if the motion is moved by a private member, the Minister concerned may, with the permission of the Speaker, speak (whether he has previously spoken in the debate or not) after the mover has replied."

Now under this rule Sri Shivappa may reply. Again if it is necessary, the Chief Minister may clarify, only with the permission of the Chair.

Sri K. H. PATIL.—If the reply given by the Leader of the Opposition is found not correct according to his view, then let him give a reply, Sir.

12-30 P.M.

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—Sir, it is a well-known practice all over India and elsewhere that whenever debates take place, members are given opportunities to put certain clarifications and Government do concede and give reply to the clarifications. Further, during the course of the reply, the Hon'ble Chief Minister stated that he was prepared to give opportunity to Members for clarifications and therefore we did not disturb the Hon'ble Chief Minister while he was speaking. If the Hon'ble Speaker of this House do permit the members to ask for some clarification, he would be respecting the precedents and the practice followed in other Legislatures and I think this is one of the best privileges the members have in the House.

Mr. SPEAKER.—Hon'ble Mr. Channabasappa has not understood me properly. If the Hon'ble Chief Minister wants to give reply to the clarifications I have no objection. Now, I want to know from Sri Sivappa how much time he would require for his reply on his motion.

Sri S. SIVAPPA.—About 15 to 20 minutes.

Sri K. PUTTASWAMY.— Sir, during the course of reply the Hon'ble Chief Minister has assured the Hon. Members that he would be prepared to reply for any clarifications by the Members. As the scope of clarifications is very narrow and I think the Hon. Members would confine to such important matters as are very essential for purposes of clarification and if you so please, you may permit one or two clarifications.

Mr. SPEAKER.—I have already stated that I have no objection for Hon. Members to seek clarifications and if the Hon'ble Chief Minister wants to reply to them, he may do so. Now, let the clarifications be over by 12-45 P. M.

Sri M. NAGAPPA.—Sir, I want to make a personal explanation under rule 293 of the Rules of Procedure. Sir, the Hon. Chief Minister while making a statement stated that Mr. Nagappa had gone to the Minister with a petition on behalf of some contractors. May I know whether the Hon. Chief Minister has taken the trouble to see that petition. It not only bears the signatures of Opposition party Members but also the signatures of Ruling party members. Our intention was not to favour any particular contractor. We all went to safeguard the interest of the poor people of that area. The Hon. Chief Minister may kindly look into that petition wherein we have not represented that A, B, or C, should be given the contract. We approached the Minister to request him to see that auction is conducted katta-wise and taluka-wise as laid down in the rules. That was the only intention.

Secondly, we requested the Minister that it may not be possible for us to guarantee 20 per cent increase as per the condition put by him. We also represented to the Hon. Minister that we could assure 10 per cent increase in the price provided he gave in writing that he would follow the rules and conduct the auction katta-wise and taluka-wise.

Now Sir, I request the Hon. Chief Minister to look into the representation and correct himself.

Sri D. B. KALMANKAR.—Sir, the Hon. Chief Minister has just now quoted sub-rule (4) of Rule 17 of the Mysore Excise (Disposal of Privileges of Retail Vend of Liquors) Rules, 1967, which was said to have been followed by the Government. But before sub-rule (4) there is sub-rule (3) of the same rule 17. It must also have been followed. I want to know, whether after the judgement of the High Court and its observations in the last para of the judgement, whether sub-rule (3) of rule 17 was followed because that is the crux of the whole issue. That is my point, Sir.

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—I would like to know from the Chief Minister at what time the amount that was deposited and then at what time the bid was accepted by the Government; at what time

he applied for licence and at what time he gave the boundaries of the 1,168 shops to Government, and when did he submit a statement of his properties ?

Mr. SPEAKER.—Does the member refer to Mr. Niranjan ?

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—Yes, Sir when the list of properties was submitted to the Thasildar concerned and when it was accepted-these are relevant facts which I would like to have.

Secondly, the Chief Minister was pleased to speak about this remark; I want him to clarify this point; after the judgement when the Supreme Court specifically said that there are grounds for coming to the conclusion, that the bonafides of the Government are questionable, what prevented the Government to submit to the Supreme Court ? Have they done so, and if they did it, what was the result ? What prevented the Government to approach the Supreme Court to have it expunged for the reasons that they had before them ?

Sri V. N. PATIL.—The Chief Minister stated that in order to support vested interests rule 19 was not strictly followed by the Excise Commissioner and additional collateral security and cash deposits were not demanded, from the contractor. One single person has deposited Rs. 80 lakhs being the four months' rental. The auction was for 18 months and on that basis if additional rental and collateral security was demanded, Government would have been in a position to get crores of rupees. So Government should have been competent enough to take action against the defaulting excise contractor.

Second point is, there was a letter on 26th June 1968 and the Home Secretary held over the matter. There was a note from the Under Secretary, Home Department stating that this contractor was responsible and consequential action may be taken for the recovery of cash deposit. How much cash deposit has been taken from the contractor, I want to know.

† ಶ್ರೀ ಸದಾಶಿವಪ್ಪ ಪಾಟೀಲ್ (ದೇವದುರ್ಗ).—ರಾಜ್ಯದ ಆದಾಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಎರಡು ಗ್ರೂಪುಗಳು ಎಂದರೆ ತಾಲ್ಲೂಕಾವೈಸು ಹಾಗೂ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್‌ವೈಸು ಎಂದು ನೂಡಿರುವುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿರುವ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರು ಶೇಕಡಾ 35ರಷ್ಟು ಜಾಸ್ತಿ ಕೊಡುತ್ತಾ ಇರುವುದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಶೇಕಡಾ 35 ರಷ್ಟು ಜಾಸ್ತಿ ಆದಾಯ ಬರುತ್ತದೆ. ಈ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳು ಇತರ ಪೆಟಿ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳಿಗೆ ಇದರ ಕೆಲಸವನ್ನು ವಹಿಸುವುದರಿಂದ ಅಂತಹ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳಿಂದಲೂ ಶೇಕಡಾ 10ರಷ್ಟು ಮತ್ತು 15ರಷ್ಟು ಆದಾಯ ಅವರಿಗೆ ಬರುತ್ತದೆ. ದೊಡ್ಡ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರು ಹೀಗೆ ಪೆಟಿ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳಿಗೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕಿಂತ ಸರಕಾರವೇ ನೇರವಾಗಿ ಈ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಶೇಕಡಾ ಐವತ್ತಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಆದಾಯ ಬರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಮೊದಲಿಗೆ ತಾಲ್ಲೂಕಾವೈಸು ಮಾಡಿ ಅನಂತರ ಬೇಕಾದರೆ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟ್‌ವೈಸು ಮಾಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೆವು. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತೀರಾ ?

Sri L. SRIKANTAIAH.—The question of issue of licences arises only when the sale is accepted. The judgement of the High Court was passed on 17th. I want to know from the Chief Minister when the sale was accepted and at what hour ?

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಪೆಟ್. ಪಾಟೀಲ್.—ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತಾ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿನವರು ಇದರಲ್ಲಿ ಸರಕಾರದ ತಪ್ಪೇನಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವಂತೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಒಂದು ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅವರು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ, ಆಗ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕೇಸನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಡ್ವಕೇಟು ಜನರಲ್‌ರವರು ಇರಲಿಲ್ಲವೇ? ಅವರೇ ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಜಡ್ಜ್‌ಮೆಂಟು ಬರೆಯುವಾಗ ಇದು ಸರಿಯಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದಾಗಿತ್ತಲ್ಲವೇ ?

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಎರಡು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ನಾಗಪ್ಪನವರು ಎತ್ತಿದರು. ಅವರು ಏನು ಹೇಳಿದರೋ ಅದನ್ನೇ ನಾನು ಆಗಲೇ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಅವರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಕೆಲವು ಎಂ.ಎಲ್.ಎ.ಗಳು ನನ್ನ ಬಳಿ ಬಂದಿದ್ದಾಗ ಶೇಕಡಾ 20ರಷ್ಟು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಶೇಕಡಾ ಹತ್ತರಷ್ಟು ಆದರೂ ಸರಿಯೇ ಅದಕ್ಕೆ ಗ್ಯಾರಂಟಿ ಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದರೆ ಅದನ್ನು ಶ್ರೀ ನಾಗಪ್ಪನವರಲ್ಲ ಕೊಡುವುದು, ಅದನ್ನು ಕೊಡುವವರು ಅಲ್ಲಿನ ಎಕ್ಸೈಜು ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರುಗಳೇ. ಅವರು ಯಾರ ಪರವಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದರೋ ಅವರ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅವರು ಯಾರ ಬಗ್ಗೇನೂ ಫೇವರ್ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದರು ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ.

ಇನ್ನು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಇಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ಅವರು ಎಲ್ಲ ಲೈಸನ್ಸ್ ಕೊಟ್ಟರು ಯಾವಾಗ ಕೊಟ್ಟರು ಇತ್ಯಾದಿ ವಿವರಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅವರಿಗೆ ಒದಗಿಸಿರುವ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲೇ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಕೊಡರಾಗಿದೆ. ಯಾವ ಜ್ಯೋನಲ್ಲಿ ತಹಶೀಲುದಾರರ ಬಳಿ ಬಂದು ಅರ್ಜಿ ಕೊಟ್ಟರು ಮತ್ತು ಯಾವಾಗ ದುಡ್ಡು ಕಟ್ಟಿದರು ಇತ್ಯಾದಿ ವಿವರಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದು ಕಷ್ಟ. ಇದರ ಜವಾಬುದಾರಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತವರು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಇದರೊಳಗೆ ಯಾವ ಯಾವ ಷಾಪುಗಳಿಗೆ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಜುರಿಸ್‌ಡಿಕ್ಷನ್ ಇತ್ತು ಯಾವ ರೀತಿಯಾದ ಆರ್ಡರು ಇತ್ತು ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಯೊಂದರ ಬಗ್ಗೇನೂ ಹೇಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರೀ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆ.—ಇಲ್ಲಿ 1,168 ಷಾಪುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಲೈಸನ್ಸ್ ಕೊಡುವಾಗ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಯಾವ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಯಾವ ಅಂಗಡಿ ಕೊಟ್ಟರು ಎಂಬ ಇನ್‌ಫರ್‌ಮೇಷನ್ ಕೊಡುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಏನಿದೆ ಎಂದರೆ Whether he has conformed to the requirements of the Rules. ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಹೈಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಟೇ ಆರ್ಡರನ್ನು ವೆಕೇಟು ಮಾಡಲು 28ನೇ ತಾರೀಖು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದೆವು. ಆದರೆ 29ನೇ ತಾರೀಖು ಅದನ್ನು ವೆಕೇಟು ಮಾಡಲಲ್ಲ. ಅನಂತರ 30ನೇ ತಾರೀಖೇ ಲೈಸನ್ಸ್‌ಗಳನ್ನು ಇಷ್ಯೂ ಮಾಡರಾಗಿದೆ. ಎಂದರೆ, ಶ್ರೀ ಭೂಮಾರೆಡ್ಡಿಯವರು ಜುಲೈ ಒಂದನೇ ತಾರೀಖಿನಿಂದ ಅವರ ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ಆರಂಭ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ.

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ರಿಮಾರ್ಕ್ಸ್ ಎಕ್ಸ್‌ಪಂಜ್ ಮಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ಏಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಮಾಡಲಲ್ಲ ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಲಾ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಗಳು ಮತ್ತು ಅಡ್ವೊಕೇಟ್ ಜನರಲ್ಲರೊಡನೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಹಾಗೆ ಮಾಡಿ ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ಲಾ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯವರು ದೆಹಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಶ್ರೀ ಸೆಟಲ್‌ವಾಡ್‌ರವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಮಾಡಿ ವಿಚಾರ ತಿಳಿಸಿದರು. ಹೈಕೋರ್ಟು ಸ್ಪೀಕ್ಟರ್ ಪಾಸ್ ಮಾಡಿದರೆ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಎಕ್ಸ್‌ಪಂಜ್ ಮಾಡಬಹುದೇ ಹೊರತು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ರಿಮಾರ್ಕ್ಸ್ ಇಂಥಾದ್ದು ಮಾಡಿದರೆ ಎಕ್ಸ್‌ಪಂಜ್ ಮಾಡಿರುವ ಪ್ರಿಸೀಡೆಂಟ್ ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಇಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟೇ ಫೈನಲ್ ಕೋರ್ಟ್ ಆದುದರಿಂದ ಅದು ಪಾಸ್ ಮಾಡಿರುವ ರಿಮಾರ್ಕ್ಸ್ ಎಕ್ಸ್‌ಪಂಜ್ ಮಾಡಲು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಲೀಗಲ್ ಆಡ್ವೈಜು ಲಾ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯವರು ಕೊಟ್ಟಮೇಲೆ ಮುಂದಿನ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಅನಾವಶ್ಯಕ ಎಂದು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿಲ್ಲ.

Sri D. B. KALMANKAR.—What about my point ?

Sri RAMAKRISHNA HEGDE.—I will explain the point raised by Sri D. B. Kalmankar. Sub-rule 3 of rule 17 prescribes the procedure

to be adopted by the Divisional Commissioner or the officer concerned, in case re-auction has to be held. It says :

> "In case the bid or offer is rejected by the officer conducting the auction or by the Deputy Commissioner or the Divisional Commissioner or in revision by the Excise Commissioner of the Government, the shop or group of shops shall be disposed of by calling for tenders or tender-*cum*-auction or any other method as the Excise Commissioner may direct."

This provision of sub-rule 3 of rule 17 read together with the observation made by the High Court amply justifies the action taken by the Excise Commissioner in regard to the disposal of these shops.

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಎಕ್ಸೈಜು ಕಮಿಷನರು ಒಂದು ನಕ್ಯುಲರ್ ಕಳಿಸಿದ್ದು ರೂಲ್ಸ್ ಪ್ರಕಾರ ಇಲ್ಲದಿರುವಾಗ ಸುಮ್ಮನೆ ಇದ್ದು 8 ತಿಂಗಳಾದಮೇಲೆ ಅಂಡರ್ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಗಳು ಒಂದು ಕ್ಲಾರಿಫಿಕೇಷನ್ ಕಳಿಸಿದರು ಎಂಬುದು ಶ್ರೀ ವಿ. ಎನ್. ಪಾಟೀಲರ ಕೇಸ್. ಅದು ಗೊತ್ತಾದಾಗ ಎಗ್ಜಾಮಿನ್ ಮಾಡಿಸಿದರೇ ಹೇಗೆ ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಒಂದು ವಿಚಾರ. ಗವರ್ನಮೆಂಟ್ ಆರ್ಡರು ಯಾವಾಗ ಆಗಬೇಕಾದರೂ ಅದು ಅಂಡರ್ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಗಳ ಸೈನ್ ಆಗಿ ಹೋಗುವುದು ಹೋಂ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಗಳು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಈ ರೀತಿ ನಕ್ಯುಲರ್ ಕಳಿಸಿರುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ, ವಿತ್‌ಡ್ರಾ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ಅಂಡರ್ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಗಳು ನಕ್ಯುಲರ್ ಕಳಿಸಿರುವುದು.

Sri V. N. PATIL.—What consequential action was taken against the defaulting contractor ? They were expected to pay 4 months deposit plus 12 months collateral security. Have you got them executed ?

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಅವರು ಹೇಳುವುದು ಎರಡನೆಯ ವಿಚಾರ. ನಕ್ಯುಲರ್ ಇಷ್ಯೂ ಆಗಿರುವುದು ಡಿಸೆಂಬರಿನಲ್ಲಿ. 16 ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಕ್ಸೈಜ್ ಆಕ್ಷನ್ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಎಕ್ಸೈಜ್ ಕಮಿಷನರ ಆರ್ಡರಿನ ಪ್ರಕಾರ ನಕ್ಯುಲರ್ ಕಳಿಸಿದೆ. ಸರಕಾರದ ಅಪ್ರೂವಲ್‌ಗೆ ಬರೆದಿದೆ, ಇನ್ ಅಂಟಿಸಿಪೇಷನ್ ಮಾಡಿ ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಉಳಿದ ವಿಚಾರ ಕ್ಲೇಳಿ ಹೇಳಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ನದಾಶಿವಪ್ಪ ಪಾಟೀಲ್.—ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಕೊಡುವ ವಿಚಾರ ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದೆ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕು.

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟ್ ಕೊಡುವ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆ ಮಾಡಿಯಾಗ ಬೇಕೆಂದು ಸಲಹೆಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ವಿಚಾರಮಾಡಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಪ್ರೊಸ್ ಅಂಡ್ ಕೋನ್ಸ್ ತಿಳಿಯದೆ ಏನೂ ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

Sri L. SRIKANTAIAH.—Shall I take that the Chief Minister and the Finance Minister are not prepared to answer my question ?

Mr. SPEAKER.—Take the answer for what it is worth.

†ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ.—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಅವಿಶ್ವಾನ ನಿರ್ಣಯದ ಬಗ್ಗೆ ಸುಮಾರು 10 ಗಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ನಿರಾತಂಕವಾಗಿ ಚರ್ಚೆಯಾಗಿ ಈ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಬಹುತೇಕವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಿಂದಲೂ ಕೂಡ ಬೆಂಬಲ ಬಂದಿರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ವಂದನೆಗಳನ್ನು ನಲ್ಲಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಬಹಳ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಸರಕಾರವನ್ನು ಸಮರ್ಥನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಬಹಳ ಇರ್ಯಾಬೊರೇಟ್ ಅರ್ಗ್ಯುಮೆಂಟನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಹಾಗೆ ಮಾಡುವಾಗ ಈ ಅವಿಶ್ವಾನ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮಾತನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಕಾರಣ ಒಂದು ವಿಚಾರ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ವಾದವನ್ನು ಸಮರ್ಥನೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಇನ್ನೊಂದು ತಪ್ಪನ್ನು ಮಾಡಬಾರದೆಂದು ನಾನು ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದೆ. ಅವರು ವಾದ ಮಾಡುವಾಗ ಮತ್ತೊಂದು ತಪ್ಪು ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಇಂದು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಸರ್ಕಾರದ ಬಗ್ಗೆ ತೀರ್ಪು ಕೊಟ್ಟಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇಂದು ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೈಕೋರ್ಟ್

(ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ)

ತೀರ್ಮಾನ ಈ ರೀತಿ ಇದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇಂದು ಹೈಕೋರ್ಟಿನ ತೀರ್ಮಾನ ನೋಡಿ ಅದರಮೇಲೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯಕ್ತಮಾಡುವುದಾದರೆ ವಿಶ್ವನಾಥರೆಡ್ಡಿಯವರು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ತಕರಾರು ಅರ್ಜಿ ಮೇಲೆ ಈ ದೇಶದ ಹೈಕೋರ್ಟ್ ಇಂದು ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲರು ಪಬ್ಲಿಕ್‌ವರ್ಕ್ಸ್ ಇಲಾಖೆಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದಾಗ ಆ ಇಲಾಖೆಮೇಲೆ ದೊಡ್ಡ ಆಪಾದನೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದೂ ಕೂಡ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅವರಮೇಲೆ ಎರಡು ಆಪಾದನೆಗಳಿದ್ದಂತಾಯಿತು. ಒಂದು ಹೈಕೋರ್ಟು ಮಾಡಿರುವುದು, ಇನ್ನೊಂದು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟು ಮಾಡಿರುವುದು.

1-00 P.M.

ಇವತ್ತು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿನವರು ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ಅನುಮಾನವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಗುಮಾನಿ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡಬೇಕೆನ್ನುವ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಈ ತೀರ್ಮಾನ ಸಮರ್ಥನೆ ಕೊಟ್ಟಿದೆ, ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ವಂದನೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ. ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ನೇರವಾಗಿ ಯಾರೂ ಕೂಡ ಅಫಿಡವಿಟ್ ಹಾಕಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಭೂಮರೆಡ್ಡಿಯವರು ಅಫಿಡವಿಟ್ ಕೊಟ್ಟಾಗ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ:

> "I believe that the respondent has passed the said order in quick succession to favour the last year's contractor whose tender for this year has been rejected."

ಡಿವಿಜನಲ್ ಕಮಿಷನರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ನಾವೇನೂ ಅಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಬಹುದು. ಇವತ್ತು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಒಬ್ಬ ಸಬಾರ್ಡಿನೇಟ್ ಆಫೀಸರು ಮಾಡಿದರೂ ಸಹ ಸರ್ಕಾರದವರೇ ಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ ಅಂತ ಅನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಅಥಾರಿಟಿ ಕೋಟ್ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟರಿ ಅಫೇರ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದಿಗಳು ಒಂದು ಕಡೆ ಈ ರೀತಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ:

> "A Minister cannot hide behind the error of the subordinate. Within a department there must be substantial delegation of power, but the most essential characteristic of a civil service is the responsibility of the Minister for every act done in his department. In practice a Minister can hardly say that the mistake was that of the subordinate. The Parliament censures the Minister and not the subordinate."

ಇವತ್ತು ಡಿವಿಜನಲ್ ಕಮಿಷನರ ಮೇಲೆ ಏನೊಂದು ಆಪಾದನೆ ಹಾಕಿದ್ದೀರಿ ಅದೇ ಡಿವಿಜನಲ್ ಕಮಿಷನರ ಮೇಲೆ ಹೈಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಅಫಿಡವಿಟ್ ಕೊಟ್ಟು ಅದೇ ವಿಷಯ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ತೀರ್ಪು ಬಂದಿದೆ ಎಂದ ಮೇಲೆ ಈ ಒಂದು ವಿಚಾರ ಅವರ ಗಮನದಲ್ಲಿತ್ತು, ಇದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರೇ ಮಾಡಿದ್ದು ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಇದು ಒಂದು ನಿದರ್ಶನ ಎಂದು ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮುಖಾಂತರ ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ.

ಮತ್ತೊಂದು ವಿಷಯ ಹೇಳಿದರು 'ಅಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಒಲೆ ಉರಿಯಿತು' ಅಂತ ಅಂದ ಹಾಗೆ, ಎಕ್ಸೈಜ್ ಮಿನಿಸ್ಟರು ರಾಜಿನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟರು ನಾನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದರು. ಇದನ್ನು ಪ್ರಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಗದಾಚೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಈಗ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಮೊದಲೇ ಇದ್ದಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಪತ್ರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬರಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗಲ್ಲದೇ ಇದು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಬಂದಿದೆ. ಇವತ್ತಾದರೂ ಎಕ್ಸೈಜ್ ಮಿನಿಸ್ಟರ್ ಆಗಲಿ ಯಾರೇ ಆಗಲಿ ಕಲೆಕ್ಟಿವ್ ರೆಸ್‌ಪಾನ್ಸಿಬಿಲಿಟಿ ಇರುವುದರಿಂದ ಯಾವ ಒಬ್ಬ ಮಿನಿಸ್ಟರು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದರೂ ಕೂಡ An attack on a Minister is an attack on the Government. This is the parliamentary aspect of collective responsibility which has been dealt with elsewhere. If a Minister feels that his credit has thereby been impaired he should resign.

ಕರೆಕ್ಟೀವ್ ರೆಸ್‌ಪಾನ್ಸಿಬಿಲಿಟಿ ಒಳಗೆ ಒಬ್ಬ ಮಿನಿಸ್ಟರು ತಾನಾ(ತಾನಾಗಿ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡ ಬಹುದು. ಇವತ್ತು ಆ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ಸಭೆಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು, ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಏನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನ ಇಲಾಖೆಯ ಮೇಲೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಕಟುತರವಾದ ಟೀಕೆ ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ ನಾನು ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆಯವರು ಈ ಸಭೆಯ ಮುಂದೆ ಬಂದರೆ ಅವರಿಗೆ ಹಸ್ತಲಾಘವವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗಡೆಯವರು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಈ ಮೂಲ ತತ್ವವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರೆ ವಂದಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅವರಿಗೆ ಹಸ್ತಲಾಘವವನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ತಯಾರಾಗಿದ್ದೇನೆ. ತಮ್ಮ ಮುಖೇನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ. ಅದೇ ಪ್ರಕಾರ ಚೀಫ್ ಮಿನಿಸ್ಟರೂ ಕೂಡ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟರೆ ಅವರಿಗೆ ಎರಡು ಹಸ್ತಲಾಘವವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಅವರು ಇವತ್ತು ಈ ಸಭೆಗೆ ಜವಾಬ್ದಾರರು ಆಗಿದ್ದರೆ ಅದಕ್ಕೇ ಅವರಿಗೆ ಎರಡು ಹಸ್ತಲಾಘವವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಹಾರ ಹಾಕುತ್ತೇನೆ. ಈ ರೀತಿ ಮಾಡದೆ ಅವರು ಎರಡು ಪಾಕ್ಷಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಈಪೊತ್ತು ಎಕ್ಸೈಜ್ ಸೇಲ್ಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಾದ ಹೇಳಿದರು, ದೇಶದ ಆದಾಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ, ಆದಾಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು ಎಂಬ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಿರಂಜನ್ ಅವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟೆವು ಎಂದು. ನಮ್ಮ ಆಪಾದನೆ ಇಷ್ಟೆ. ಈಪೊತ್ತು ಯಾವ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಈ ದೇಶದ ಖಜಾನೆಗೆ 4 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಬಂದರೋ ಅಂತಹವರಿಗೆ ಕಿರುಕುಳ ಕೊಟ್ಟು ಆದಾಯ ಕಡಿಮೆ ಕೊಡ ತಕ್ಕವರಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಮಾಡಿದಿರಲ್ಲಾ ಎಂಬುದೇ ಆಗಿದೆ. ತಮಗೆ ಈ ದೇಶದ ಖಜಾನೆಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ಬರಬೇಕೆಂಬ ಅಂಶ ಅಥವಾ ಭಾವನೆ ಇದ್ದಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ 22 ನೇ ತಾರೀಖಿನ ದಿವಸ ಎಕ್ಸೈಜ್ ಮಿನಿಸ್ಟರಿಗೆ ಭೂಮಿರೆಡ್ಡಿಯವರು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲಾವಕಾಶ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಅರ್ಜಿ ಹಾಕಿದರು. 24 ಅಥವಾ 25ನೇ ತಾರೀಖಿನ ದಿವಸ ತಮ್ಮ ಹೋಂ ಸೆಕ್ರೆಟರಿಯವರು ಆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಡಿವಿಜನಲ್ ಕಮಿಷನರಿಗೆ ಟ್ರಂಕ್ ಕಾಲ್ ಹಾಕಿ ಮಾತನಾಡಿದರು ಎಂದು ಹೇಳಿದಿರಿ. ಆಗ ತಾವು ಹೇಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು 26ನೇ ತಾರೀಖಿನ ದಿವಸ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ಒಂದು ತೀರ್ಮಾನವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಡಿ ಇದು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇದೆ ಎಂದು. ಒಂದು ಪಕ್ಷ ಡಿವಿಜನರ್ ಕಮಿಷನರು ಸರ್ಕಾರದ ಒಂದು ನೀತಿಯನ್ನು ಮೀರಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಈ ಸರ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಕಾರ್ಯ ಎಂದರೆ ಅವರನ್ನು ಡಿಸ್‌ಮಿಸ್ ಮಾಡಿ ಅವರ ಮೇಲೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕ ಕಾರ್ಯವನ್ನಾದರೂ ಕೂಡ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಇಲ್ಲದೇ ಹೋದರೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಅಥವಾ ಇದರ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತಿರತಕ್ಕ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳು ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡತಕ್ಕದ್ದು ಒಂದೇ ದಾರಿ ಎಂದು ಗತ್ಯಂತರವಿಲ್ಲದೇ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇವತ್ತು ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ಗುಲ್ಬರ್ಗ ಮತ್ತು ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿ ಅಬ್ಯಾರಿ ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟರಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಇವತ್ತು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀಮಾನ್ ವೀರೇಂದ್ರಪಾಟೀರ್‌ರವರು ಡೆಪ್ಯೂಟಿ ಮಿನಿಸ್ಟರು ಆಗಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಮಿನಿಸ್ಟರು ಕೂಡ ಆಗಿದ್ದರು. ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ರಾಯಚೂರು ಮತ್ತು ಗುಲ್ಬರ್ಗ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಎಕ್ಸೈಜ್ ಬಾಕಿ ಎಷ್ಟಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೆ. ಎಚ್. ರಂಗನಾಥ್‌ರವರ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರಕೊಡುವಾಗ ಈ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎಂ. ವಿ. ರಾಮರಾಯರು ಆ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಾಕಿ ನಿಂತಿದೆ, ಸುಮಾರು 50 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಗುಲ್ಬರ್ಗದಲ್ಲಿ, ಸುಮಾರು 33 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ರಾಯಚೂರು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಕಾರ ಒಟ್ಟು 83 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಬಾಕಿ 1952 ರಿಂದ 1962 ರವರೆಗೂ ಬರಬೇಕಾಗಿದೆ ಎಂದು 1962ನೇ ಇಸವಿ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ 19ನೇ ತಾರೀಖು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇಷ್ಟೊಂದು ಹಣ ಬಾಕಿ ನಿಲ್ಲುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ವೇನು ಎಂದು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಭೀಮಣ್ಣನವರು ಪ್ರಶ್ನೆ ಕೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನು ಸ್ವಾಮಿ, ಈ ಬಾಕಿ ಕೂಡ ಮಾಫಿ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡಿದ್ದೀರಾ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಪಾಪ ಈಪೊತ್ತು ಅವರು ಈ ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ ಏನು ಮಾಡುವುದು ನುಮ್ಮನೆ ಇದ್ದಾರೆ. ಈ ಬಗ್ಗೆ ಎಷ್ಟು ಕೇಸುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದೀರಿ, ಎಷ್ಟು ವಸೂರಾಗಿದೆ, ವಸೂರಾಗದೇ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಮಾಫಿ ಮಾಡುತ್ತೀರಾ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎಂ. ವಿ. ರಾಮರಾಯರು ಸ್ವಲ್ಪ ಹಣ ವಸೂರಾಗಿದೆ, ಬಾಕಿದನ್ನು ಮಾಫಿ ಮಾಡತಕ್ಕ ವಿಚಾರ ಪರಿಶೀಲನೆಯಲ್ಲಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅಂತೂ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳವರಿಗೆ ಅಲ್ಲಿನವರ ಮೇಲೆ ಪಾಪ ಏನೋ ಒಂದು ಭಾವನೆ, ಅವರು ನಮ್ಮವರು ನಮಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ಒಂದು ಪಾತ್ಪ್ಯದಿಂದ ಈ ಒಂದು ಕಂಟ್ರಾಕ್ಟ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮುತುವರ್ಜಿ ವಹಿಸಿ ಎಷ್ಟು ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿತ್ತೋ ಅಷ್ಟು ತೀವ್ರತೆಯಿಂದ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಗುರುತರವಾದ ಆಪಾದನೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲಾ ಆಗಿದ್ದರೂ ಇವರು ಆ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿನ ರಿಮಾರ್ಕ್ಸನ್ನು ಪಾಸಿಂಗ್ ರಿಮಾರ್ಕ್ಸ್ ಎಂತ ಹೇಳಿದರೆ ನಾವು ಇನ್ನು ಏನು ಹೇಳಬೇಕು? ಇವರು ಆ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿನ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ನಾವು ಬದ್ಧರಲ್ಲ, ಅವರು ತೀರ್ಮಾನ ಸರಿಯಾದುದಲ್ಲ

(ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ)

ಎಂದು ಹೇಳಲಿ. ಅದನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಇವರಿಗೆ ಧೈರ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇವರು ಏನೇ ಹೇಳಲಿ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿನವರು ಕೊಟ್ಟಿರತಕ್ಕ ತೀರ್ಮಾನ ಆಜ್ಞೆಯಾಗಿರುತ್ತೆ. ಆ ತೀರ್ಪಿನಲ್ಲಿ ಬಂದಿರತಕ್ಕ ಅಪವಾದವನ್ನು ಸರ್ಕಾರದವರು ದೂರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಾದರೂ ಸರ್ಕಾರದವರು ಒಂದು ನೀತಿನೇಮಕ್ಕೆ ತರಬಾಗಿ ತಾವು ಅಧಿಕಾರದಿಂದ ದೂರ ಸರಿಯಬೇಕು. ಇದೇ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಹೆಗ್ಗಡೆಯವರೂ ಕೂಡ ಅವರು ತಮ್ಮ ರಾಜೀನಾಮೆಯನ್ನು ನಲ್ಲಿಸಿದ್ದರೆಂದು ಕೂಡ ನಾನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅವರು ಬಹಳ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸವನ್ನೇ ಮಾಡಿದರು. ಆದರೆ ಅವರನ್ನು ಹೊರಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟರೆ ಇದರ ಗುಟ್ಟು ರಟ್ಟಾಗುತ್ತದೆ ಎಂತಲೋ ಏನೋ ಅವರ ರಾಜೀನಾಮೆಯನ್ನು ಅಂಗೀಕಾರಮಾಡದೆ ಅವರನ್ನು ಅಲ್ಲೇ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ನಾವು ಇತ್ತಕಡೆಯ ಪಕ್ಷದವರು ಹೇಳತಕ್ಕದ್ದು ಹಾಗಿರಲು; ಅತ್ತ ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷದಲ್ಲೇ ಇರತಕ್ಕ ಶ್ರೀ ಡಿ. ದೇವರಾಜ ಅರಸರು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಎನ್‌ಕ್ವೈರಿ ನಡೆಯಲಿ, ಆ ಸಮಿತಿಯವರು ಸರ್ಕಾರದವರ ತಪ್ಪು ಇದರಲ್ಲಿದೆ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ; ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದು ಒಳ್ಳೆಯದೆಂದು ಅವರು ಸಲಹೆಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ಅವರು ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ತಪ್ಪನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯತಕ್ಕ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ಅವರೀದಿವಸ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಇದೀ ದೇಶಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಒಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ. ಇದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಓಟಿಗೆ ಹಾಕಿ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ 134-135 ಕೈಗಳಿವೆ, ಇದರ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡೋಣ ಎಂದು ಹೇಳಿ ತಪ್ಪಿಸಿಂದ ಜಾರಿಕೊಳ್ಳುವ ಕೆಲಸಮಾಡಬಾರದು. ಅದೇ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ಅನ್ಯಾಯಗಳು ನಡೆದಾಗ ಅವರ ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಷತೆ ತಲೆದೋರಿದಾಗ ಇತರರು ಒತ್ತಾಯವಿಲ್ಲದೆ ತಾವಾಗೆ. ಮುಂದೆ ಬಂದು ತಮ್ಮ ಮಂತ್ರಿ ಪದವಿಗಳಿಗೆ ರಾಜೀನಾಮೆಯಿತ್ತ ನಿದರ್ಶನಗಳು ಅನೇಕ ಇವೇ ಇಂಥ ನಿದರ್ಶನಗಳಿರುವಾಗ ಹೀಗೆ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿನವರು ರಾಜ್ಯಸರ್ಕಾರದವರ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಗುರುತರವಾದ ದೋಷಾರೋಪಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರತಕ್ಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಈ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲದಲ್ಲಿರತಕ್ಕವರೆಲ್ಲರೂ ತಾವಾಗೇ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡದೆ ಇದನ್ನು ಇನ್ನೂ ಚರ್ಚೆಮಾಡೋಣ, ನೋಡೋಣ ಇಲ್ಲಪೆ ಓಟಿಗೆ ಹಾಕೋಣ ಎನ್ನುವುದು ಭಂಡತನ. ಇಂದು ತರೆಯೆತ್ತಿರತಕ್ಕ ಸಂಶಯಾಸ್ಪದವಾದ ಈ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲ ರಾಜೀನಾಮೆ ಇತ್ತು ಅವರು ತಮ್ಮ ದೊಡ್ಡತನವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸತಕ್ಕ ಸನ್ನಿವೇಶನವುಂಟಾಗಿದೆ ಇಂದು. ಈ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟು ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಎನ್‌ಕ್ವೈರಿ ನಡೆಸಲಿ—ಆ ಅಗ್ನಿಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ತಾವು ನಿರ್ದೋಷಿಗಳೆಂದು ತೀರ್ಮಾನವಾದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೆ ನೀವುಗಳೇ ಈ ಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ಬರಬಹುದು. ಆದುದರಿಂದ ಈ ದಿವಸ ಈ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲಕ್ಕಿರುವ ಒಂದೇ ಮಾರ್ಗ ಅಂದರೆ ಅದು ಇವರ ರಾಜೀನಾಮೆ. ಏಕೆಂದರೆ ದೇಶದಲ್ಲಿರತಕ್ಕ ಒಂದು ಉನ್ನತ ನ್ಯಾಯಾಲಯದವರು ಇಂಥ ಒಂದು ತೀರ್ಪನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ನೀವು ಈ ದಿವಸ ಒಂದು ಜಾರುಮಾತನ್ನಾಡಿ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಪಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸಿರತಕ್ಕ ನಿರ್ಣಯಕ್ಕೆ ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಯವರೆಲ್ಲರೂ ಏಕಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಇದಕ್ಕೆ ಬೆಂಬಲ ನೀಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕೂಡಲೆ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ನಾನು ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಮಾನ್ಯ ವಿರೋಧಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು.....

Sri S. SIVAPPA.—Sir, the right of reply by the mover of the motion is the last thing. After the reply I do not think anybody else can speak.

Mr. SPEAKER.—I shall point out the rule to you. Under sub-rule (3) of rule 294 "a member who has moved a motion may speak again by way of reply, and if the motion is moved by a private member, the Minister concerned may, with the permission of the Speaker, speak (whether he has previously spoken in the debate or not) after the mover has replied." Now the mover of the motion has replied.

Sri S. SIVAPPA.—This rule does not apply to a no-confidence motion.

Mr. SPEAKER.—It applies to all motions.

Sri M. NAGAPPA.—I rise to a point of order. The rule which you just now pointed out does not apply here. There is a special chapter for no-confidence motion. The rule which the Speaker has referred to has nothing to do with no-confidence motions. Rule 153 is the rule governing no-confidence motions. Under this rule the Chief Minister has no right of reply. It will mean a counter reply to the reply.

Mr. SPEAKER.—The hon'ble member Sri Nagappa has raised a point of order stating that rule 293 does not apply and that Chapter XVII, rule 153, applies to the case. He said that rule 153 does not provide for a right of reply to the Government after reply by the mover of the motion, but I may point out to him that the rule does not provide for a reply by the mover of the motion also. There is no provision which enables the mover of the motion to speak a second time by way of reply and there is also no prohibition for the hon. Chief Minister to speak again. Rule 294 has general application to all motions. Rule 295 says: "Subject to the provisions of sub-rule (3) of rule 294 the reply of the mover of the original motion shall in all cases conclude the debate." Therefore rules 294 and 295 taken together provide that the Minister concerned may have the right of reply for a second time. I hold that rule 294 applies in this case and I permit the Chief Minister, if he has to say anything by way of reply, to reply.

Sri D. B. KALMANKAR.—There is one more point of order. Rule 295 says "Subject to the provisions of sub-rule (3) of rule 294 the reply of the mover of the original motion shall in all cases conclude the debate." The Leader of the Opposition who is the mover of the motion has made his reply and that should conclude the debate. After that there can be no reply further by Government.

Sri B. RACHAIAH (Minister for Agriculture).—At this rate if the ruling of the Chair is questioned every time there is no end to this.

Mr. SPEAKER.—It is highly regrettable that the hon. Member Sri Digambar Rao was not sufficiently attentive to the ruling which I gave. I read out the provisions of rule 295 in support of my ruling. Rule 295 says that subject to the provisions of sub-rule (3) of rule 294 the reply of the mover of the original motion shall in all cases conclude the debate. I hold that rule 294 applies to Chapter XVII.

Sri K. H. PATIL.—If so, again Sri Sivappa will have to be given a chance to reply.

Sir, I rise to a Point of Order. Rule 294 of the Rules of Procedure requires that the permission of the Speaker should be obtained by the Chief Minister or whosoever he may be. Otherwise, the mover's reply will conclude the debate. As we understand from the facts of the case, the Chief Minister did not seek the permission of the Chair—the proceedings may be looked into. There was no reference by the Chief Minister to the Speaker seeking his permission. But, the Speaker was kind enough to say that after the reply of the mover of the resolution, the Chief

(SRI K. H. PATIL)

Minister may, if he thinks so, can reply. The Speaker was perfectly right and was within his jurisdiction. He was kind enough to give an indication to the Chief Minister. But, unfortunately, on account of certain facts known to the Chief Minister he has not at all sought the permission of the Speaker. Therefore, now, he cannot be allowed to reply, because it will be contrary to Rules 294 and 295.

MR. SPEAKER.—I have already given the permission.

SRI S. BANGARAPPA (Sorab). Sir, I rise to a Point of Order. The Hon. Chair was pleased to refer to Rules 294 and 295. Sir, the Rules of Procedure and Conduct of Business are the guiding principles. Chapters XVII and XXIV deal with this point. Chapter XXIV deals with the General Rules of Procedure, and Rules 294 and 295 come under that Chapter. Chapter XVII deals with Motion of No-confidence in Ministers and Statement by a Minister who has resigned. It is a special Chapter and the provisions of this Chapter are only applicable to cases of this type, but not Chapter XXIV. The provisions as laid down in Chapter XVII are the only guiding principles and not the provisions as laid down under Chapter XXIV. Therefore, I request you to follow the rules as laid down in Chapter XVII.

MR. SPEAKER.—Hon. Member Sri Bangarappa says that Chapter XVII alone applies and the provisions of Chapter XXIV do not apply. I have to say with regret that the hon. member was not attentive when I gave the Ruling. Chapter XVII deals with provisions for moving a No-confidence motion. It does not provide as to who should speak and there is no provision for a counter-reply. Therefore, the provisions of Rule 294 apply and it is not inconsistent. Special Chapter prevails only when there is a sense of exclusiveness. Therefore my Ruling, already given, holds good and it is regretted that the hon. Member was not attentive. I request the hon. Members to be attentive and not waste the time by raising questions which have already been decided upon. Let the Hon. Chief Minister continue.

ಶ್ರೀ ವೀರೇಂದ್ರ ಪಾಟೀಲ್.—ಅಧ್ಯಕ್ಷರೇ, ಈಗ ಮಾನ್ಯ ವಿರೋಧಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ತಮ್ಮ ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಏನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೋ ಅದೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಉತ್ತರ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅನೇಕ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಅವರು ಈಗಾಗಲೇ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ನಮಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಆಗಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಕೆಲವು ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಉತ್ತರ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಈಮೊತ್ತ ಹೊಸದಾಗಿ ಮಾನ್ಯ ಶ್ರೀ ಹೆಗಡೆಯವರು ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು, ಹೊರಬಿದ್ದಿದೆ, ಅದನ್ನು ಮೊದಲು ಇಲ್ಲಿ ಹೊರಗೆಡಹಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಎಂಬುದಾಗಿ ಮಾನ್ಯ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಹೇಳಿದರು. ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ನಾನು ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲ ರಚನೆಗಾಗಿ ಒಂದು ಪಟ್ಟಿಮಾಡಿ ಅವರು ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಆರಿಸಿದಮೇಲೆ ಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿ ಆಡಳಿತಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಯಾರು ಇರಬೇಕು ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರ್ಣಯಮಾಡತ್ತಾರೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಯಾರೇ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿರಲಿ ಅವರು ಅವರ ರಾಜೀನಾಮೆಯನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯ ಮಂತ್ರಿಗಳಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾರೆಯೇ ಹೊರತು ಈ ಸಭೆಗೆ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ಆದನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯರು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆದರೆ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಅವರು ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಟ್ಟಕೂಡಲೇ ಈ ಸಭೆಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇಲ್ಲಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಕೆಲವರು ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಮನಸ್ತಾಪದಿಂದ

ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡಬಹುದು. ಮಹತ್ವ ಕಾರಣಗಳಿಂದಲೂ ಕೊಡಬಹುದು. ಅದು ಲೀಡರ್‌ಗೆ ಬಿಟ್ಟುದು. ಈ ಮಾನ್ಯ ಸಭೆಗೆ ಇಂಥಾದ್ದು ಬರಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆ ಇಲ್ಲರುವುದಿಲ್ಲ, ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಹೊನದಾಗಿ ಹೇಳಿದರು ಅದೇನೆಂದರೆ ಡಿವಿಜನರ್ ಕಮಿಷನರ ಮೇಲೆ ಅಪಾದನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅದು ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ಆಪಾದನೆ ಮಾಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಯಾವನೇ ಒಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಮೇಲೆ ಆಪಾದನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅದು ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿದಂತ ಎಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಕಾನ್‌ಸ್ಟಿಟ್ಯೂಷನ್ನಿನಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ನಿಯಮ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ನಾನು ಓದಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅದು ಈ ರೀತಿ ಇದೆ. Article 166 (3) of the Constitution says :

> "The Governor shall make rules for the more convenient transaction of the business of the Government of the State, and for the allocation among Ministers of the said business in so far as it is not business with respect to which the Governor is by or under this Constitution required to act in his discretion."

ಅದರಲ್ಲಿ ಮಿನಿಸ್ಟರ್ಸ್ ಎನ್ನುವ ಪದ ಉಪಯೋಗವಾಗಿದೆ. ಮಿನಿಸ್ಟರ್ಸ್ ಎಂದು ಬಂದಾಗೆ ಆಫೀಸರ್ಸ್ ಎಂದು ಅರ್ಥ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಆಫೀಸರ್ಸ್ ಬರುತ್ತಾರೆಂಬ ವಿಷಯವೇನಾದರೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ವಿಚಾರ ಮಾಡುವುದಾದರೆ, ಯಾವನೇ ಅಧಿಕಾರಿ ಒಂದು ವೇಳೆ ಮಾಡಿದಂಥ ತಪ್ಪಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದರೆ ಹೇಗೆ? ಹಾಗಾದರೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆಯಿಂದ ಸಾಯಂಕಾಲದವರೆಗೂ ಸರ್ಕಾರದವರು 50 ಸಾರಿ ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈಪೊತ್ತು ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಮರ್ಡರ್ ಕೇಸಿನಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾದ ಇನ್‌ವೆಸ್ಟಿಗೇಷನ್ ಆಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದವರು ರಾಜೀನಾಮೆ ಕೊಡಬೇಕು ಅಂದರೆ ಹೇಗೆ? Investigating Officer is also a Government employee so any mistake committed by a Government employee is a mistake committed by the Government ಎಂದು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಗೌರ್ನಮೆಂಟ್ ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ಯಾರು ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಇನ್ನೊಂದು ವಿಷಯ. ಹೈದರಾಬಾದ್ ಏರಿಯಾದಲ್ಲಿ ಆರಿಯರ್ಸ್ ಬಹಳ ಬಿದ್ದಿದೆ, ಮಂತ್ರಿಗಳ ಸಂಬಂಧ ಕೆಲವರು ಇದ್ದಿರಬೇಕು ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ರೂಲ್ಸ್ ಪ್ರಕಾರ ಆರು ತಿಂಗಳು ಅಡ್ವಾನ್ಸ್ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದಿದೆ. ಹೈದರಾಬಾದ್ ಏರಿಯಾದಲ್ಲಿ ನಾನಾ ಪ್ರಾಪರ್ಟಿ ಆಕ್ಷನ್ನಿಗೆ ಬಂದು ಬಾಕಿ ನಿಂತಿರುವವೂ ಇವೆ. ಷಾಪ್ ಆಕ್ಷನ್‌ನಲ್ಲಿ ನಿಂತ ಆರಿಯರ್ಸ್‌ನ್ನು ಕೊಡಲಾರದೆ ಇರುವುದು ಕೋಟ್ಯಾಂತರ ರೂಪಾಯಿಗಳು ಇವೆ.

1-30 P.M.

ಇವತ್ತಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು 30-40 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಏನು ಬಾಕಿ ಬಿದ್ದಿದೆ, ಅದನ್ನು ವಸೂಲು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸ್ಪೆಷಲ್ ಆಫೀಸರ್ ನೇಮಕ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆ. ಆರಿಯರ್ಸ್ ವಸೂಲು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲ ಸಾಧ್ಯವಿದೆ, ಅದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು, ಎಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಅದನ್ನು ರೈಟ್ ಆಫ್ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಇದೆ. ಯಾವ ಒಂದು ಬಿಡಿ ಕಾಸು ಕೂಡ ಹೋಗಬಾರದು ಎಂಬ ಒಂದು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಅದರಿಂದ ಎಕ್ಸೆಸ್ಸಿನ ಎರ್ರಾ ದುಡ್ಡು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ.

ಅಲ್ಲಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಚಾರವನ್ನು ಮಾನ್ಯ ವಿರೋಧಪಕ್ಷದ ನಾಯಕರು ಹೇಳಿದರು—"ನಮ್ಮ ಕಡೆ ಕೈಯೆತ್ತುವವರಿದ್ದಾರೆ, ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ನಿರ್ಣಯ ಪಾಸ್ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು" ಎಂದು. I humbly submit it is a reflection on this side. ಈ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಅಧಿಕಾರ ಇದೆಯೋ, ಅಷ್ಟೇ ಅಧಿಕಾರ ನಮಗೂ ಇದೆ. ಎಷ್ಟು ಮಾತನಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಅವರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಇದೆಯೋ, ಅಷ್ಟೇ ನಮಗೂ ಇದೆ. ಈಪೊತ್ತಿನ ದಿವಸ ಸರ್ಕಾರ ನಡೆಸುವುದನ್ನು ನೀವು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿ ಎಂದು ಇವರು ಹೇಳಿದರೆ, ನಾವು ಇವರು ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ ನಡೆಯಲಕ್ಕೆ ತಯಾರಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಅವರು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಏನಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದೇನೆಂದರೆ, ನೀವು ಹೋಗಿ, ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ, ನಾವು ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ತಯಾರಾಗಿಲ್ಲ. ನಾವು ಅತ್ಮಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ. ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—I give a challenge. We will go to the Court on this issue.

ಶ್ರೀ ಎಸ್. ಶಿವಪ್ಪ.—ಇದರಿಂದ ದೇಶದ ಜನರಿಗೆ ಜವಾಬ್ದಾರರಾಗುತ್ತೀರಿ, ಆದ್ದರಿಂದ ರಾಜಿನಾಮೆ ಕೊಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದು.

Sri H. M. CHANNABASAPPA.—Let them do so.

ಶ್ರೀ ಕೆ. ಎಚ್. ಪಾಟೀಲ್.—ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಯವರು ಈ ಸೈಡಿನವರು, ಆ ಸೈಡಿನವರು ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಇದರಿಂದ ಈ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಆ ರೀತಿ ಹೇಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ. ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟಿನ ನಿರ್ಣಯದಿಂದ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಬಿಡುವ ಪ್ರಸಂಗ ಬರುವಾಗ ಮನ ನೋಯುವುದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ. ಈ ಸಭೆಯ ಹಿರಿಯರನ್ನತಕ್ಕವರು ನೀವು ಬಿಡಿ ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ, ಹೋಗದಿದ್ದರೆ, ಒಂದು ಸಮಯಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ಮಾನ್ಯ ಸದಸ್ಯನು ಬಿಡಿ ಎಂದು ಹೇಳುವಾಗ ಇವರು ಹೋಗತಕ್ಕ ಕಾಲ ಬಂದೀತು ಎಂದು ಅವರಿಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

Mr. SPEAKER.—Now I put the motion to tho vote. The question is:

"This Assembly has No Confidence in the Council of Ministers, headed by Sri Veerendra Patil."

The motion was negatived.

(At this stage the Members of the Opposition withdrew)

Supplementary and Additional Demands for Grants for the year 1968-69 (Second Instalment)

(Presentation.)

Mr. SPEAKER.—I announce that I have received a message from His Excellency the Governor recommending that the Supplementary and Additional Demands for Grants for the year 1968-69 (Second Instalment) be laid before the Assembly as required by article 205 of the Constitution of India.

Sri RAMAKRISHNA HEGDE (Minister for Finance, Planning and Youth Welfare).—I present a statement showing the Schedule for Supplementary and additional demands for Grants for the year 1968-69 (Second Instalment) as required under article 205 of the Constitution of India.

Mr. SPEAKER.—Statement of Supplementary and Additional Demands for grants for the year 1968-69 (Second Instalment) is presented.

The House will now rise and meet at 3 P. M.

The House rose for Recess at Forty Minutes past One of the Clock and reassembled at Three of the Clock.